

Uniwersytet Rzeszowski

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

**Ocena programowa
Profil praktyczny**

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIWERYSTET RZESZOWSKI
ul. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Bezpieczeństwo wewnętrzne

1. Poziom/y studiów: Pierwszy stopień
2. Forma/y studiów: Stacjonarne i niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
Nauki o bezpieczeństwie, Nauki o polityce i administracji.

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o bezpieczeństwie	138	70

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		Liczba	%
1.	Nauki o polityce i administracji	60	30

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art.5 ust. 3 ustawy podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Sabina Grabowska	Dr hab. / profesor Uczelni / Dziekan Kolegium Nauk Społecznych
Hubert Kotarski	Dr / adiunkt / Prodzikan Kolegium Nauk Społecznych
Krzysztof Żarna	Dr hab. / profesor Uczelni / Dyrektor Instytutu Nauk o Polityce
Przemysław Maj	Dr hab. / profesor Uczelni / Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce
Mira Malczyńska-Biały	Dr / adiunkt / Przewodnicząca Zespołu Programowego Kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne
Grzegorz Pawlikowski	Dr / adiunkt / Członek Zespołu Programowego Kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne
Karol Piękoś	Mgr / asystent / Członek Zespołu Programowego Kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne
Dominik Boratyn	Mgr / asystent / Koordynator praktyk na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne
Grzegorz Bonusiak	Dr hab. / profesor Uczelni
Tomasz Koziełło	Dr hab. / profesor Uczelni / Kierownik Zakładu Myśli Politycznej i Teorii Polityki
Bogusław Kotarba	Dr hab. / profesor Uczelni
Anna Kołomycew	Dr / adiunkt / Koordynator Erasmus+ na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne
Maciej Milczanowski	Dr / adiunkt / Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce
Małgorzata Smyczek	Mgr / Dyrektor Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	5
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	7
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.	15
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	58
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	60
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	65
Część III. Załączniki	67
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	67
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	76

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Załącznik nr 8.2. do Uchwały nr 460/06/2019 Senatu UR

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK*, **
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	podstawowe pojęcia teorii organizacji i zarządzania oraz różnice pomiędzy modelami organizacji	P6S_WG
K_W02	procesy komunikowania społecznego	P6S_WG
K_W03	Istotę prowadzenia badań w obszarze nauk społecznych w szczególności w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego	P6S_WG
K_W04	zasady i normy etyczne w stosunkach interpersonalnych	P6S_WK
K_W05	zmiany w ustrojach państw, systemach politycznych, administracji, gospodarce i systemach bezpieczeństwa	P6S_WG
K_W06	Istotę interdyscyplinarności z zakresu nauk społecznych, a szczególnie nauk o bezpieczeństwie	P6S_WG
K_W07	podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	P6S_WK
K_W08	rodzaje struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje	P6S_WG
K_W09	zagrożenia bezpieczeństwa w skali lokalnej, regionalnej, narodowej i globalnej	P6S_WK
K_W10	istotę bezpieczeństwa w skali globalnej, regionalnej i lokalnej	P6S_WG
K_W11	zasady udzielania pierwszej pomocy oraz pomocy przedlekarskiej	P6S_WG
K_W12	uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony obiektów, osób i mienia	P6S_WK
K_W13	podstawowe zasady ochrony i utrzymania bezpieczeństwa osób, mienia, obiektów i obszarów	P6S_WG
K_W14	podstawowe zasady organizowania i nadzorowania służb ochrony	P6S_WG
K_W15	zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w konkretnych instytucjach oraz organizacjach	P6S_WG
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	interpretować i stosować akty prawne, szczególnie w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego	P6S_UW
K_U02	wykorzystywać znajomość języków obcych z uwzględnieniem specyfiki kierunku „bezpieczeństwo wewnętrzne” zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U03	przygotować prace pisemne, brać udział w debacie oraz wypowiedzieć się w języku polskim oraz języku obcym	P6S_UK

	właściwym dla nauk o bezpieczeństwie z uwzględnieniem terminologii właściwej dla tej dyscypliny	
K_U04	identyfikować i diagnozować procesy i zjawiska w zakresie bezpieczeństwa w powiązaniu z wybraną specjalnością studiów oraz umiejętnościami uzyskanymi w ramach zajęć praktycznych	P6S_UW
K_U05	dokonać obserwacji i interpretacji stosunków społecznych, prawnych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych w naukach o bezpieczeństwie oraz w zakresie pokrewnych dyscyplin	P6S_UW
K_U06	analizować powiązanie zjawisk społecznych z różnymi obszarami bezpieczeństwa: politycznego, kulturowego, militarnego, ekonomicznego, społecznego, ekologicznego	P6S_UW
K_U07	potrafi identyfikować zagrożenia bezpieczeństwa oraz formułować sposoby praktycznego reagowania w sytuacjach kryzysowych	P6S_UO
K_U08	kierować procesami bezpieczeństwa w administracji państwowej i samorządowej, szczególnie w zakresie zarządzania kryzysowego	P6S_UO
K_U09	ocenić przydatność metod i procedur do realizacji zadań związanych z różnymi sferami bezpieczeństwa	P6S_UO
K_U10	wyjaśniać i porządkować relacje zachodzące między procesami, podmiotami, strukturami oraz procesami determinującymi bezpieczeństwo wewnętrzne, narodowe i międzynarodowe	P6S_UW
K_U11	stosować elementarne zasady BHP i ergonomii oraz zastosować podstawowe metody i techniki pierwszej pomocy przedmedycznej	P6S_UW
K_U12	wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o polityce, nauk prawnych i administracyjnych oraz nauk o zarządzaniu w analizie i interpretacji problemów w obszarze bezpieczeństwa	P6S_UW
K_U13	zorganizować ochronę obiektów istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa	P6S_UW
K_U14	prawidłowo stosować zasady i normy etyczne w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne, przewiduje skutki prawne i moralne konkretnych działań służących zapewnieniu bezpieczeństwa	P6S_UU
K_U15	aktywnie wspierać działalność specjalistycznych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	P6S_UK
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i zawodowym na poziomie lokalnym i regionalnym, w tym w specjalistycznych służbach, inspekcjach i strażach	P6S_KO
K_K02	podjęcia dyskusji na tematy społeczne i zawodowe z zachowaniem zasad etycznych, jest otwarty na inne poglądy	P6S_KR
K_K03	uczestnictwa w projektach i organizacjach społecznych w zakresie współczesnych aspektów bezpieczeństwa	P6S_KO
K_K04	działania na odpowiednich stanowiskach w administracji publicznej, organizacjach gospodarczych i innych organizacjach	P6S_KO
K_K05	doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności na podstawie dostępnych informacji oraz obserwowanych zjawisk i na podstawie nowych sytuacji	P6S_KK

K_K06	konieczności stałego i samodzielnego uaktualniania wiedzy	P6S_KK
K_K07	świadomego określenia poziomu swojej wiedzy, w szczególności w zakresie nauk o bezpieczeństwie, nauk o zarządzaniu, nauk o polityce oraz nauk o prawie i administracji	P6S_KK
K_K08	brania odpowiedzialności za powierzone zadania współdziałając w grupie, jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w organizacjach i instytucjach prowadzących działalność na rzecz bezpieczeństwa	P6S_KO

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i autorefleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły, w części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Uniwersytet Rzeszowski został utworzony w 2001 r. Jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca ponad 1300 nauczycieli akademickich, kształcąca ponad 16 tys. studentów na 58 kierunkach studiów. Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w 6 dyscyplinach naukowych oraz stopnia doktora w 18. Studia doktoranckie prowadzone są w Szkole Doktorskiej UR oraz kontynuowane na studiach doktoranckich. Uczelnia zapewnia również możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach oferowanych form studiów podyplomowych (w roku akademickim 2020/2021 z tej formy kształcenia korzystało ponad 400 osób).

Realizując swoją misję, Uniwersytet stanowi dla studentów i doktorantów kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki zapewniający optymalne warunki studiowania w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze. W 2015 r. Uczelni przyznano *Złote Godło – Najwyższa Jakość Quality International* w kategorii QI SERVICES – usługi najwyższej jakości w ramach realizacji projektów unijnych. Ze względu na położenie geograficzne, Uczelnia odgrywa ważną rolę w procesie edukacji międzykulturowej i transgranicznej, stanowiąc swoistego rodzaju pomost pomiędzy państwami Unii Europejskiej a Wschodem. W ramach podjętych działań na rzecz umiędzynarodowienia, Uniwersytet Rzeszowski na podstawie podpisanych umów bilateralnych współpracuje ze 172 uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpraca w ramach programu Erasmus obejmuje 230 uczelni z obszaru Unii Europejskiej oraz 45 uczelni z państw poza UE.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczy w realizacji wielu projektów naukowych i badawczych. Aktywność potwierdzają uzyskane nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* przyznane w kategoriach: *Agricultural Sciences* (2017 r., 2018 r. i 2020 r.) i *Humanities* (2017 r.). W latach 2018-2021 Narodowe Centrum Nauki przyznało pracownikom UR 42 granty na realizację projektów badawczych.

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego”, „edukacji przez całe życie”. W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących, a także młodzieży i seniorów. Wprowadzona od 1.10.2019 r. nowa struktura uczelni, uwzględnia podział na 4 główne jednostki organizacyjne prowadzące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (Kolegium Nauk Humanistycznych, Kolegium Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Kolegium Nauk Społecznych).

Kształcenie na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizowane jest w Kolegium Nauk Społecznych, w Instytucie Nauk o Polityce. Podstawę realizacji programu studiów na ww. kierunku stanowi dorobek badawczy, dydaktyczny oraz doświadczenie praktyczne kadry Instytutu.

W Instytucie Nauk o Polityce prowadzone są trzy kierunki studiów: *Bezpieczeństwo wewnętrzne* pierwszego i drugiego stopnia; *Politologia* studia pierwszego i drugiego stopnia oraz *Studia europejskie* studia drugiego stopnia, dzięki którym oferta edukacyjna Instytutu zyskuje na kompleksowości i spójności, w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Biorąc pod uwagę powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni to koncepcja kształcenia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest głęboko zakotwiczona w dokumentach strategicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dotyczy to zarówno [Strategii na lata 2013-2020](#), w odniesieniu do której tworzone koncepcje kierunku, jak i nowej [Strategii Rozwoju na lata 2021-2030](#). Uwzględniają uwarunkowania zewnętrzne oraz oceniają potencjał wewnętrzny i możliwe aktywności we wszystkich obszarach związanych z działalnością uczelni.

Odnosnie do misji, Uniwersytet Rzeszowski jest nowoczesną uczelnią, wierną ponadczasowym tradycjom akademickim, realizującą ideę dążenia do doskonałości naukowej, dydaktycznej i artystycznej oraz wychowującą przyszłe elity aspirujące do roli liderów odpowiedzialnych za rozwój regionu, Polski i Europy. Z kolei wizja przedstawia Uniwersytet Rzeszowski jako silny ośrodek naukowo-badawczy, kreujący interdyscyplinarną wymianę myśli i budowanie nowoczesnych rozwiązań. We wszystkich podejmowanych działaniach uwzględnia potrzeby i wyzwania społeczne, gospodarcze i edukacyjne oraz ponadczasowe wartości akademickie.

Kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizuje cel operacyjny dokumentu na lata 2021-2030 *Atrakcyjne kształcenie na studiach licencjackich, magisterskich oraz w szkole doktorskiej w oparciu o badania naukowe, wiedzę i umiejętności praktyczne oraz uniwersalne wartości uniwersyteckie*. O atrakcyjności *Bezpieczeństwa wewnętrznego* świadczy liczba kandydatów, która z roku na rok stale rośnie i w rekrutacji na rok akademicki 2021/2022 przekroczyła 600 osób, czyniąc ten kierunek drugim pod względem popularności na Uniwersytecie Rzeszowskim. Jest to trend wzrostowy, ponieważ rok wcześniej kierunek ten był trzeci pod względem popularności. Świadczy to o rosnącym zapotrzebowaniu lokalnego rynku na ten profil absolwentów i o jakości procesu kształcenia.

Kierunek wypełnia cel *Poprawa pozycji w ogólnopolskich i międzynarodowych rankingach kierunków kształcenia realizowanych na uniwersytecie*. W popularnym rankingu uczelni i kierunków „Perspektywy” opublikowanym w roku 2021, po raz pierwszy przeprowadzono zestawienie dla kierunków o bezpieczeństwie. Trzeba wskazać, że na 27 kierunków prowadzonych przez uczelnię wyższe w Polsce UR znalazł się w tym rankingu na 7 miejscu.

Kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* wpisuje się w cel strategiczny *Wysoki poziom kształcenia uniwersyteckiego powiązany z działalnością badawczą, dostosowany do potrzeb i oczekiwań rynku pracy*. Instytut Nauk o Polityce powołał Radę Interesariuszy, której przedstawiciele włączają się w tworzenie i opiniowanie programów studiów na kierunkach prowadzonych przez Instytut oraz wyznaczają kierunki jego rozwoju. Wskazują również na oczekiwania ze strony administracji publicznej, jednostek samorządu terytorialnego, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych odnośnie zasobu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które są niezbędne na rynku pracy.

Kierunek realizuje zadanie *Rozwijanie oferty kształcenia interdyscyplinarnego*. *Bezpieczeństwo wewnętrzne* to interdyscyplinarny i złożony kierunek studiów, stanowiący odpowiedź na specyfikę i wyzwania współczesnego świata oraz wielopłaszczyznową i dynamiczną sytuację w zakresie wewnętrznego bezpieczeństwa państwa. Destabilizacja bieżącej sytuacji międzynarodowej wpływa niekorzystnie na porządek europejski oraz bezpieczeństwo wewnętrzne państw, jak też poczucie bezpieczeństwa obywateli. W dającej się

przewidzieć przyszłości nie można oczekiwać znaczącej poprawy w tym zakresie. Stan bezpieczeństwa wewnętrznego dodatkowo komplikują kwestie związane z rozwojem gospodarczym, ingerencją w środowisko naturalne oraz nowymi formami aktywności człowieka. W związku z tym, należy ocenić, że konieczność kształcenia na potrzeby służb, instytucji i organizacji działających w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego ma charakter stały.

Kierunek realizuje zadanie *Doskonalenie programów studiów i realizacja kształcenia uwzględniającego potrzeby gospodarki oraz życia publicznego zgodnie z wymogami Polskiej Ramy Kwalifikacji* (PRK). Koncepcja kierunku została stworzona z wykorzystaniem Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK) umożliwiających powiązanie krajowych systemów i ram kwalifikacji, obejmujących osiem deskryptorów definiujących poziomy europejskich ram kwalifikacji.

Kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizuje zadanie *Rozwijanie systemu praktyk studenckich oraz staży*. Studia pierwszego stopnia realizowane są w formule profilu praktycznego, co determinuje charakter prowadzonych zajęć. Znaczna ich część jest realizowana w formie praktycznej przez osoby posiadające doświadczenie zdobyte poza szkolnictwem wyższym: w jednostkach samorządu terytorialnego, administracji publicznej, mediach, Policji, Wojsku Polskim, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służbie Więziennej.

Kierunek, poziom i profil kształcenia zostały sprzężone z celami studiów, które mają ukształtować kompetencje w zakresie: relacji społecznych, instytucji publicznych odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo, historycznych i współczesnych zagrożeń, konfliktów i myśli strategicznej; specjalistycznej wiedzy i umiejętności wymaganych do pracy w służbach, inspekcjach i strażach oraz innych instytucjach i organizacjach zajmujących bezpieczeństwem i porządkiem publicznym. Dodatkowo studia mają na celu rozwijanie umiejętności analitycznych, porządkowania informacji i łączenia ich relacjami przyczynowo-skutkowymi.

Jeżeli chodzi o **związek kształcenia z obszarami działalności zawodowej/gospodarczej właściwymi dla kierunku**, to kształcenie na pierwszym stopniu wydaje się szczególnie ważne, biorąc pod uwagę potrzeby służb mundurowych zasilanych przez młodych ludzi. Szczególny nacisk kładzie się na efekty związane z uzyskaniem umiejętności, takich jak: analiza zjawisk społecznych, identyfikowanie zagrożeń, organizowanie i kierowanie działaniami związanymi z sytuacjami kryzysowymi oraz kompetencji społecznych odnoszących się do uczestnictwa w zorganizowanych strukturach bezpieczeństwa państwa (służbach, inspekcjach i strażach), brania odpowiedzialności za podejmowane działania, pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności, przestrzegania zasad etycznych.

Oprócz kompetencji społecznych studia mają na celu dostarczenie absolwentowi wiedzy na temat: aktualnych zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego, wynikających z uwarunkowań geopolitycznych, działalności człowieka oraz sytuacji międzynarodowej; uwarunkowań instytucjonalno-prawnych funkcjonowania struktur bezpieczeństwa państwa oraz zachowania bezpieczeństwa obywateli i ich mienia; organizacji pracy służb mundurowych i cywilnych, systemów decydowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego w skali lokalnej, regionalnej i narodowej; wiedzy specjalistycznej m.in. w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania zagrożeniom, zarządzania sytuacjami kryzysowymi, likwidacji skutków sytuacji kryzysowych, ochrony osób i mienia.

Kształcenie na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* ma szczególne znaczenie w województwie podkarpackim, którego wschodnia granica stanowi jednocześnie granicę zewnętrzną Unii Europejskiej. Położenie to generuje dodatkowe potrzeby związane z bezpieczeństwem, które mogą zostać spotęgowane sytuacją z kryzysem migracyjnym i konfliktem na Ukrainie. Z tego powodu w programie kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* uwzględniono treści edukacji transgranicznej. Jest to jeden z ważnych wyznaczników misji Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Należy wskazać na związek kształcenia z obszarami działalności zawodowej właściwymi dla kierunku. Studia o profilu praktycznym przygotowują do pracy w roli specjalisty zarządzania bezpieczeństwem w służbach, inspekcjach i strażach, w strukturach administracji publicznej, wszelkich organizacjach zajmujących się bezpieczeństwem obywateli oraz zespołach zarządzania

kryzysowego. Możliwość zatrudnienia absolwentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* obejmuje sektor publiczny, prywatny oraz trzeci sektor, czyli organizacje pozarządowe. W sektorze publicznym jest to podaż pracowników do pracy w służbach rządowych samorządowych powołanych do ochrony ładu i porządku publicznego takich jak Policja, Państwowa Straż Pożarna, straże gminne, Służba Celna, Straż Ochrony Kolei, Straż Graniczna, Służba Więzienna, Inspekcja Transportu Drogowego, Inspekcja Ochrony Środowiska, Inspekcja Sanitarna, Centra Zarządzania Kryzysowego, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jednostki Sił Zbrojnych RP oraz inne jednostki działające w ramach resortu obrony narodowej.

Absolwenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* są przygotowani do podjęcia zatrudnienia w sektorze prywatnym, w szczególności prowadzących działalność komercyjną w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego. Są to m.in. specjalistyczne formacje ochronne, agencje ochrony osób i mienia, firmy zabezpieczające imprezy masowe. Ukończenie studiów o profilu praktycznym na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* umożliwia absolwentom podjęcie działalności gospodarczej, m.in. w zakresie ochrony bezpieczeństwa osób, mienia, terenu, imprez masowych, a także powoływania i kierowania zespołami reagowania kryzysowego w sytuacji zagrożenia politycznego, militarnego, ekonomicznego, społecznego, ekologicznego. Absolwenci mają także kompetencje w zakresie zakładania organizacji pozarządowych, których celem jest działalność na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego. Mogą to być m.in. organizacje ratownictwa medycznego, ochrony przeciwpożarowej, organizacje podejmujące działania w zakresie ochrony środowiska, w zakresie zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych lub ich usunięcia, organizacje zajmujące się analizowaniem sytuacji bezpieczeństwa narodowego. Wiedza, umiejętności i kompetencje nabyte podczas studiów umożliwiają nie tylko podjęcie aktywności zawodowej, ale także gwarantują mobilność zawodową.

Odrębną kwestią jest **zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia.**

Kształcenie na pierwszym stopniu kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest ważne, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie służb, inspekcji i straży na ludzi o wysokich kwalifikacjach, posiadających specjalistyczną wiedzę i umiejętności związane z pracą w jednej z nich. Umiejętności związane z poszukiwaniem informacji, ich analizy, indukcyjnego i dedukcyjnego wnioskowania na podstawie zgromadzonych danych oraz trwałe rozwijanie wiedzy, umiejętności i strategicznego myślenia, są niezbędne w pracy na rzecz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Koncepcja studiów była konsultowana z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jej użyteczność w kontekście zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy została pozytywnie oceniona przez kierownika Sekcji Doboru Wydziału Kadr i Szkolenia Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, Marszałka Województwa Podkarpackiego, komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej oraz Starostę Powiatu Łańcuckiego.

W proces doskonalenia programu zaangażowani są interesariusze. W skład Rady Interesariuszy Instytutu w kadencji 2016-2020 (w okresie, gdy tworzony był kierunek studiów) wchodził: Tadeusz Ferenc – Prezydent Miasta Rzeszowa, Stanisław Ożóg, poseł do Parlamentu Europejskiego, Elżbieta Łukacijewska, poseł do Parlamentu Europejskiego, starosta powiatu łańcuckiego, przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, dr hab. Dariusz Tworzydło, prezes zarządu agencji public relations "Exacto", Maria Różycka, prezes agencji public relations PRIORI PR, Aneta Gieroń, redaktor naczelna dwumiesięcznika "ViP Biznes i Styl", wiceprezes zarządu Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia", kierownik Sekcji Doboru Wydziału Kadr i Szkolenia Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie oraz Sławomir Spaczyński, działacz organizacji pozarządowych. Obecnie Radę Interesariuszy tworzą: Konrad Fijołek - Prezydent Miasta Rzeszowa; podinspektor Łukasz Gliwa, Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego w Rzeszowie ds. Ochrony Praw Człowieka; płk Michał Małyśka, dowódca 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej w Rzeszowie; Mateusz Kutrzeba, Wicedyrektor ds. Rynku Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy, Mec. Andrzej Sierzęga, Kancelaria Adwokacka "Lex Control", Marcin

Podsiadło, Prezes Zarządu ZOMM Sp. z o.o. w Mysłowicach, Prof. Philip Zimbardo, psycholog społeczny, Emeritus Professor Uniwersytetu Stanford, Bogdan Porada, Prezes Zarządu POMiUD "Security Office" Sp. z o.o., Michał Olton, Członek Zarządu Fundacji GROM. Siła i Honor, płk rez. SG Tomasz Nowakowski, Mariusz Skotnicki, Kurator Działu Historii Wojskowości Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Robert Moskal, Przewodniczący Organizacji Międzyzakładowej NSZZ "Solidarność" Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa Województwa Podkarpackiego; dr Małgorzata Skawińska, Kancelaria Prawna Lexalis, członkini Worldwide Independent Lawyers League; Krzysztof Zuba, członek Zarządu Zakładów Metalowych "Dezamet"; Elżbieta Łukacijewska, poseł do Parlamentu Europejskiego; Aneta Gieroń, redaktor naczelna dwumiesięcznika "VIP Biznes i Styl"; dr hab. Dariusz Tworzydło, prezes Zarządu Public Relations "Exacto".

To interesariusze zewnętrzni zgłaszali potrzebę kształcenia na profilu praktycznym, argumentując to brakiem umiejętności i kompetencji praktycznych absolwentów szkół wyższych. Udział w kształceniu osób zawodowo zajmujących się zagadnieniami bezpieczeństwa wewnętrznego, jak też przewidziane w programie studiów przedmioty specjalnościowe, pozwalają (w większym zakresie niż studia o profilu ogólnoakademickim) na nabycie dodatkowych umiejętności studentów.

W roku akademickim 2020/2021 spotkania z pracodawcami były ograniczone ze względu na fakt sytuacji związanej z pandemią, niemniej doszło do spotkań z przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji, 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej, Służby Więziennej, jednostek Wojska Polskiego oraz przedstawicielami administracji publicznej. Spotkania pozwoliły na nawiązanie współpracy w celu obsady zajęć przez osoby posiadające doświadczenie praktyczne, a także na poszerzenie perspektywy praktyk zawodowych tak istotnych w procesie kształcenia. Osoby mające prowadzić te zajęcia przygotowywały sylabusy a ich doświadczenie praktyczne pozwalało na dobór treści kształcenia do realizowanych przedmiotów.

W procesie doskonalenia programu studiów uczestniczą studenci poprzez zaangażowanie w pracach Zespołu Programowego kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podczas spotkań opiekunów poszczególnych roczników studenci również mają możliwość przedstawiać swoje uwagi do programu kształcenia. Studenci zgłaszają również propozycje bezpośrednio nauczycielom akademickim i Dyrektorowi Instytutu na zajęciach. Również Samorząd Studentów opiniuje program lub jego zmiany.

Absolwent kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* zna zasady funkcjonowania instytucji państwa, których przedmiot działalności jest związany z bezpieczeństwem. Dotyczy to praktycznej znajomości norm prawnych regulujących ich funkcjonowanie, wiedzy na temat zadań administracji publicznej w tym wymiarze oraz problematyki z zakresu zarządzania kryzysowego. Posiada praktyczną wiedzę z obszaru nauk społecznych, związaną z zagadnieniami dotyczącymi polityki bezpieczeństwa państwa. Rozróżnia rodzaje zagrożeń bezpieczeństwa we współczesnym świecie oraz zna sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom. Posiada podstawową wiedzę w zakresie kryminologii i kryminalistyki oraz zwalczania przestępczości. Posiada wiedzę na temat politycznych, historycznych, prawnych, ekonomicznych, psychologicznych i kulturowych uwarunkowań bezpieczeństwa państwa. Nabywa wiedzę dotyczącą metod prowadzenia badań w dziedzinie nauk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem ich przydatności w badaniach nad bezpieczeństwem.

Absolwent potrafi dostrzegać, analizować i przewidywać zjawiska związane z bezpieczeństwem w skali lokalnej, państwowej i globalnej. Potrafi opisywać rzeczywistość w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa od strony praktycznej, posługując się pojęciami charakterystycznymi dla studiowanego kierunku. Potrafi bronić swoich tez podczas dyskusji. Potrafi definiować i rozpoznawać zagrożenia oraz oceniać sytuacje w kontekście zagrożeń. Posiada umiejętność analizowania krajowych problemów bezpieczeństwa, potrafi wykorzystywać wiedzę tworząc scenariusze rozwiązań problemów bezpieczeństwa. Absolwent potrafi rozwiązywać inne problemy zawodowe oraz uczestniczyć w pracy zespołowej. Potrafi planować i organizować pracę takiego zespołu.

Absolwent kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, docenia znaczenie efektywności pracy zespołowej w

organizacjach politycznych, w strukturach administracji publicznej, instytucjach zajmujących się bezpieczeństwem obywateli. Nabywa umiejętności do kierowania małymi zespołami ludzkimi. Zna język obcy na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz umie posługiwać się terminologią specjalistyczną niezbędną do wykonywania zawodu. Potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych w stopniu umożliwiającym swobodną konwersację z obcokrajowcami na tematy ogólne oraz związane ze studiowanym kierunkiem. Jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent nabywa kwalifikacje do pracy w administracji rządowej i samorządowej z ukierunkowaniem na jednostki organizacyjne odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne. Znajduje zatrudnienie w instytucjach unijnych, instytucjach bezpieczeństwa narodowego, a także w przedsiębiorstwach zajmujących się bezpieczeństwem w jego praktycznym wymiarze. Absolwenci kierunku uzyskują przygotowanie do pełnienia funkcji w instytucjach sektora publicznego odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Studujący *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mają do wyboru dwie ścieżki specjalnościowe: *Zarządzanie kryzysowe* oraz *Bezpieczeństwo publiczne*. Przedmioty specjalnościowe w pierwszym przypadku obejmują: likwidację skutków sytuacji kryzysowych, zarządzanie informacją w sytuacji kryzysowej, negocjacje i mediacje w sytuacjach kryzysowych oraz media w sytuacjach kryzysowych. Z kolei w ramach *Bezpieczeństwa publicznego* są to: zajęcia warsztatowe z zakresu bezpieczeństwa publicznego, organizacja i funkcjonowanie obrony cywilnej, bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych oraz *public relations* w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym.

Konstruując program studiów pierwszego stopnia dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* zastosowano wzorce międzynarodowe. Wśród nich można wymienić:

1. Wykorzystanie tzw. deskryptorów dublińskich, które bazują na pięciu aspektach kształcenia: wiedza i rozumienie; wykorzystanie w praktyce wiedzy i rozumienia; ocena i formułowanie sądów; umiejętności komunikacji; umiejętności uczenia się.
2. Wykorzystanie Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, umożliwiających powiązanie krajowych systemów i ram kwalifikacji, obejmujących osiem deskryptorów definiujących poziomy europejskich ram kwalifikacji. Należą do nich: Podstawowa wiedza ogólna; Podstawowa wiedza faktograficzna w danej dziedzinie pracy lub nauki; Znajomość faktów, zasad, procesów i pojęć ogólnych w danej dziedzinie pracy lub nauki; Faktograficzna i teoretyczna wiedza w szerszym kontekście danej dziedziny pracy lub nauki; Obszerna, specjalistyczna, faktograficzna i teoretyczna wiedza w danej dziedzinie pracy lub nauki świadomość granic tej wiedzy; Zaawansowana wiedza w danej dziedzinie pracy i nauki obejmująca krytyczne rozumienie teorii i zasad; Wysoce wyspecjalizowana wiedza, której część stanowi najnowszą wiedzę w danej dziedzinie pracy lub nauki, będąca podstawą oryginalnego myślenia lub badań; Krytyczna świadomość zagadnień w zakresie wiedzy w danej dziedzinie oraz na styku różnych dziedzin; Wiedza na najbardziej zaawansowanym poziomie w danej dziedzinie pracy lub nauki oraz na styku różnych dziedzin.
3. Wykorzystanie zagranicznych publikacji naukowych poświęconych problematyce bezpieczeństwa:
 - Collins A., *Contemporary Security Studies*, Oxford 2018.
 - Peoples C., Vaughan-Williams N., *Critical Security Studies*, London 2020.
 - Williams P.ID, *Security Studies. An Introduction*, New York 2012.
 - Kolodziej E.A., *Security and International Relations*, Cambridge 2005.
4. Przez wykorzystanie zaleceń wynikających z lektury opracowań wymienionych w punkcie 3 oraz wskazówek European Association for Quality Assurance in Higher Education Instytut Nauk o Polityce, funkcjonujący w ramach Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, wpisuje się w zalecane tam wzorce.

Efekty uczenia się na studiach pierwszego stopnia zostały skonstruowane w celu uwzględnienia celów kształcenia na kierunku o profilu praktycznym, przy równoczesnym zapewnieniu studentom odpowiedniej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

z zakresu przedmiotów charakterystycznych dla nauk społecznych. Jako kluczowe kierunkowe efekty uczenia się można wskazać:

1. W zakresie wiedzy - absolwent zna i rozumie:
 - istotę prowadzenia badań w obszarze nauk społecznych w szczególności w zakresie bezpieczeństwa;
 - zmiany w ustrojach państw, systemach politycznych, administracji, gospodarce i systemach bezpieczeństwa;
 - zagrożenia bezpieczeństwa w skali lokalnej, regionalnej, narodowej i globalnej;
 - rodzaje struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje.
2. W zakresie umiejętności - absolwent potrafi:
 - interpretować i stosować akty prawne, szczególnie w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego;
 - identyfikować i diagnozować procesy i zjawiska w zakresie bezpieczeństwa w powiązaniu z wybraną specjalnością studiów oraz umiejętnościami uzyskanymi w ramach zajęć praktycznych;
 - dokonać obserwacji i interpretacji stosunków społecznych, prawnych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych w naukach o bezpieczeństwie oraz w zakresie nauk pokrewnych;
 - analizować powiązanie zjawisk społecznych z różnymi obszarami bezpieczeństwa: politycznego, kulturowego, militarnego, ekonomicznego;
 - identyfikować zagrożenia bezpieczeństwa oraz formułować sposoby praktycznego reagowania w sytuacjach kryzysowych;
 - wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o polityce i administracji, nauk prawnych oraz nauk o zarządzaniu w analizie i interpretacji problemów w obszarze bezpieczeństwa.
3. W zakresie kompetencji społecznych - absolwent jest gotów do:
 - aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i zawodowym na poziomie lokalnym i regionalnym, w tym w specjalistycznych służbach, inspekcjach i strażach;
 - podjęcia dyskusji na tematy społeczne i zawodowe z zachowaniem zasad etycznych, jest otwarty na inne poglądy;
 - uczestnictwa w projektach i organizacjach społecznych w zakresie współczesnych aspektów bezpieczeństwa;
 - doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności na podstawie dostępnych informacji oraz obserwowanych zjawisk i na podstawie nowych sytuacji;
 - konieczności stałego i samodzielnego uaktualniania wiedzy;
 - brania odpowiedzialności za powierzone zadania współdziałając w grupie, jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w organizacjach i instytucjach prowadzących działalność na rzecz bezpieczeństwa, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

Koncepcję efektów uczenia się oparto na założeniu, że absolwent *Bezpieczeństwa wewnętrznego* powinien dysponować wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi na trzech poziomach. Poziom pierwszy obejmuje podstawową wiedzę z zakresu nauk społecznych, związaną z funkcjonowaniem państwa, władzy i społeczeństwa. Tego typu efekty są realizowane w ramach przedmiotów podstawowych. Wśród nich można wyróżnić: Naukę o państwie i prawie, Bezpieczeństwo państwa, Organizację i zarządzanie, Podstawy psychologii oraz Podstawy socjologii. Drugi poziom stanowią przedmioty kierunkowe, takie jak: Prawa człowieka i ich ochrona, Bezpieczeństwo społeczności lokalnych, Zwalczanie przestępczości, Ochrona osób, mienia, obiektów i obszarów, Bezpieczeństwo w komunikacji powszechnej i transporcie, Etyka zawodowa funkcjonariuszy służb państwowych. Ostatnim poziomem są przedmioty specjalnościowe. W ramach ścieżki specjalnościowej *Zarządzanie kryzysowe* są to między innymi: Decydowanie w zarządzaniu kryzysowym, Podstawy medycyny katastrof, Zarządzanie informacją w sytuacji kryzysowej, Likwidacja skutków sytuacji kryzysowych oraz Psychologia sytuacji

kryzysowych. W obrębie ścieżki specjalnościowej *Bezpieczeństwo publiczne* są to m.in.: Policja i prawo policyjne, Siły zbrojne RP, Służby specjalne w Polsce, Organizacja i funkcjonowanie obrony cywilnej oraz Zadania administracji terytorialnej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.

2.1 Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z praktycznymi zastosowaniami wiedzy w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/którego kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia

Treści programowe są dostosowane do koncepcji i sylwetki absolwenta. Działalność naukowa prowadzona w Instytucie Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach dyscyplin nauki o bezpieczeństwie oraz nauki o polityce i administracji jest wykorzystywana przez nauczycieli akademickich w ramach realizowanych przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Ponadto pracownicy Instytutu posiadają doświadczenie praktyczne zdobyte w pracy zawodowej, m.in. w: wojsku, Policji, Służbie Więziennej czy sektorze administracji publicznej. Dzięki doświadczeniu i wiedzy praktyków możliwa jest pełna realizacja treści programowych wynikających z profilu praktycznego studiów *Bezpieczeństwo wewnętrzne* pierwszego stopnia. Treści kształcenia uwzględniają zmieniające się warunki otoczenia, w szczególności w aspektach roli i znaczenia służb mundurowych, regulacji prawnych, praw człowieka czy współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa (m.in. bezpieczeństwo ekologiczne, energetyczne, kulturowe itp.).

Celem studiów pierwszego stopnia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest przekazanie studentom aktualnej wiedzy z zakresu nauk społecznych w tym nauk o bezpieczeństwie, a także kształtowanie praktycznych umiejętności mających na celu wybór właściwej ścieżki rozwoju zawodowego. Podczas kształcenia studenci mają możliwość uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, m.in. w treningach strzeleckich, przez co zyskują lub doskonalą swoje umiejętności. Podczas kształcenia studenci biorą również udział w wizytach studyjnych m.in. w zakładzie karnym czy urzędach administracji publicznej.

W harmonogramie studiów stacjonarnych pierwszego stopnia zatwierdzonym w 2019 r. znajdują się przedmioty podstawowe (270 godz., 30 pkt. ECTS), przedmioty kierunkowe (375 godz., 38 pkt. ECTS), pozostałe przedmioty obowiązkowe (740 godz., 82 pkt. ECTS) oraz przedmioty do wyboru (łącznie 180 godz., 24 pkt. ECTS) i dwie ścieżki specjalnościowe do wyboru tj. *Zarządzanie kryzysowe* i *Bezpieczeństwo publiczne*, w których studenci realizują (240 godz., 24 pkt ECTS w ramach poszczególnych specjalności).

W harmonogramie studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia zatwierdzonym w 2019 r. znajdują się przedmioty podstawowe (180 godz., 30 pkt. ECTS), przedmioty kierunkowe (220 godz., 38 pkt. ECTS), pozostałe przedmioty obowiązkowe (398 godz., 82 pkt. ECTS) oraz przedmioty do wyboru (łącznie 120 godz., 24 pkt. ECTS) i dwie ścieżki specjalnościowe do wyboru, tj. *Zarządzanie kryzysowe* i *Bezpieczeństwo publiczne*, w których studenci realizują (180 godz., 24 pkt ECTS w ramach poszczególnych specjalności).

Na szczególną uwagę zasługuje przedmiot Translatorium, na którym studenci doskonalą swoje umiejętności językowe. Ponadto przez cztery semestry realizują zajęcia w ramach lektoratu z języka angielskiego.

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w szczególności umożliwiających rozwijanie umiejętności praktycznych, w tym

posługiwania się zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego.

Metody kształcenia opisane są w sylabusie przedmiotu, a ich zestaw jest adekwatny do form dydaktycznych zajęć. Zostały zróżnicowane w odniesieniu do efektów dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W szczególności stosuje się metody podające (np. wykład problemowy, prezentacja multimedialna) oraz metody aktywizujące (np. analiza przypadków, praca indywidualna i grupowa, projekty, dyskusja moderowana). Wytypowano przedmioty, które realizowane są w grupach konwersatoryjnych, laboratoryjnych i warsztatowych, co umożliwia w większym zakresie indywidualną pracę ze studentem (m.in. Kryminologia i kryminalistyka, Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, Warsztaty praw człowieka, Translatorium, Warsztaty z symulacji sytuacji kryzysowych oraz Warsztaty w zakresie rozwoju personalnego).

W trakcie realizacji zajęć nauczyciele akademicy zapraszają ekspertów, których wiedza, a także doświadczenie zawodowe są powiązane z tematyką zajęć, tym samym wzbogacają oraz poszerzają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne studentów. Różnorodne formy zaliczenia poszczególnych przedmiotów obejmują zarówno egzaminy i zaliczenia (pisemne oraz ustne). Opracowywane są także przez studentów prace pisemne, projekty indywidualnie lub w zespołach, które następnie są prezentowane w trakcie zajęć oraz poddawane grupowej dyskusji, dzięki czemu istnieje możliwość realizacji założonych efektów uczenia się.

Profil praktyczny studiów pierwszego stopnia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* pozwala zarówno na zdobycie umiejętności praktycznych przydatnych w późniejszej pracy zawodowej m.in. w służbach mundurowych. Od roku akademickiego 2020/2021 studenci studiujący na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* są zobligowani do realizacji 720 godzin praktyki zawodowej. Praktyka realizowana jest na 4, 5 i 6 semestrze. Dzięki takiemu rozwiązaniu student ma możliwość realizacji praktyki w trzech różnych instytucjach, tj. każdy semestr w innej instytucji. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwym jest zdobycie bogatego doświadczenia praktycznego, które pozwala na świadomy wybór właściwej ścieżki zawodowej.

Dodatkowo na studiach pierwszego stopnia studenci przygotowani są do prowadzenia badań naukowych w ramach przedmiotów umożliwiających formułowanie problemów badawczych, dobór metod i narzędzi do realizacji badania, analizę i prezentację wyników badań oraz zaprojektowanie nowych rozwiązań lub modyfikację istniejących. W szczególności przygotowanie to zapewnia: wstęp do badań w naukach społecznych oraz seminarium licencjackie.

W ramach zajęć studenci realizują lektorat języka angielskiego, prowadzący do osiągnięcia na studiach pierwszego stopnia poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Metody kształcenia umiejętności lingwistycznych to analiza tekstu anglojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne, a także prezentacje. Na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* dodatkowo realizowany jest przedmiot obowiązkowy Translatorium, którego celem jest doskonalenie umiejętności praktycznego posługiwania się językiem angielskim.

2.3 Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Program studiów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* nie przewiduje obowiązku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learningu) (wyjątkiem w tym aspekcie był okres pandemii COVID-19), ale dopuszcza taką możliwość po uzyskaniu zgody Dziekana.

W roku akademickim 2016/2017 na Uniwersytecie Rzeszowskim przeprowadzono fakultatywne szkolenie z tworzenia kursów e-learningowych na platformie WBTEExpress. W przypadku kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* należy wskazać, że od roku akademickiego 2017/2018 zajęcia z przedmiotu Administracja publiczna i samorząd terytorialny były prowadzone w formie hybrydowej, tj. stacjonarnie oraz e-learningu na platformie WBTEExpress. Forma ta została ponownie wykorzystana w kolejnych latach.

Dodatkowo w okresie pandemii COVID-19, tj. od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020, pracownicy dydaktyczni oraz naukowo-dydaktyczni Uniwersytetu Rzeszowskiego

byli zobligowani do przeprowadzania zajęć w formie zdalnej. W pierwszym okresie pandemii w związku z koniecznością pilnego dostosowania formy prowadzenia zajęć do nowej rzeczywistości, wykorzystano zróżnicowane narzędzia do pracy zdalnej, m.in.: platformę Google Classroom, Skype, Zoom, MSTeams, a także pocztę elektroniczną e-mail. Od roku akademickiego 2020/2021 wszyscy pracownicy realizujący zajęcia dydaktyczne w Uniwersytecie Rzeszowskim byli zobowiązani do przeprowadzania zajęć za pośrednictwem platformy MSTeams. W związku z tym dla wszystkich pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych przeprowadzono obowiązkowe szkolenie, którego celem było uzyskanie odpowiednich kompetencji cyfrowych pozwalających na pełną realizację efektów uczenia się.

2.4 Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia.

Na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* w procesie uczenia się stosuje się formy dostosowane do zróżnicowanych potrzeb studentów. Są to:

1. Konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników oraz za pomocą poczty elektronicznej w dowolnym czasie; obecnie dostęp do konsultacji online umożliwia również platforma MSTeams;
2. Indywidualizacja kształcenia realizowana w toku seminariów dyplomowych, w których studenci mają możliwość wyboru promotora z uwzględnieniem własnych zainteresowań;
3. Możliwość realizacji zajęć według indywidualnej organizacji studiów (IOS). Warunki te określa szczegółowo rozdz. 7 § 22 [Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim](#) zmodyfikowany od roku akademickiego 2021/2022. IOS może polegać w szczególności na:
 - indywidualnym doborze zajęć lub grupy zajęć, metod i form kształcenia;
 - modyfikacji zasad odbywania i zaliczania zajęć pod warunkiem osiągnięcia zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się,
 - modyfikacji tygodniowego harmonogramu zajęć, w miarę możliwości, poprzez wybór grupy zajęciowej i/lub godzin zajęć w sposób umożliwiający realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do możliwości czasowych studenta;
 - zmianach terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z prowadzącym przedmiot lub zajęcia. Zgodę na IOS wyraża Dziekan Kolegium Nauk Społecznych;
4. Uczestnictwo w spotkaniach towarzystw naukowych i w kołach naukowych;
5. Dostosowanie do zróżnicowanych zainteresowań studentów poprzez realizowanie części zajęć w ramach przedmiotów fakultatywnych;
6. Możliwość kształcenia w ramach dwóch ścieżek specjalnościowych: *Bezpieczeństwo publiczne* i *Zarządzanie kryzysowe*.

Warunki studiowania niepełnosprawnych studentów określają przepisy Regulaminu Studiów (rozdz. 12). Proces uczenia się jest dostosowywany do indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością, po uzgodnieniu z osobami prowadzącymi zajęcia. Dodatkowo można korzystać z odpowiedniego sprzętu dla osób niedowidzących czy niedosłyszących, który wypożycza się w Biurze dla Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego. W uczelni realizowany jest projekt „Przyjazny nURt”, ukierunkowany na rozwój dostępności Uniwersytetu Rzeszowskiego dla osób niepełnosprawnych (projekt współfinansowany ze środków UE w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, nr POER.03.05.00-00-A091/19-00). W ramach projektu są dodatkowe konsultacje dla osób niepełnosprawnych. W roku akademickim 2020/2021 w ramach projektu „Przyjazny nURt” wszyscy pracownicy Instytutu przeszli szkolenie świadomościowe dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Poza tym działa Koordynator ds. Osób Niepełnosprawnych.

2.5 Harmonogram realizacji programu studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia

w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru.

Harmonogram realizacji studiów pierwszego stopnia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* na studiach stacjonarnych obejmuje 2525 godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, a na studiach niestacjonarnych 1350 godzin.

Dominującą formą realizacji zajęć dydaktycznych są konwersatoria/laboratoria oraz ćwiczenia i zajęcia warsztatowe. Ponadto od roku akademickiego 2020/2021 praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 720 godzin, dzięki czemu możliwe jest osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się dla kierunku o profilu praktycznym.

Harmonogramy realizacji studiów zostały pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym przez Sekcję Jakości i Akredytacji Kolegium Nauk Społecznych oraz Dział Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego, a merytorycznie przez Zespół Programowy kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

Harmonogram zajęć został dostosowany do realizacji praktyki zawodowej. W związku z tym, na II i III roku studiów pierwszego stopnia dwa dni w tygodniu pozostają wolne od zajęć dydaktycznych realizowanych na uczelni.

Kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego studenci nabywają na lektoratach prowadzonych przez pracowników Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego. W ramach studiów na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* studenci realizują 120 godzin z języka angielskiego na studiach stacjonarnych oraz 80 godzin na studiach niestacjonarnych. Ponadto studenci realizują przedmiot Translatorium, którego celem jest praktyczne stosowanie języka angielskiego (20 godzin na studiach stacjonarnych i 15 godzin na studiach niestacjonarnych).

Grupa zajęć fakultatywnych obejmuje: przedmioty do wyboru, wykład ogólnouczelniany, przedmioty specjalnościowe realizowane w ramach wybranej przez studenta ścieżki specjalnościowej, seminarium dyplomowe oraz praktyki.

2.6 Dobór form zajęć, proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebność grup studenckich oraz organizacja procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych).

Studia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizowane są poprzez następujące formy zajęć:

1. Studia pierwszego stopnia stacjonarne – ścieżki specjalnościowe:
 - *Bezpieczeństwo publiczne* - wykłady (195 godzin), ćwiczenia (555 godzin), konwersatorium/laboratorium (585 godzin), zajęcia warsztatowe (140 godzin), seminarium dyplomowe (90 godzin), praktyka zawodowa (720 godzin).
 - *Zarządzanie kryzysowe* - wykłady (195 godzin), ćwiczenia (555 godzin), konwersatorium/laboratorium (725 godzin), zajęcia warsztatowe (140 godzin), seminarium dyplomowe (90 godzin), praktyka zawodowa (720 godzin).
2. Studia pierwszego stopnia niestacjonarne – ścieżki specjalnościowe:
 - *Bezpieczeństwo publiczne* - wykłady (128 godzin), ćwiczenia (295 godzin), konwersatorium/laboratorium (320 godzin), zajęcia warsztatowe (75 godzin), seminarium dyplomowe (60 godzin), praktyka zawodowa (720 godzin).
 - *Zarządzanie kryzysowe* - wykłady (128 godzin), ćwiczenia (295 godzin), konwersatorium/laboratorium (320 godzin), zajęcia warsztatowe (75 godzin), seminarium dyplomowe (60 godzin), praktyka zawodowa (720 godzin).

Liczebność grup audytoryjnych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia mieści się w granicach 20-30 osób, natomiast na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia 15-30 osób. Szczegółowe ustalenia dotyczące liczebności grup studenckich określa [Zarządzenie nr 115/2021](#) Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28.06.2021 r. w sprawie ustalenia

minimalnej liczebności grup studenckich dla form zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku, natomiast w przypadku studiów niestacjonarnych w soboty i niedziele. Liczba zjazdów na studiach niestacjonarnych zależy od liczby godzin dydaktycznych realizowanych w poszczególnych semestrach.

2.7 Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiar i termin realizacji oraz dobór instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk.

Studenci studiów pierwszego stopnia kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (stacjonarne i niestacjonarne), są zobowiązani, zgodnie z programem i harmonogramem studiów, do odbycia programowych praktyk zawodowych (zwanych dalej praktykami) i uzyskania zaliczenia. Warunki realizacji praktyk określa Regulamin Studiów (rozdz. 7, § 24) oraz Regulamin praktyk (Zał. 2a). Regulamin organizacji i realizacji programowych praktyk zawodowych oraz plan praktyk programowych zatwierdza Dziekan Kolegium Nauk Społecznych.

Celem praktyki zawodowej jest weryfikacja i rozszerzenie wiedzy zdobytej w trakcie studiów oraz rozwijanie umiejętności jej wykorzystania w działaniach praktycznych niezbędnych w pracy zawodowej. Praktyka umożliwia przygotowanie do podjęcia pracy m.in. w strukturach administracji państwowej i samorządowej realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego;

w służbach, inspekcjach i strażach, a także w innych organizacjach zajmujących się bezpieczeństwem obywateli oraz w zespołach zarządzania kryzysowego.

Zadania ramowe praktyki:

1. Zapoznanie studenta z jednostką przyjmującą, jej strukturą organizacyjną oraz zadaniami poszczególnych komórek i ich wzajemnymi powiązaniami;
2. Zapoznanie z systemem regulacyjnym jednostki przyjmującej: regulaminem wewnętrznym, przepisami o dyscyplinie pracy, przepisami BHP, opisami stanowisk itp.;
3. Zapoznanie z systemem informacyjnym jednostki przyjmującej: organizacją sekretariatu, obiegiem dokumentów i ich klasyfikacją oraz ich przechowywaniem i niszczeniem;
4. Zapoznanie z postępowaniem z informacjami niejawnymi: tajemnicą służbową, handlową itp.;
5. Zapoznanie ze sposobem funkcjonowania systemu informatycznego wspierającego system informacyjny;
6. Zapoznanie z procesem podejmowania decyzji w jednostce przyjmującej;
7. Zapoznanie ze specyfiką zagrożeń bezpieczeństwa w wymiarach działania organizacji;
8. Zapoznanie z instrumentami ochrony bezpieczeństwa;
9. Zapoznanie z procedurą postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Miejsce praktyki:

1. Sektor publiczny: służby rządowe i samorządowe powołane do ochrony ładu i porządku publicznego (Policja, Straż Pożarna, Straż Gminna, Służba Celna, Straż Ochrony Kolei, Straż Graniczna, Służba Więzienna, Inspekcja Transportu Drogowego, Inspekcja Ochrony Środowiska, Inspekcja Sanitarna, Centra Zarządzania Kryzysowego, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Jednostki Sił Zbrojnych RP oraz inne jednostki działające w ramach resortu obrony narodowej itp.);
2. Sektor prywatny: firmy komercyjne prowadzące działalność w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego (Specjalistyczne Uzbrojone Formacje Ochronne, agencje ochrony osób i mienia, firmy zabezpieczające imprezy masowe, itp.);
3. Sektor pozarządowy: organizacje pozarządowe prowadzące działalność w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego (organizacje ratownictwa medycznego, ochrony przeciwpożarowej, organizacje podejmujące działania w zakresie ochrony środowiska,

w zakresie zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych lub ich usunięcia, organizację zajmujące się analizowaniem sytuacji bezpieczeństwa narodowego itp.).

Od studenta odbywającego praktykę oczekuje się zaangażowania i rzetelności w wykonywaniu powierzonych mu obowiązków, wysokiej kultury osobistej i dostosowania do przejawów kultury organizacyjnej (odpowiedni ubiór i sposoby zachowania) jednostki przyjmującej, a także wykonywania poleceń opiekuna praktyki strony przyjmującej (opiekuna zakładowego) i uczelni (koordynatora zawodowych praktyk studenckich).

Studencka praktyka zawodowa jest integralną częścią planu studiów oraz programu nauczania na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Od roku akademickiego 2020/2021 student jest zobowiązany do odbycia praktyki zawodowej na II i III roku studiów pierwszego stopnia (4., 5. oraz 6. semestrze studiów) w wymiarze po 240 godz. w semestrze 4., 5. i 6. Łącznie na trzech semestrach studiów student realizuje 720 godz. praktyk zawodowych.

Przed rozpoczęciem praktyk Koordynator praktyk studenckich przekazuje studentom niezbędne informacje dotyczące praktyki zawodowej, szczególnie informacje dotyczące organizacji praktyk, kryteriów (które muszą spełniać placówki), w których studenci odbywają praktyki zawodowe, reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, procedurę zaliczenia praktyk opartą na sprawdzaniu realizacji efektów uczenia się. Koordynator jest dostępny dla studentów przed i w trakcie praktyk (osobiście, a także za pośrednictwem maila, telefonu oraz MSTeams), sprawdza dokumentację praktyk i dokonuje ich zaliczenia. Każdy student jest traktowany indywidualnie przez Koordynatora z uwzględnieniem swoich specyficznych zainteresowań i potrzeb.

Podczas trwania praktyk studenci prowadzą Dziennik praktyk na stosownym formularzu. Treści zamieszczane w Dzienniku są potwierdzane przez Opiekuna praktyk, który wpisuje także swoją ocenę pracy praktykanta. Po zakończeniu praktyk Koordynator praktyk odbywa rozmowę z każdym studentem z uwzględnieniem dokumentacji praktyk. Studenci mają okazję omówić swoje doświadczenia, zadać dodatkowe pytania i zgłosić uwagi. Wnioski z rozmowy, koordynator wykorzystuje do ewaluacji przebiegu praktyki oraz do oceny poziomu uzyskania efektów uczenia się. Weryfikacja przebiegu praktyki oraz ocena osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest dokonywana na podstawie:

1. Analizy dokumentacji (Dziennik praktyk),
2. Indywidualnej rozmowy ze studentem,
3. Pisemnej opinii Opiekuna praktyki w instytucji przyjmującej.

W razie wątpliwości dotyczących osiągnięcia efektów uczenia się, przed zaliczeniem praktyki, Koordynator może dodatkowo skontaktować się bezpośrednio z Opiekunem praktyki. Dokonując oceny osiągnięcia efektów uczenia się Koordynator bierze pod uwagę wszystkie zakładane efekty uczenia się.

Harmonogram zajęć uwzględnia czas potrzebny na realizację praktyki zawodowej. Na II i III roku studiów pierwszego stopnia dwa dni w tygodniu pozostają wolne od zajęć dydaktycznych realizowanych w siedzibie uczelni.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1 Warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów.

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* odbywa się corocznie na podstawie stosownych uchwał Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. W roku akademickim 2021/22 zasady rekrutacji były określone Uchwałą nr 582/06/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2021/2022 (Załączniki 3a, 3b, 3c). Warunki rekrutacji na studia muszą być przyjęte i podane do wiadomości co najmniej na 12 miesięcy przed jej rozpoczęciem. W związku z tym w czerwcu bieżącego roku przyjęte zostały Uchwałą nr 91/06/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia

rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2022/2023 (Załączniki 3d, 3e, 3f), które obowiązywać będą w przyszłorocznej rekrutacji.

Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza Centralna Komisja Rekrutacyjna. W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji w kolegiach, Rektor powołuje Kolegialne Zespoły Rekrutacyjne. Pracę Kolegialnego Zespołu Rekrutacyjnego koordynuje Pełnomocnik ds. rekrutacji, który odpowiada za przebieg rekrutacji na kierunkach, na których dane kolegium prowadzi kształcenie.

Na pierwszym stopniu kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* rekrutacja prowadzona jest na studia realizowane w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Szczegółowe kryteria przyjęć zatwierdzane są przez Senat UR w formie powołanych uchwał i publikowane na stronach internetowych Uczelni oraz Kolegium Nauk Społecznych UR. W celu ustalenia rankingu kandydatów ustala się liczbę zdobytych przez nich punktów. W pierwszej kolejności brany jest pod uwagę wynik uzyskany z części pisemnej egzaminu maturalnego z języka polskiego. Do niego dolicza się wynik uzyskany przez kandydata z jednego z przedmiotów dodatkowych, to jest z: geografii, historii, wiedzy o społeczeństwie lub matematyki. Pod uwagę brany jest zawsze przedmiot najkorzystniejszy dla kandydata. W razie, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc stosuje się kryterium dodatkowe, jakim jest liczba punktów uzyskana z egzaminu z języka obcego nowożytnego. Załącznik nr 2 do powołanych powyżej uchwał dotyczących warunków rekrutacji corocznie szczegółowo reguluje sposób przeliczenia na punkty wyników tzw. „starej matury”, wyników matur międzynarodowych oraz świadectwo lub inny dokument uznany za równorzędny polskiemu świadectwu dojrzałości na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 marca 2015 r..

Laureaci oraz finaliści olimpiad stopnia centralnego zwolnieni są z postępowania rekrutacyjnego na Uniwersytecie Rzeszowskim odpowiednio do *Uchwały nr 393/12/2018* Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego na lata akademickie: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 (Załącznik 3g). Załącznik do tej uchwały zawiera wykaz olimpiad, których laureaci i finaliści uprawnieni są do przyjęcia na pierwszy rok studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego.

Corocznie liczba kandydatów na studia pierwszego stopnia kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* znacznie przewyższa założone limity przyjęć. Liczba podań oscyluje wokół 600 natomiast liczba przyjętych wynika z założonej maksymalnej liczby trzech grup ćwiczeniowych i wynosi około 90 osób.

3.2 Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni.

Student może przenieść się na UR z innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej na ten sam lub inny kierunek studiów. Warunki, tryb oraz zasady przeniesienia określa *Uchwała nr 70/05/2021* Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej (Załącznik 3h, 3i, 3j). Student ubiegający się o przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej na UR składa wniosek do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej (CKR) wraz z kompletem wymaganych dokumentów (Załącznik 3j). Szczegółowe informacje w tym zakresie osoba zainteresowana można uzyskać w Dziale Rekrutacji i Karier Studenckich.

Dziekan Kolegium Nauk Społecznych, w porozumieniu z Kierownikiem kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, weryfikuje wniosek pod względem merytorycznym w terminie 7 dni od momentu przekazania kompletu dokumentów przez CKR. Do zadań Kierownika kierunku studiów należy w szczególności ocena dotychczasowego przebiegu studiów kandydata, wskazanie przedmiotów objętych różnicami programowymi wraz z terminem ich realizacji, a także określenie roku i semestru, na który student może zostać przyjęty.

Załącznik nr 1 do *Uchwały nr 70/05/2021* Senatu UR z dnia 27 maja 2021 r. określa szczegółowe warunki przeniesienia na poszczególne kierunki studiów z innej uczelni lub uczelni zagranicznej (Załącznik 3i). Dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* studia pierwszego stopnia

warunkiem jest, by kierunek, z którego przenoszony jest student realizował nie mniej niż 60% efektów uczenia się przyporządkowanych do danej dyscypliny, a różnice programowe mogły być zrealizowane w ciągu jednego cyklu uczenia się.

3.3 Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów reguluje *Uchwała nr 463/06/2019* Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim (Załącznik 3k). W Dziale Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego utworzony jest Punkt Informacyjny, w którym można uzyskać informacje w sprawach potwierdzania efektów uczenia się, do którego zadań należy w szczególności: udzielanie zainteresowanym osobom informacji na temat procedury potwierdzania efektów uczenia się w UR; podejmowanie działań mających na celu doskonalenie procesu potwierdzania efektów uczenia się w uczelni; prowadzenie i aktualizacja strony internetowej uczelni w zakresie funkcjonowania procedury potwierdzania efektów uczenia się. Dodatkowo Dział Rekrutacji i Karier Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadzi doradztwo edukacyjne w zakresie podjęcia właściwego kierunku studiów, biorące pod uwagę dotychczasowe doświadczenie zawodowe kandydata.

W świetle obowiązujących przepisów, kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* nie posiada uprawnień do przeprowadzania procedury potwierdzania efektów uczenia się, z uwagi na fakt, iż nie był jeszcze poddany ocenie jakości kształcenia przez Polską Komisję Akredytacyjną, a ocena kategorii naukowej dyscypliny będzie miała zastosowanie dopiero po 2022 r.

3.4 Zasady, warunki i tryb dyplomowania.

Studia pierwszego stopnia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* kończą się przygotowaniem i obroną pracy licencjackiej. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich przedmiotów wskazanych w programie studiów oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy przez promotora i recenzenta. Procedura dyplomowania odbywa się odpowiednio do postanowień Regulaminu studiów przyjętego Uchwałą nr 68/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie *uchwalenia zmian i tekstu jednolitego Regulaminu studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim* (Załącznik 3l). W Kolegium Nauk Społecznych szczegółowy tryb dyplomowania wprowadza [*Uchwała nr 97/06/2021*](#) Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych z dnia 10 czerwca 2021 r. Dokument ten dostępny jest na stronach internetowych kolegium. Także promotorzy zobligowani są do zapoznania studentów z zasadami dyplomowania, pisania pracy oraz trybem przeprowadzania egzaminu dyplomowego.

Seminaria na studiach pierwszego stopnia trwają trzy semestry. Temat pracy dyplomowej ustalany jest wspólnie przez seminarzystę i promotora z uwzględnieniem zainteresowań seminarzysty, profilu działalności badawczej lub zawodowej promotora oraz efektów uczenia się dla kierunku. Listę promotorów na dany rok zgłasza Rada Instytutu Nauk o Polityce, a zatwierdza Rada Dydaktyczna Kolegium Nauk Społecznych. Tematy prac dyplomowych opiniowane są przez Zespół Programowy kierunku i następnie dyskutowane oraz zatwierdzane na jednym z pierwszych posiedzeń Rady Instytutu w danym roku akademickim. Wymogiem merytorycznym dla pracy licencjackiej jest przygotowanie opracowania pisemnego w obszarze tematycznym właściwym dla kierunku studiów, z uwzględnieniem problemów występujących w działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów. Praca licencjacka powinna spełniać szereg innych kryteriów o charakterze formalnym, merytorycznym i metodologicznym. Jednym z nich jest pozytywny wynik obowiązkowej procedury antyplagiatowej z użyciem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Na podstawie wygenerowanych raportów promotorzy dokonują ostatecznej oceny samodzielności złożonej pracy.

Egzamin dyplomowy przeprowadza komisja złożona z trzech członków (przewodniczący, recenzent i promotor), powołanych przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych. W jego trakcie weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się służy dyskusja z dyplomantami co do wniosków

wynikających z przygotowanych przez nich prac oraz z zakresu kluczowych zagadnień z wiodących przedmiotów podstawowych i kierunkowych udostępnionych na stronach Kolegium dla każdego kierunku i stopnia studiów. Od roku akademickiego 2020/2021 został powołany przez Dziekana KNS Zespół ds. jakościowej oceny prac dyplomowych, ukierunkowany na analizę jakości wybranych prac dyplomowych i ich recenzji, w oparciu o ustaloną w Uczelni procedurę. Do weryfikacji prac dyplomowych dla kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne wskazanych zostało trzech pracowników Instytutu Nauk o Polityce. Przewodniczącym zespołu został dr hab. Tomasz Koziełto, prof. UR. W roku akademickim 2020/21 Zespół przeprowadził kontrolę 13 losowo wybranych prac, a wyniki szczegółowe i zbiorcze przedstawił w formie raportów odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zawierając w nich zauważone niedociągnięcia i propozycje dotyczące działań korygujących (Załączniki 3f, 3m).

Monitoring losów zawodowych absolwentów prowadzony jest na poziomie uczelni. Do działania tego upoważniona jest Sekcja Biura Karier w ramach Działu Rekrutacji i Karier Studenckich na podstawie Zarządzenia nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29.01.2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników (Załącznik 3n). Głównym celem badania jest dostarczenie informacji o potrzebach dostosowania kierunków studiów i programów do wymogów rynku pracy. Z uwagi na krótki czas funkcjonowania kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* brak jeszcze stosownych danych. Obecnie wskazać można jedynie, że większość absolwentów kontynuuje naukę na drugim stopniu kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, często łącząc ją z innym, dodatkowym kierunkiem lub pracą zawodową.

3.5 Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów.

Monitorowanie postępów studentów jest realizowane w sposób ciągły przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Umożliwiają to narzędzia wbudowane w system Wirtualnej Uczelni pozwalające na podgląd statystyki ocen uzyskanych przez studentów w poszczególnych grupach ćwiczeniowych i wykładowych, a także statystyki łączne dla kierunków, semestrów i roczników. Bardziej ogólne zestawienia wyników osiągniętych przez studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* z poszczególnych przedmiotów dostępne są dzięki tymże statystykom dla przełożonych poszczególnych nauczycieli akademickich i Zespołu Programowego kierunku. Jak pokazują ogólne dane statystyczne struktura ocen jest prawidłowa. Dla przykładu, w trakcie toku studiów 2018-2021, który właśnie się zakończył, odsetek ocen niedostatecznych z egzaminów najwyższy był na pierwszym roku i wynosił niecałe 6%. W kolejnych latach nauki zmniejszał się, a jednocześnie rosła ogólna średnia ocen, co wynika zapewne z coraz większej liczby przedmiotów kierunkowych, specjalnościowych i praktycznych w programie wyższych lat studiów.

Zgodnie z regulaminem Kolegium Nauk Społecznych Zespół programowy kierunku odpowiedzialny jest za analizę i ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów uczenia się na kierunku poprzez weryfikację zbiorczą osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na koniec roku akademickiego. Dokonuje tego w oparciu o dane dotyczące w szczególności: wykazów ocen z zaliczeń i egzaminów, wskaźników zdawalności w pierwszym terminie, wskaźników powtarzalności semestrów, opinii pracodawców o studentach odbywających praktyki dostarczone przez koordynatora praktyk. Corocznie Zespół przygotowuje formularz oceny kierunku, który przedstawia pod rozwagę Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych. Spostrzeżenia, wnioski i zalecenia są przekazywane nauczycielom podczas zebrań jednostek (Zakładów) oraz podczas ogólnych zebrań pracowników zwoływanych przez Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także indywidualnych rozmów Dyrekcji z poszczególnymi pracownikami.

3.6 Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

Treść programów studiów na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest zgodna z przyjętymi efektami uczenia się. Dodatkowo uwzględnia ona aktualny stan wiedzy związanej z kierunkiem studiów oraz jest okresowo oceniana i dostosowywana do zmieniających się wymagań i potrzeb. Elementami uzupełniającymi kształcenie są kierunkowe i ogólnouczelniane zajęcia fakultatywne. Pozwalają one studentom zaznajomić się z zagadnieniami związanymi z ich osobistymi zainteresowaniami.

Zasady ogólne sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określa Regulamin studiów. Za sprawdzanie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się odpowiada prowadzący przedmiot. Musi on na pierwszych zajęciach przedstawić sylabus przedmiotu ze szczególnym uwzględnieniem efektów uczenia się dla przedmiotu, metod weryfikacji ich osiągnięcia oraz zasad oceniania.

Zgodnie z Regulaminem Kolegium Nauk Społecznych sposób sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej jest określony przez Regulamin praktyk. Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawują kierownik kierunku oraz koordynatorzy praktyk dla danego kierunku powoływani przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w odpowiednim Instytucie. Koordynator praktyk dokonuje zaliczenia praktyki na podstawie przedstawionej przez studenta dokumentacji oraz oceny wystawionej przez opiekuna praktyki ze strony instytucji, w której praktyka się odbyła.

3.7 Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Sposób weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wynika z ich doboru dla konkretnego przedmiotu, zakresu i trudności treści programowych oraz formy realizacji zajęć. Wszystkie te informacje oraz sposób ich weryfikacji są zawarte w sylabusach i przedstawiane przez prowadzących przedmiot na pierwszych zajęciach. Wśród metod weryfikacji stosowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne znajdują się: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwia pisemne, kolokwia ustne, prezentacje, projekty, referaty, eseje, plany (np. zabezpieczenia obiektu) oraz obserwacje podczas zajęć (dotyczy zwłaszcza zajęć praktycznych). Różnorodność stosowanych metod sprzyja zwiększaniu zaangażowania słuchaczy, a dzięki stosowaniu w przypadku części z nich konieczności pracy w grupach znacząco rosną kompetencje społeczne studentów. Podobnie stosowanie egzaminów ustnych, konieczność publicznej prezentacji przygotowanych prac i dyskusji, obok wiedzy merytorycznej kształtuje umiejętności społeczne.

Istotną przesłanką doboru metod weryfikacji efektów uczenia się jest forma zajęć. W przypadku wykładów stosowane są formy egzaminów ustnych lub egzaminów pisemnych. Te ostatnie realizowane są w formie testowej, pytań otwartych bądź mieszanej. Zaliczenia ćwiczeń obejmują w głównej mierze przygotowanie prac pisemnych w formie esejów i prezentacji oraz kolokwiiów cząstkowych i końcowych. Z dużo większym znaczeniem zacięcia retorycznego mamy do czynienia w przypadku konwersatoriów. Znacząca jest w ich przypadku rola formułowania wypowiedzi ustnych, a jednocześnie umiejętność polemiki. Ciekawą formą prowadzenia zajęć są również warsztaty. Sprzyjają one kształtowaniu umiejętności praktycznych związanych z kierunkiem studiów. Weryfikacja efektów uczenia się, w przypadku warsztatów, ma zwykle formę indywidualnego bądź grupowego projektu, prezentowanego na forum grupy. Bez względu na formę prowadzenia zajęć, obok wymienionych metod sprawdzania efektów uczenia się niezbędny jest udział w zajęciach. Każdy student ma przy tym zwykle prawo do określonej przez prowadzącego liczby nieobecności (zazwyczaj 2) w semestrze. Ich przekroczenie wiąże się z koniecznością indywidualnego zaliczenia opuszczonych zajęć w trakcie dyżuru dydaktycznego.

Kompetencje językowe w zakresie znajomości języka angielskiego studenci nabywają na lektoratach prowadzonych przez Studium Języków Obcych. Na studiach pierwszego stopnia studenci realizują 120 godz. na studiach stacjonarnych oraz 72 godz. na studiach niestacjonarnych. W ramach lektoratów studenci realizują naukę języka angielskiego prowadzącą do osiągnięcia poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Metody kształcenia umiejętności lingwistycznych i ich weryfikacja polega na analizie tekstu obcojęzycznego, słuchaniu, konwersacjach, krótkich wypowiedziach pisemnych, a także przygotowaniu i przedstawieniu prezentacji.

Umiejętności i kompetencje wypracowywane podczas studiów są także weryfikowane w trakcie trwających trzy semestry praktyk (720 godzin), które obowiązują studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. W zakresie potwierdzenia efektów uczenia się w ramach praktyk, obowiązkiem studenta jest rzetelne i systematyczne prowadzenie dziennika praktyk, zawierającego szczegółowy przebieg jej realizacji, potwierdzony przez opiekuna praktyki będącego pracownikiem instytucji przyjmującej. Na tej podstawie Koordynator dokonuje zaliczenia praktyki.

Zwieńczeniem procesu weryfikacji efektów uczenia jest przygotowanie pracy dyplomowej, w której w sposób problemowy sprawdza się i rozwija materiał opanowywany przez studentów. Wykładowcy prowadzący seminaria dokładają starań, aby ukierunkowywać studentów aby praca nie miała charakteru czysto opisowego.

Dokumentacja efektów uczenia się (testy, pisemne prace etapowe, projekty, prezentacje, prace egzaminacyjne, zadania wykonane przez studentów, itp.) przechowywana jest przez osoby prowadzące zajęcia. W przypadku egzaminów ustnych, w tym egzaminu dyplomowego, nauczyciele akademicki zapisują pytania zadane studentom i oceny uzyskane z odpowiedzi. Dzienniki praktyk oraz pozostałe dokumenty związane z przebiegiem praktyk przechowywane są w aktach studenta. Podobnie jak prace dyplomowe, recenzje prac, protokoły z egzaminów dyplomowych, przechowywane są w teczkach studenta w Dziekanacie, a następnie w Archiwum UR.

Dużym wyzwaniem dla prowadzenia zajęć i weryfikacji efektów uczenia się w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 oraz w całym roku akademickim 2020/2021 były ograniczenia epidemiczne, wynikające z pandemii COVID-19. By odpowiedzieć na zaistniałą sytuację uczelnia podjęła szereg działań dostosowujących, umożliwiających kontynuację kształcenia w formie zdalnej. Pomimo gwałtowności koniecznych zmian udało się wypracować jednolite standardy dotyczące prowadzenia zajęć i weryfikacji efektów uczenia się dla całej uczelni i wprowadzić je w formie kolejnych zarządzeń Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1 Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich.

W Instytucie Nauk o Polityce zatrudnionych jest trzydziestu pracowników na stanowiskach badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych, którzy prowadzą zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia oraz struktura ich kwalifikacji pozwala na realizację programu studiów na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (Tab. 1). Wśród kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne prowadzą pracownicy z tytułem naukowym profesora (1, co stanowi 3,3%), 12 doktorów habilitowanych (40%), 13 doktorów (43,3%), 4 magistrów (13,3%). Dla wszystkich wymienionych pracowników Uniwersytet Rzeszowski stanowi podstawowe miejsce pracy, trzech pracowników zatrudnionych jest w niepełnym wymiarze czasowym, są to praktycy pracujący w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim, Komendzie Wojewódzkiej Policji i 21 Brygadzie Strzelców Podhalańskich. Dodatkowo zajęcia w Instytucie Nauk o Polityce prowadzą pracownicy z innych instytutów w ramach Kolegium Nauk Społecznych, lektoraty zapewnia Studium Języków Obcych (SJO), a zajęcia z Wychowania Fizycznego – Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji. Zatrudniani są również na podstawie umów cywilno-prawnych pracownicy – eksperci spoza Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* posiadają aktualny dorobek naukowy, który umożliwia prawidłową realizację zajęć zgodną z programem studiów. Są autorami lub współautorami licznych publikacji z dziedziny nauk

społecznych w zakresie dyscypliny naukowej: nauk o polityce i administracji oraz nauk o bezpieczeństwie, w tym publikacji dotyczących różnych obszarów wiedzy z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego.

Tabela 1. Liczba nauczycieli akademickich i struktura ich kwalifikacji na dzień 1.10.2021.

Stopień/tytuł naukowy	Liczba pracowników	Struktura kadry dydaktycznej (w %)
Profesor	1	3,4
Doktor habilitowany	12	40,0
Doktor	13	43,3
Magister	4	13,3
Razem	30	100,0

W Instytucie Nauk o Polityce funkcjonuje sześć zakładów, zaś skupieni w nich nauczyciele akademicki prowadzą badania naukowe z różnych obszarów wiedzy związanych z kierunkiem Bezpieczeństwo wewnętrzne: Zakład Polityki Bezpieczeństwa, Zakład Bezpieczeństwa Narodowego

i Wewnętrznego, Zakład Stosunków Międzynarodowych i Praw Człowieka, Zakład Systemów Politycznych i Medialnych, Zakład Myśli Politycznej i Teorii Polityki, Zakład Administracji Publicznej i Polityki Społecznej.

Badania naukowe prowadzone są w ramach czterech zadań priorytetowych. Biorąc pod uwagę zadanie: „Polityka bezpieczeństwa. Wymiar lokalny, regionalny i międzynarodowy” prowadzona jest analiza wybranych aktów prawnych i doktrynalnych z zakresu bezpieczeństwa narodowego, w tym budowy systemu obrony powszechnej (obrony totalnej); analiza polityki bezpieczeństwa Polski i polityki bezpieczeństwa państw za wschodnią granicą państwa w odniesieniu do powstawania możliwych zagrożeń dla bezpieczeństwa regionu; analiza stanu przestrzegania traktatów międzynarodowych w zakresie zbrojeń i rozbrojenia w Europie po 1990 roku, ze szczególnym uwzględnieniem Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej. W ramach tego zadania prowadzone są również badania czynników warunkujących zjawisko współczesnego terroryzmu; analiza jego mutacji oraz metod i form strategii organizacji terrorystycznych; ocena źródeł finansowania organizacji terrorystycznych i rola w tym zakresie państw wspierających terroryzm; terroryzm jako jedno z głównych zagrożeń asymetrycznych wpływających na środowisko bezpieczeństwa w wymiarze globalnym i regionalnym. Prowadzone są także badania nad społecznym wizerunkiem Służby Więziennej w Polsce a także studia porównawcze systemów penitencjarnych w Polsce, na Węgrzech i w Niemczech. Kolejnym obszarem badań w ramach tego zadania jest współczesna profilaktyka społeczna (prewencja kryminalna) Policji w województwie podkarpackim. Ma ona na celu zapobieganie przestępczości w zakresie regionalnym i krajowym. Analizie poddawane są programy zapobiegawcze prowadzone przez Policję, tendencje rozwoju przestępczości na Podkarpaciu; struktury i funkcjonowanie Policji Państwowej w okresie II Rzeczypospolitej. Jednym z kolejnych celów w ramach tego zadania jest określenie znaczenia podmiotów pozarządowych dla systemu bezpieczeństwa państwa, w tym kontekście szczególna uwaga jest skupiona na związkach państwa z Kościołem katolickim i organizacjami pozarządowymi.

W ramach zadania badawczego „Prawa człowieka i ich ochrona” analizie poddawane są zarówno prawa pierwszej, drugiej i trzeciej generacji według typologii Karela Vašaka, jak i ewoluujące prawa czwartej generacji; przypadki masowych naruszeń praw człowieka oraz międzynarodowy i krajowy system ich ochrony. Szczegółowe obszary badań obejmują: analizę przypadków ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, zbrodni wojennych w kontekście międzynarodowego sądownictwa karnego ze szczególnym uwzględnieniem Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Byłej Jugosławii. Analizowane są systemy polityczne państw Bliskiego Wschodu ze szczególnym uwzględnieniem praw i wolności zawartych w ustawach zasadniczych państw regionu oraz polityka bezpieczeństwa tych państw w perspektywie porównawczej. W ramach tego zadania prowadzone są również badania nad ochroną praw grup etnicznych

w Europie, ochrona praw ludów rdzennych ze szczególnym uwzględnieniem ludów arktycznych a także analiza praw konsumenta. Badania te obejmują bezpieczeństwo konsumentów na poziomie międzynarodowym, głównie Unii Europejskiej, jaki krajowym. Kolejnym obszarem są badania różnych aspektów ograniczeń praw i możliwości przesiedleńców wewnętrznych (z Donbasu) spowodowanych wojną hybrydową; badanie wojskowo-politycznych i społeczno-ekonomicznych cech wojny hybrydowej przeciwko Ukrainie. W ramach tego zadania badawczego analizowano również rolę praw człowieka w działalności przywódcy strategicznego.

W ramach zadania badawczego „Systemy polityczne w dobie transformacji ustrojowej. Teoria i praktyka” analizie poddawane są uprawnienia i kompetencje parlamentów państw europejskich w zakresie udziału w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta oraz najwyższych urzędników instytucji centralnych w państwie. Badaniom poddane są zmiany zachodzące w obrębie systemów politycznych, których źródłem lub katalizatorem są wartości polityczne. W ramach tego zadania analizowana jest również myśl polityczna polskich ugrupowań parlamentarnych w kontekście koncepcji polityki bezpieczeństwa. Badane są również różne trajektorie transformacji systemów politycznych państw arabskich, również w kontekście potencjalnych zagrożeń bezpieczeństwa międzynarodowego. Badania obejmują również analizę działań państwa w wybranych sytuacjach kryzysowych.

Badania w ramach zadania „Kontrola społeczna w jednostkach samorządu terytorialnego jako forma zaangażowania obywatelskiego” dotyczą wykorzystywania przez mieszkańców jednostek terytorialnych możliwości podejmowania wobec organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego działań wypełniających funkcje przypisane kontroli oraz ich wpływ na poziom zaangażowania w samorządowe życie regionalnej/lokalnej społeczności. Badania te są związane z bezpieczeństwem lokalnym i regionalnym.

W tabeli nr 2 dokonano liczbowego zestawienia publikacji naukowych nauczycieli akademickich, którzy w okresie 2017-2021 prowadzili zajęcia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne, informacje dotyczące najważniejszych osiągnięć naukowych pracowników znajdują się w załącznikach pt. Charakterystyka nauczycieli.

Tabela 2. Zestawienie publikacji pracowników INS prowadzących zajęcia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne za okres 2017–2021 (stan na dzień 15 listopada 2021 r.) .

Rodzaj publikacji	Rok wydania					Razem
	2017	2018	2019	2020	2021	
Monografia	3	1	2	5	3	14
Redakcja monografii	5	7	4	1	2	19
Rozdział w opracowaniu zbiorowym	25	29	30	23	10	117
Artykuł w czasopiśmie naukowym	42	36	41	47	10	176

W analizowanym okresie pracownicy realizowali również projekty naukowo-badawcze, finansowane ze środków zewnętrznych. W latach 2018-2020 realizowano Projekt DIALOG nr 0163/2017 „Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego”. Miał on charakter badawczo-edukacyjny i był on realizowany na podstawie umowy o dofinansowanie podpisanej z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Projekt był realizowany w konsorcjum trzech jednostek akademickich – Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, będącego liderem projektu; Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu; Instytutu Nauk

o Polityce i Administracji Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Kierownikiem projektu była prof. dr hab. Agnieszka Pawłowska.

W latach 2016-2019 realizowano projekt przez pracowników Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego przy współpracy Towarzystwa Studiów Dziennikarskich w Rzeszowie, Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej, Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie oraz wykładowców z Uniwersytetu Ottona Fryderyka w Bambergu, Uniwersytetu Ludwika Maksymiliana w Monachium, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Uniwersytetu SWPS w Warszawie. Przedsięwzięcie było finansowane przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej (2016 r.) oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec (2017 r.), a także – w ramach działań promocyjnych – przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego.

W latach 2016-2018 realizowano projekt finansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki SONATA 10, nr 2015/19/D/HS5/03153 - pt. „Interes polityczny a racjonalność w realizacji polityki publicznej. Polityczne i społeczne konsekwencje optymalizacji sieci szkół”. Kierownikiem projektu była dr Anna Kołomycew.

W latach 2017-2018 dr Anna Kołomycew była wykonawcą w międzynarodowym projekcie finansowanym przez Fundusz Wyszehradzki „Transformation and educational processes in the Visegrad Group countries - Visegrad - University Studies Grant No. 61300029”.

W latach 2019-2020 czasopismo naukowe wydawane przez Instytut Nauk o Polityce „Polityka i Społeczeństwo” uczestniczyło w programie „Wsparcie dla czasopism naukowych” i otrzymało dofinansowanie ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce korzystają z różnych możliwości podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych i naukowych. Władze INoP podpisały porozumienia z licznymi uczelniami zagranicznymi, z którymi prowadzona jest współpraca naukowa oraz wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia studentów (szczegółowe informacje dotyczące umów o współpracy z uczelniami zagranicznymi przedstawiono w punkcie 7 Raportu). Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne odbyli liczne wizyty studyjne i staże naukowe w uczelniach zagranicznych oraz w kilku uczelniach krajowych. Pobytu w innych uczelniach służyły doskonaleniu warsztatu dydaktycznego nauczycieli, m.in. poprzez zapoznanie się z nowymi metodami kształcenia studentów i wzajemną wymianę doświadczeń w tym zakresie, realizację tzw. wykładów gościnnych, poznawanie dokumentacji programowej kierunków studiów i procedur zapewniania jakości kształcenia w wizytowanej uczelni. Podnoszeniu kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich służyły również wyjazdy zagraniczne w ramach programu Erasmus+. Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce uczestnicząc w międzynarodowych projektach prowadzili zajęcia ze studentami w zagranicznych ośrodkach naukowych. Dr Anna Kołomycew i dr Anna Pięta-Szawara w ramach programu Open Lectures MIREES w School of Political Science University of Bologna we Włoszech (2018 r.). Dr Mira Malczyńska-Biały prowadziła zajęcia dla doktorantów w Department of Political Sciences University of Naples Federico II we Włoszech (2021 r.). Dr Mira Malczyńska-Biały prowadziła również zajęcia w ramach programu Erasmus + w Department of Social and Political Science University of Cyprus na Cyprze (2017 r.), Department of Political Sciences University of Naples Federico II we Włoszech (2018 r.), Institute of Political Science University of Presov na Słowacji (2020 r.). Dr hab. prof. UR Krzysztof Żarna prowadził zajęcia w ramach programu Erasmus + w Institute of Political Science University of Presov na Słowacji (2021 r.). W ramach wspomnianego programu Erasmus + dr Anna Kołomycew i dr Anna Pięta-Szawara prowadziły zajęcia w Department of Social and Educational Policy University of Peloponnes (2018 r.). Staż w ramach programu Erasmus+ odbył również dr Paweł Kuca w University of Bamberg (2018 r.). Pracownicy instytutu uczestniczyli również w stażach naukowych zarówno zagranicznych ośrodkach naukowych na Ukrainie i we Włoszech (dr Mira Malczyńska-Biały, dr Anna Kołomycew i dr hab. prof. UR Krzysztof Żarna), jak i krajowych (dr Mira Malczyńska-Biały, dr hab. prof. UR Krzysztof Żarna, mgr Karol Piękoś i mgr Damian Wicherek).

4.2 Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów umiejętności praktycznych.

Przy obsadzie zajęć na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* uwzględnia się zarówno dorobek naukowy, kompetencje dydaktyczne nauczycieli, jak i ich doświadczenie praktyczne. Kadra utożsamia się z realizowaną koncepcją kształcenia na kierunku i posiada odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia powierzonych zajęć. Wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria i seminaria prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy lub doświadczenia z pracy zawodowej, które w pełni odpowiadają tematyce prowadzonych przedmiotów. Doświadczenie dydaktyczne oraz prowadzone badania poparte publikacjami pozwalają na przekazywanie studentom wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć naukowych, jak również włączanie ich w prowadzone w uczelni badania.

Jak już wspomniano, główną zasadą stosowaną w odniesieniu do obsady zajęć na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest zgodność posiadanego przez nauczycieli akademickich dorobku naukowego z tematyką prowadzonych przez nich przedmiotów, w tym wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i laboratoriów. Seminaria dyplomowe (licencjackie i magisterskie) prowadzą nauczyciele posiadający ugruntowany dorobek naukowy, poparty licznymi publikacjami, w tym pracami o charakterze badawczym z zastrzeżeniem prowadzenia seminariów magisterskich przez samodzielnych pracowników naukowych. Doświadczenie dydaktyczne oraz prowadzone przez nauczycieli badania naukowe pozwalają na przekazywanie studentom wiedzy związanej z najnowszymi osiągnięciami naukowymi.

Przy obsadzie zajęć, oprócz dorobku naukowego, uwzględnia się również dodatkowe kompetencje pracowników do prowadzenia poszczególnych przedmiotów, potwierdzone ukończonymi studiami podyplomowymi, kursami, szkoleniami oraz doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią, jak również doświadczeniem w ramach pracy zawodowej w różnych organizacjach i podmiotach.

Praktyką stosowaną w Instytucie Nauki o Polityce przy obsadzie zajęć dydaktycznych jest również powierzanie prowadzenia wybranych zajęć o charakterze praktycznym (ćwiczenia, konwersatoria) praktykom, wybieranym na zasadzie zgodności ich doświadczenia zawodowego z treściami danego przedmiotu.

Jeżeli chodzi o zajęcia, które prowadzą do osiągnięcia umiejętności praktycznych, to są m.in.: Zwalczanie przestępczości, Kryminologia i kryminalistyka, Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, Bezpieczeństwo w komunikacji powszechnej i transporcie, Etyka zawodowa funkcjonariuszy służb państwowych, Zwalczanie terroryzmu, Warsztaty praw człowieka, Bezpieczeństwo konsumentów, Ochrona osób, mienia, obiektów i obszarów, System penitencjarny, Prewencja kryminalna, Zwalczanie przestępczości w cyberprzestrzeni, Bezpieczeństwo informatyczne, Ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, Kierowanie zasobami ludzkimi.

W ramach ścieżki specjalnościowej *Zarządzanie kryzysowe* to Warsztaty z zakresu rozwoju personalnego, Podstawy prawne zarządzania kryzysowego, Decydowanie w zarządzaniu kryzysowym, Instytucje i organizacja zarządzania kryzysowego w Polsce, Logistyka w zarządzaniu kryzysowym, Psychologia sytuacji kryzysowych, Podstawy medycyny katastrof, Symulacja sytuacji kryzysowych – warsztaty, Likwidacja skutków sytuacji kryzysowych, Zarządzanie informacją w sytuacji kryzysowej, Negocjacje i mediacje w sytuacji kryzysowej, Media w sytuacjach kryzysowych. W ramach ścieżki specjalnościowej *Bezpieczeństwo publiczne* to Warsztaty z zakresu rozwoju personalnego, Zarządzanie w sektorze publicznym, Zadania administracji terytorialnej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego, Policja i prawo policyjne, Służby graniczne w zakresie bezpieczeństwa państwa, Siły zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Służby specjalne w Polsce, Straż gminna w systemie bezpieczeństwa lokalnego, Zajęcia warsztatowe w zakresie bezpieczeństwa publicznego, Organizacja i funkcjonowanie obrony cywilnej, Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych, Public relations w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym.

4.3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową lub zawodową.

Profil praktyczny w ramach którego realizowany jest program kształcenia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (studia pierwszego stopnia) w dużym stopniu determinuje obsadę

zajęć na tym kierunku. Z jednej strony są to pracownicy naukowcy będący autorami publikacji naukowych, wykorzystywanych w procesie kształcenia studentów, które pełnią rolę literatury podstawowej i uzupełniającej. Są to zarówno monografie, jak też rozdziały w opracowaniach zbiorowych oraz artykuły publikowane w czasopismach naukowych. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w sylabusach przedmiotów. Z drugiej strony posiadają doświadczenie praktyczne zdobyte poza szkolnictwem wyższym.

Zarówno dorobek naukowy jak i doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* są aktualne. Nauczyciele posiadają publikacje z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk prawnych i nauk o polityce i administracji. Znaczna część kadry akademickiej posiada stopnie naukowe z dyscypliny nauki o polityce i administracji, niemniej prowadzą oni badania naukowe związane z naukami o bezpieczeństwie.

Duża część nauczycieli akademickich łączy zdobywanie kolejnych stopni/tytułów naukowych z pracą zawodową. Doświadczenie zawodowe zdobywali jako żołnierze, policjanci, pracownicy Służby Więziennej, jednostek muzealnych, administracji publicznej oraz jako dziennikarze. Na podstawie umowy o pracę zatrudnione są osoby mające doświadczenie w pracy w Policji (jedna osoba), Służby Więziennej (jedna osoba), Wojsku Polskim (dwie osoby), muzealnictwie (jedna osoba), dziennikarstwie (jedna osoba), administracji publicznej (jedna osoba), jednostkach samorządu terytorialnego (jedna osoba). Jedna osoba była posłem na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i posłem do Parlamentu Europejskiego, zajmując się tam kwestiami bezpieczeństwa. Wymienieni pracownicy prowadzą zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Zajęcia na ww. kierunku na podstawie umowy zlecenie prowadzą osoby mające doświadczenie praktyczne w pracy w Państwowej Straży Pożarnej (jedna osoba), Straży Miejskiej (jedna osoba), Policji (trzy osoby), Wojsku Polskim (jedna osoba), administracji publicznej (jedna osoba). Jedna osoba ma doświadczenie w pracy w Ochotniczej Straży Pożarnej.

Jak już wspomniano, istotnym znaczeniem dla realizacji profilu praktycznego jest fakt, że zajęcia prowadzą pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni, których doświadczenie zawodowe czy pełnione funkcje są ściśle związane z realizacją zajęć na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*:

1. Dr hab. prof. UR Andrzej Zapałowski – poseł na Sejm III kadencji (1997-2001) zasiadał w sejmowej Komisji Obrony Narodowej; poseł do Parlamentu Europejskiego VI kadencji (2005-2009).
2. Dr hab. prof. UR Bogusław Kotarba – w latach 2002-2010 pełnił funkcję Wójta Gminy Hyżne (kompetencje w zakresie zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa społeczności lokalnych), od kilku lat Przewodniczący Rady Gminy.
3. Dr Dariusz Fudali – ppłk, 25-letnie doświadczenie w pracy funkcjonariusza Służby Więziennej.
4. Dr Paweł Kuca – kilkunastoletnie doświadczenie w pracy dziennikarza.
5. Dr Arkadiusz Machniak - ppłk z 25-letnim doświadczeniem w 21 Brygadzie Strzelców Podhalańskich.
6. Dr Maciej Milczanowski – kpt. rez. z 16-letnim doświadczeniem w Wojsku Polskim, służba zawodowa w 21 Brygadzie Strzelców Podhalańskich, a oficer operacyjny w operacji wojskowej w Iraku (2005-2006) oraz dowódca plutonu dowodzenia i posterunku 60 w misji ONZ na Wzgórzach Golan.
7. Dr Grzegorz Pawlikowski – 7-letnie doświadczenie zawodowe w pracy w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie (kompetencje w zakresie bezpieczeństwa dóbr kultury).
8. Dr Mariusz Skiba – mł. Insp., 25-letnie doświadczenie pracy w Policji, obecnie Naczelnik Wydziału Komunikacji Społecznej Komendy Wojewódzkiej Policji.
9. Mgr Karol Piękoś – 16-letnie doświadczenie w Ochotniczej Straży Pożarnej.
10. Mgr Małgorzata Waksmundzka-Szarek – zastępca dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Zajęcia na podstawie umowy cywilno-prawnej prowadzą osoby, które również mają doświadczenie w pracy poza szkolnictwem wyższym:

1. Dr Krystian Dzimira – płk rez., w latach 2005-2013 r. instruktor, oficer kontrolny, kierownik grupy szkoleniowej w międzynarodowych ćwiczeniach NATO poświęconych przeciwdziałaniu zagrożeniom asymetrycznym; od 2015 r. w ramach prowadzonej spółki prawa handlowego realizacja audytów bezpieczeństwa cybernetycznego, bezpieczeństwa informacji oraz zarządzania jakością i ciągłości działania.
2. Dr Marcin Dziubak – kom. z 16-letnim doświadczeniem z pracy w Policji, obecnie Wydział Komunikacji Społecznej Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie
3. Dr inż. Zbigniew Małodobry – 4-letnie doświadczenie w Straży Miejskiej w Krakowie, 12-letnie doświadczenie w pracy w Komendzie Miejskiej Policji w Krakowie, 7-letnie doświadczenie jako wykładowca w Szkole Policji w Katowicach.
4. Dr Jan Ziobro – st. bryg. 30-letnie doświadczenie w Państwowej Straży Pożarnej, w tym na stanowisku zastępcy Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.
5. Mgr Krystian Antochów – Inspektor Ochrony Danych Osobowych na Uniwersytecie Rzeszowskim od 2018 r.
6. Mgr Marcin Barłoga – sierż. sztabowy, 6-letnie doświadczenie w pracy w Policji, obecnie w Wydziale Łączności i Informatyki Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie.
7. Mgr Andżelika Fornal – starszy specjalista do spraw bezpieczeństwa publicznego i obrony cywilnej w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.
8. Mgr Paweł Międlar - podinspektor, 18-letnie doświadczenie w pracy w Policji, obecnie zastępca naczelnika Wydziału Konwojowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie.

Dodatkowo organizowane są spotkania dla studentów z przedstawicielami organów państwowych, instytucji i służb zajmujących się bezpieczeństwem.

Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce zapewniają również studentom różne możliwości włączania się w prowadzoną działalność naukową. W INoP prowadzone są trzy koła naukowe studentów (Koło Naukowe „Human Rights”, Studenckie Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Porządku Publicznego, Koło Naukowe Politologów), w których w projekty o charakterze naukowym i organizacyjnym są włączani studenci. W latach 2017-2021 zorganizowano wiele tego rodzaju przedsięwzięć (informacje o działalności kół naukowych szczegółowo przedstawiono w kryterium 8 Raportu). Poza tym w ramach konferencji naukowych organizowanych przez Instytut Nauk o Polityce przewidziane są również panele studenckie.

4.4 Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

Zatrudnienia pracowników w Instytucie Nauk o Polityce odbywają się w oparciu o standardowe postępowanie konkursowe (zatrudnienie na umowę o pracę). Procedurę postępowania konkursowego na stanowisko nauczyciela akademickiego oraz kryteria ogólne dla osób kandydujących do zatrudnienia w poszczególnych grupach pracowników (tj. na stanowisku profesora, profesora UR, adiunkta, asystenta) określa § 107 ust. 1-2 i § 108 *Statutu UR* oraz [Zarządzenie nr 110/2021](#) Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 22.06.2021 r. w sprawie: *określenia zasad przeprowadzania postępowań konkursowych dotyczących zatrudniania nauczycieli akademickich na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne oraz dydaktyczne* (Załącznik 4a) oraz [Zarządzenie nr 212/2021](#) Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 08.11.2021 w sprawie: *wprowadzenia Polityki otwartej, przejrzystej i merytorycznej rekrutacji pracowników na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne (OTM-R) w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Głównym wymaganiem stawianym kandydatom na stanowisko nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest posiadanie przez nich dorobku naukowego w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, a w szczególności w zakresie obszarów wiedzy związanych z kształceniem na tym kierunku. Istotnym kryterium dodatkowym, ze względu na specyfikę procesu kształcenia, jest posiadanie

przez kandydata doświadczenia w pracy zawodowej zdobytej poza szkolnictwem wyższym z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna pracowników jest oceniana przez przełożonych (ocena bieżąca, ocena okresowa i hospitacje zajęć) oraz przez studentów (anonimowe ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru).

Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się nie rzadziej niż raz na 4 lata. Dokonuje jej instytutowa komisja oceniająca, zgodnie z ustaleniami przyjętymi w *Statucie UR* (§ 114-§ 116) oraz w *Zarządzenie nr 142/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16 sierpnia 2021 r. w sprawie: przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich* (Załącznik 4b). Ocena okresowa obejmuje działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną, a w ocenie komponentu dydaktycznego uwzględnia się także wyniki ankiet studenckich w zakresie jakości dydaktyki. Szczegółowe kryteria oceny określa *Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 142/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego: Karta oceny nauczyciela akademickiego za lata 2018-2020, I-VIII 2021* (Załącznik 4c). Wyniki oceny okresowej mogą mieć wpływ na przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku, wysokość uposażenia, awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. W wyniku oceny negatywnej pracownik może zostać upomniany lub zwolniony (w przypadku drugiej z kolei oceny negatywnej).

Hospitacje zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich odbywają się zgodnie z [Zasadami przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim z dnia 18 listopada 2021 r.](#) Hospitacje przeprowadzają bezpośredni przełożeni nauczycieli akademickich (kierownicy Zakładów) nie rzadziej niż raz na dwa lata. Na podstawie przeprowadzonej hospitacji zajęć sporządza się *Protokół hospitacji* (Załącznik 4d). W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu Nauk o Polityce przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Uogólnione wnioski z hospitacji przedstawia się na Radzie Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych na koniec roku akademickiego i są one podstawą do doskonalenia procesu kształcenia.

W celu monitorowania jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich, po zakończeniu zajęć w każdym semestrze przeprowadza się także anonimowe badania ankietowe wśród studentów. Ankiety udostępniane są studentom w systemie Wirtualnej Uczelni. Zasady i tryb przeprowadzenia ankiet szczegółowo określa *Zarządzenie nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim* (Załącznik 4e) z późn. zm. określonymi w *Zarządzeniu nr 2/2021*. (Załącznik 4f). Wyniki oceny pochodzące z ankiet wypełnianych przez studentów są analizowane przez Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce oraz Dziekana Kolegium Nauk Społecznych. W szczególnych przypadkach, gdy dokonana przez studentów ocena budzi zastrzeżenia, Dziekan Kolegium Nauk Społecznych w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Nauk o Polityce przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem, w celu ustalenia działań naprawczych. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na zebraniu z opiekunami roczników. Wnioski z przeprowadzonych badań są również przedstawiane na zebraniu otwartym kolegium dziekańskiego z pracownikami kolegium.

Nauczyciele akademicy w zakresie prowadzonej działalności naukowej i dydaktycznej, w tym w relacjach pomiędzy członkami społeczności akademickiej, zobowiązani są także do poszanowania i przestrzegania zasad etycznych określonych w Kodeksie etyki nauczycieli akademickich Uniwersytetu Rzeszowskiego określonym w [Uchwale Senatu UR nr 580/06/2020](#), z dnia 25 czerwca 2020 r.

Ogólną cechą polityki kadrowej instytutu jest założenie, że pracownicy prowadzą lub uczestniczą w prowadzeniu badań naukowych w dyscyplinach Nauki o bezpieczeństwie i Nauk o polityce i administracji. Jednym z kryteriów przydziału przedmiotu do danego nauczyciela akademickiego jest prowadzenie w tym kierunku badań naukowych lub doświadczenie praktyczne. Doświadczenie praktyczne zdobyte poza szkolnictwem wyższym ma w tym przypadku istotne znaczenie. Ma to swoje odzwierciedlenie zarówno w kryteriach

konkursowych, jak i przypadku zatrudniania osób na podstawie umowy cywilno-prawnej. Nacisk na kształcenie praktyczne jest również jednym z postulatów ze strony studentów będących interesariuszami wewnętrznymi. Z kolei kontakty z interesariuszami zewnętrznymi pozwalają na pozyskanie prowadzących mających odpowiednie kompetencje do prowadzenia przedmiotów dających możliwość zdobycia przez studentów umiejętności praktycznych.

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych.

Ważnym elementem polityki kadrowej w Uniwersytecie Rzeszowskim jest system motywowania pracowników do rozwoju naukowego poprzez finansowanie badań naukowych i projektów badawczych oraz wspieranie nauczycieli akademickich w uzyskiwaniu kolejnych stopni naukowych.

W zakresie finansowania badań naukowych subwencja podzielona jest na realizację zadań priorytetowych i pozapriorytetowych. Podział określa *Uchwała nr 1/2021 Rady Instytutu Nauk o Polityce z dn. 14.01.2021 r. w sprawie podziału środków na działalność naukową w Instytucie Nauk o Polityce, Kolegium Nauk Społecznych będących częścią subwencji dla UR* (Załącznik 4g). Realizując zadania priorytetowe i pozapriorytetowe nauczyciele akademicy mogą brać udział w konferencjach naukowych, finansować tłumaczenia tekstów oraz zakupić sprzęt niezbędny do badań naukowych. Ze środków tych finansowane jest również wydawanie monografii oraz opracowań zbiorowych.

W zakresie motywowania i wspierania kadry do rozwoju naukowego, od 2013 r. w Uczelni stosowana jest polityka projakościowa związana z systemem wynagradzania nauczycieli, uwzględniająca tzw. dodatek projakościowy do pensji zasadniczej. Wielkość dodatku uzależniona jest od wyników oceny pracownika. Aktualne kryteria oceny działalności naukowej pracowników, będące podstawą wynagrodzenia projakościowego określa *Zarządzenie nr 45/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29.03.2021 r. w sprawie: kryteriów oceny działalności naukowej pracowników UR stanowiących podstawę naliczania wynagrodzenia projakościowego w latach 2021-2024* (Załączniki 4h; 4i).

System motywowania kadry do rozwoju naukowego i podnoszenia kompetencji dydaktycznych obejmuje także stosowany w Uczelni system nagród. Nagrody przyznawane są za działalność naukową (artystyczną), dydaktyczną oraz organizacyjną i obejmują: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego; Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego; Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego; Nagroda Rektora I, II i III stopnia; Nagroda okolicznościowa; Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego. Zasady przyznawania nagród określa *Zarządzenie nr 21/2020 Rektora UR z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego* (Załącznik 4j). Także studenci Uczelni każdego roku nagradzają pracowników w konkursie Laur Studenta.

Uczelnia zapewnia różne możliwości podnoszenia kompetencji naukowych i dydaktycznych nauczycielom akademickim. Oprócz wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i finansowego w ubieganiu się o dofinansowanie w konkursach Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badania i Rozwoju, Ministerstwa Edukacji i Nauki. Uczelnia przyznaje także granty uczelniane (grant dla Młodych Naukowców) oraz realizuje projekty umożliwiające uczestnictwo w szkoleniach, kursach, stażach podnoszących kompetencje dydaktyczne nauczycieli (np. projekt pt. Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia).

Wsparcie ze strony uczelni umożliwiło uzyskanie kolejnych stopni naukowych przez dziewięciu pracowników Instytutu Nauk o Polityce prowadzących zajęcia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne, w tym: uzyskanie tytułu naukowego profesora nauk społecznych przez Agnieszkę Pawłowską (w 2019 r.); stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce przez Krzysztofa Żarnę i Marka Delonga (w 2016 r.), Grzegorza Bonusiaka (2017 r.), Tomasza Koziellę (w 2018 r.), Przemysława Maja (w 2019 r.), Bogusława Kotarbę (2020 r.) oraz uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk o bezpieczeństwie przez Leszka Pawlikowicza (w 2016 r.) oraz Andrzeja Zapałowskiego (w 2017 r.).

Podnoszenie kompetencji dydaktycznych stymulują oceny okresowe nauczycieli, hospitacje zajęć, ankiety oceny dokonywane przez studentów, a także nominacje przyznawane przez studentów (Laur Studenta) oraz odznaczenia państwowe (Medale KEN).

Nauczyciele akademicy mają również możliwość podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych, metodycznych, technicznych oraz technologicznych poprzez udział w licznych szkoleniach. Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce uczestniczyli w szkoleniach w ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pt. Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia „E-learning – szkolenie z zakresu wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość” (2020 r.). W związku z realizacją kształcenia zdalnego w uczelni, większość pracowników Instytutu Nauk o Polityce objęto szkoleniem z zakresu wykorzystywania w procesie kształcenia studentów platformy MSTeams (szkolenie w trybie zdalnym w 2020 r.). Pracownicy instytutu uczestniczyli też w „Szkoleniu świadomościowym dotyczącym problemów osób z niepełnosprawnością dla pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego”, realizowanym w ramach projektu „Przyjazny nURt – rozwój dostępności UR (szkolenie w trybie zdalnym, 2021 r.).

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1 Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej.

Studia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizowane są w kompleksie naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego (Kampus Rejtana) położonym w centrum Rzeszowa. Na terenie Kampusu Rejtana znajdują się tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Zlokalizowane w Kampusie Rejtana obiekty są funkcjonalne i atrakcyjne pod względem architektonicznym. Kampus jest bardzo dobrze skomunikowany z pozostałymi częściami miasta oraz Dworcem Kolejowym i Dworcami Autobusowymi. Instytut Nauk o Polityce ma siedzibę w budynku A2 przy al. Kopisto 2a. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w budynkach A2, A1 i A0, gdzie mieszczą się sale wykładowe, ćwiczeniowe, seminaryjne, laboratorium kryminalistyki i laboratorium komputerowe. W sąsiedztwie budynku A2 znajduje się siedziba Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, w której studenci mogą korzystać z Czytelni i Wypożyczalni oraz miejsc przeznaczonych do pracy naukowej (stanowiska wyposażone w komputery z dostępem do Internetu). W Kampusie Rejtana oraz w bliskim jego otoczeniu znajduje się infrastruktura gastronomiczna umożliwiającą studentom korzystanie z posiłków a w samym budynku A2 bar „Kuchcik” oraz kilka innych punktów gastronomicznych. W budynku A2 aktualnie trwają prace budowlane dzięki którym zostanie on wyposażony w windę, dostosowaną do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Instytut Nauk o Polityce posiada do dyspozycji 13 sal dydaktycznych, obejmujących łącznie 658 miejsc. Charakterystykę pomieszczeń dydaktycznych zestawiono w tabeli 5.

Tab. 3. Charakterystyka pomieszczeń dydaktycznych w INoP UR.

Rodzaj pomieszczeń	Liczba pomieszczeń	Liczba miejsc	Wyposażenie (najważniejsze elementy)
Sala wykładowa (duża- Aula A0)	1	253	Tablica suchościeralna, rzutnik multimedialny, klimatyzacja, kabina do tłumaczenia symultanicznego.
Sala wykładowa (duża- 346, A2)	1	81	Ekran interaktywny
Sala wykładowa (średnia – 342, A2)	1	54	Ekran interaktywny
Sala wykładowa (średnia – 343, A2)	1	73	Ekran interaktywny
Sale ćwiczeniowe	3	30	Tablica suchościeralna, rzutnik multimedialny.

(średnie - 339, 341, 344, A2)			
Sala ćwiczeniowa (średnia - 332)	1	36	Tablica suchościeralna, rzutnik multimedialny.
Sala ćwiczeniowa (średnia - 323)	1	26	Tablica suchościeralna, rzutnik multimedialny.
Sala seminaryjna (mała - 345)	1	10	Rzutnik multimedialny
Laboratorium komputerowe (Budynek A1, sala)	1	20 (+1 stanowiska dla prowadzących)	Komputery osobiste, rzutnik multimedialny, Klimatyzacja
Laboratorium kryminalistyczne (Budynek Biblioteki UR)	2	15 (+2 stanowiska dla prowadzących)	Rzutnik multimedialny, klimatyzacja

Ponadto w Instytucie Nauk o Polityce znajduje się pomieszczenie przeznaczone na siedzibę Kół Naukowych (sala 338). Na wyposażeniu Instytutu znajdują się laptopy (15 szt.) wykorzystywane do celów dydaktycznych.

Pracownie komputerowe są wyposażone w komputery z dostępem do Internetu. Oprócz podstawowego oprogramowania (pakiet MS Office) są wyposażone w specjalistyczne programy. W budynku Instytutu studenci mogą korzystać z Internetu bezprzewodowego - EDUROAM. Studenci mają również możliwości korzystania z komputerów stacjonarnych w Czytelni UR znajdującej się w pobliżu (ul. Pigionia) oraz w specjalnie przygotowanych w Bibliotece UR miejscach do pracy naukowej. W razie potrzeby w Instytucie zostają udostępnione dla studentów komputery przenośne znajdujące się w czytelni instytutu.

Na terenie kampusu znajdują się parkingi (w tym zadaszony parking dla rowerów) do dyspozycji kadry i studentów. Na parkingu znajdują się również miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. Poziom bezpieczeństwa na Kampusie zapewnia system monitoringu.

Koncentracja sal dydaktycznych i ich dobre skomunikowanie z innymi obiektami związanymi z procesem kształcenia, stwarza korzystną sytuację w zakresie dostępności oraz efektywności wykorzystania posiadanego potencjału infrastruktury dydaktycznej. Opis infrastruktury zamieszczono w zał. 2.6.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizują także zajęcia z Wychowania fizycznego w hali sportowej przy ulicy Zelwerowicza 8C w Rzeszowie, wyposażonej w boiska do piłki ręcznej (lub siatkowej, koszykowej, unihokeja), kort tenisowy oraz drabinki i płotki lekkoatletyczne.

5.2 Infrastruktura i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe.

W programie studiów przewidziano zajęcia ze strzelectwa w oparciu o Strzelnicę w miejscowości Rudna Wielka (Podkarpacka Akademia Szkolenia Specjalistycznego i Obronnego Husar). Zajęcia wynikające z planu studiów realizowane są na stopniu drugim, jednak na stopniu pierwszym studenci także mogą zrealizować takie zajęcia w ramach kół naukowych. Poza uczelnią realizowane są również praktyki zawodowe oraz wizyty studyjne w instytucjach w których kompetencjach leżą zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa państwa, jak Zakład Karny w Załężu, Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, Archiwum Państwowe w Rzeszowie. Ze względu na warunki pandemiczne, zajęcia z przedstawicielami instytucji odbywały się za pośrednictwem platformy MSTeams, np. w czerwcu 2021 roku zorganizowane zostało spotkanie z Dowódcą 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej. Praktyka zawodowa studentów polega na uczestnictwie w pracach związanych z bieżącą działalnością danej instytucji (szerzej

w Kryterium 2). Wyposażenie tych instytucji jest zróżnicowane, zależne głównie od charakteru ich działalności, warunków lokalowych, liczby zatrudnionych osób.

2.3 Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Budynki dydaktyczne (A2, A0, A1), w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne są w całości objęte zasięgiem uniwersyteckiej sieci bezprzewodowej EDUROAM, zapewniającej wolny od ograniczeń czasowych i ilościowych dostęp do sieci internetowej. Kolegium Nauk Społecznych posiada stronę internetową dla kierunku [Bezpieczeństwo wewnętrzne](#) służącą do wirtualnego kontaktu ze studentami dotyczącego kwestii dydaktycznych takich jak: sylabusy, harmonogramy, programy studiów, kwestie związane z przygotowaniem prac dyplomowych i egzaminami dyplomowymi. Dodatkowo Instytut Nauk o Polityce posiada [stronę internetową](#).

Każdy student ma możliwość pobrania i korzystania z pakietu Microsoft 365, po zalogowaniu na swoje konto w witrynie office.com przypisanej do legitymacji studenckiej. Każdy ma do wykorzystania 5 licencji, co oznacza, że pakiet Microsoft 365 może być wykorzystywany jednocześnie na pięciu różnych urządzeniach.

W czasie pandemii Covid-19 pracownicy oraz studenci w procesie dydaktycznym wykorzystywali program MSTEams, który jest kompleksową platformą edukacyjną w ramach pakietu Microsoft 365, łączący rozmowy, treści dydaktyczne oraz aplikacje w jednym miejscu. Dzięki wykorzystaniu spersonalizowanych zasobów edukacyjnych pozwalał on tworzyć współpracę w ramach poszczególnych grup przygotowanych dla przedmiotów i dodawać treści dydaktyczne, zadania oraz pozwalał na komunikację pracowników i studentów wykorzystując przekaz na żywo czy dostępny w aplikacji Czat. Zarządzanie zadaniami pozwalało w prosty sposób organizować interaktywne zajęcia. Instytut Nauk o Polityce korzysta z pracowni komputerowej w Instytucie Historii oraz Socjologii. Łączna liczba stanowisk komputerowych wynosi 46. Wszystkie stanowiska komputerowe są podłączone do Internetu. Pracownie komputerowe wyposażone są w ekrany i rzutniki multimedialne.

5.4 Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Budynek, w którym znajduje się Instytut Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego jest częściowo przystosowany do korzystania z niego przez osoby niepełnosprawne (toalety, nagłośnienie w sali wykładowej, duże ekrany interaktywne w większych salach), a obecnie budowana jest winda, która uzupełni wymagania dotyczące przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto [Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego \(BON\)](#) obejmuje swoim wsparciem osoby z niepełnosprawnościami zapewniając im kursy i warsztaty szkoleniowe, obozy szkoleniowe i spotkania integracyjne, asystent osoby niepełnosprawnej oraz wsparcie infrastrukturalne. BON dysponuje sprzętem ułatwiającym studentom niewidomym/niedowidzącym pełne uczestnictwo w zajęciach, oferując pomoce, takie jak np. specjalistyczny program powiększający tekst Zoom Text Magnifier, monitor brajlowski, itp. W Kolegium Nauk Społecznych w roku akademickim 2021/2022 został powołany [Konsultant Instytutowy ds. Osób Niepełnosprawnych](#), do którego mogą zwracać się studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

5.5 Dostępność infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Studenci mogą korzystać z zasobów dydaktycznych dostępnych na serwerach Uniwersytetu Rzeszowskiego i aplikacji webowej Microsoft 365. Udostępnianie studentom materiałów dydaktycznych drogą elektroniczną było dosyć powszechną praktyką, np. przysyłanie materiałów dydaktycznych drogą emailową. W czasie pandemii Covid-19 koniecznością była komunikacja zdalna, co z powodzeniem zapewniała platforma MSTEams oraz inne programy w ramach ogólnodostępnych dla studentów i pracowników pakietów Microsoft 365.

5.6 System biblioteczno-informacyjny uczelni

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z bibliotekami instytutowymi tworzy system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Gromadzi zbiory i e-zbiory o tematyce odpowiadającej kierunkom studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim. Zbiory Biblioteki to: ponad 770 tys. woluminów książek, prawie 117 tys. woluminów czasopism oraz ok. 24 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (wg stanu na dzień 31.12.2020).

Biblioteka umożliwia dostęp do krajowych i zagranicznych czasopism elektronicznych dając środowisku uniwersyteckiemu możliwość korzystania z najnowszych osiągnięć i badań naukowych na świecie. Zapewniony jest dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do źródeł cyfrowych zakupionych w ramach indywidualnej subskrypcji. Korzystanie z zasobów elektronicznych odbywa się za pośrednictwem komputerowej sieci uniwersyteckiej, a także zdalnie dla zweryfikowanych użytkowników poprzez serwer Proxy.

Biblioteka UR oferuje dostęp do około 21 tys. tytułów krajowych i zagranicznych czasopism w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (m. in. Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, Medline, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS, Lex, Polska Bibliografia Lekarska, Polska Bibliografia Prawnicza – łącznie 35 baz). Od 2016 r. Biblioteka ma dostęp do wybranych kolekcji bazy JSTOR. Cały czas rozbudowywana jest również kolekcja ebooków: Biblioteka UR posiada dostęp do czytelni polskich książek elektronicznych PWN, Ibuk Libra, ebookpoint BIBLIO, a także do kolekcji ebooków na platformie Springer oraz do bazy książek elektronicznych EBSCO. Łącznie oferuje dostęp do ponad 250 tys. tytułów książek elektronicznych. Od 2015 roku Biblioteka UR posiada również dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica, która oferuje dostęp do ponad 3 mln publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego. Stale rozbudowywane zasoby ww. bazy obejmują współczesne piśmiennictwo naukowe ze wszystkich dziedzin, w tym także najnowsze wydania podręczników akademickich oraz aktualne numery fachowych czasopism specjalistycznych, jak również teksty źródłowe, literaturę piękną oraz zbiory specjalne, które są przedmiotem badań naukowców.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu. Nowoczesny budynek przy ul. Prof. Stanisława Pigonia 8 dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek oraz na zamówienie dostarczany z magazynu.

Budynek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych i dysponuje podjazdem dla wózków inwalidzkich oraz windą. W Czytelniach zamontowane są również specjalne drzwi, których konstrukcja umożliwia bezproblemowe poruszanie się na wózku inwalidzkim.

We wszystkich czytelniach i holu głównym dostępna jest strefa bezprzewodowego Internetu EDUROAM. Użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z kilkunastu terminali (służących do przeglądania katalogu i zamawiania książek) oraz kilkudziesięciu stanowisk komputerowych

z dostępem do Internetu rozmieszczonych we wszystkich czytelniach. Procesy biblioteczne są całkowicie skomputeryzowane i zautomatyzowane. Z myślą o komforcie czytelnika podczas wizyty

w bibliotece, została przygotowana Strefa Relaksu - specjalna przestrzeń daje możliwość wypoczynku podczas pracy naukowej.

Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym Prolib, a do transportu książek z magazynów wykorzystuje specjalny nowoczesny system wózków podsufitowych TELE-LIFT. Dzięki temu czas realizacji zamówienia jest bardzo krótki i nie przekracza 30 minut.

Biblioteka UR świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism wraz z informacją o lokalizacji tych dokumentów i ich dostępności jest [udostępniony on-line](#). Czytelnicy mogą książki zamawiać poprzez Internet. Indywidualne konto czytelnika zawiera informację o wypożyczonych i udostępnianych na miejscu materiałach, a także informacje o terminie zwrotu książek, możliwości prolongaty i rezerwacji książek. [Strona www Biblioteki](#) zawiera niezbędne informacje o usługach biblioteczno-informacyjnych oraz zasadach korzystania z BUR. Jest również narzędziem komunikacji z bibliotekarzami –

umożliwiają to specjalne formularze oraz poczta e-mailowa. Jest ona również przyjazna osobom niepełnosprawnym.

Publikacje (książki i artykuły), które nie znajdują się w zbiorach Biblioteki UR, a które są niezbędne do prowadzenia badań i przygotowania prac dyplomowych, sprowadzane są w ramach Wypożyczalni Międzybibliotecznej z innych bibliotek w kraju i z zagranicy. W 2020 r. zrealizowano ponad 650 zamówień czytelników BUR, sprowadzając niezbędne materiały z kilkudziesięciu bibliotek partnerskich z kraju i zagranicy.

Księgozbiór z zakresu nauk o bezpieczeństwie udostępniany jest w Czytelni Nauk Humanistycznych i Prawnych oraz Czytelni Czasopism Naukowych, a także w ramach wypożyczeń miejscowych i międzybibliotecznych.

Tabela 4. Księgozbiór i zbiory elektroniczne z zakresu Nauk o bezpieczeństwie.

Książki tradycyjne	4051
Książki elektroniczne	WBN: Science Direct – 1, Wiley – 6, Springer – 1660, EBSCO – 780
Czasopisma tradycyjne	39
Czasopisma elektroniczne	WBN: Science Direct – 60, Wiley – 130, Springer – 44, EBSCO – 22, JSTOR – 6

Liczba książek tradycyjnych z zakresu nauk o bezpieczeństwie będących w [zasobach Biblioteki UR](#) wynosi obecnie ok. 4000 tytułów. Dzięki platformom: Springer, Science Direct, EBSCO, Wiley Online Library, JSTOR użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z około 2400 tytułów e-booków oraz mają dostęp do ponad 260 tytułów czasopism elektronicznych z omawianej tematyki.

Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie, na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w Bibliotece UR. Dla zweryfikowanych użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer proxy.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego prenumeruje ponadto 39 tytułów polskich czasopism tradycyjnych z zakresu nauk o bezpieczeństwie, które udostępniane są w Czytelni Czasopism Naukowych.

Dodatkowo w instytucie znajduje się Czytelnia Instytutowa, która jest usytuowana w Sali 322. Pełni ona rolę podręcznej czytelni dla pracowników oraz studentów. Zdeponowano w niej 1656 woluminów (pozycje monograficzne oraz pisma prenumerowane przez Instytut). Zgromadzony księgozbiór jest zróżnicowany przedmiotowo i zawiera publikacje dotyczące m.in. polityki, bezpieczeństwa wewnętrznego i narodowego. Czytelnia jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30, oraz w soboty zjazdowe studiów niestacjonarnych w godz. 8.00-12.00.

5.7 Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej określa wdrożona w 2017 r. [Procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w Uniwersytecie Rzeszowskim](#), która została zmodyfikowana w lutym 2020 r., na potrzeby dostosowania do nowej struktury organizacyjnej uczelni. Określa ona tryb postępowania związanego z przeprowadzaniem oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia oraz wsparcia prowadzonych przez studentów badań i dotyczy monitorowania stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń wykorzystywanych w procesie dydaktycznym jak również zasobów bibliotecznych.

Stan bazy dydaktycznej monitorowany jest na bieżąco przez nauczycieli prowadzących zajęcia i pracowników obsługi, którzy zgłaszają bezpośrednio do Dyrektora Instytutu Nauk

o Polityce lub za pośrednictwem Kierownika kierunku, zapotrzebowanie na pomoce dydaktyczne oraz inne środki wymagane do realizacji zajęć, jak również konieczność przeprowadzenia niezbędnych napraw lub remontów. Studenci na bieżąco mogą zgłaszać swoje potrzeby bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne, Dziekanowi lub Prodziekanowi podczas dyżurów, bądź w trakcie spotkań z opiekunem roczników. Okresowej oceny bazy dydaktycznej dokonuje powołany w tym celu przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych Zespół ds. Oceny Infrastruktury Instytutu w skład którego wchodzi m.in. Kierownik kierunku, opiekun roku, przedstawiciel studentów.

W 2020 r. został powołany Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. Współpracy ze Środowiskiem Akademickim, do którego obowiązków należy między innymi reprezentowanie Biblioteki w kontaktach z pracownikami naukowymi Uczelni, współpraca z samorządem studenckim i samorządem doktorantów oraz prowadzenie cyklicznych badań satysfakcji i potrzeb użytkowników Biblioteki UR. Społeczność akademicka - pracownicy i studenci mogą również zgłaszać propozycje zakupu książek do czytelnicy bądź biblioteki. Szczegółowe informacje zamieszczone są na [stronie](#).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1 Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Instytut Nauk o Polityce prowadzi długoletnią współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, poprzez:

1. Radę Interesariuszy,
2. Współpracę władz Instytutu z instytucjami w obszarze bezpieczeństwa,
3. Koordynatora praktyk,
4. Absolwentów,
5. Opiekunów kół naukowych (instytutowych i kolegiального).

Okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają formę:

1. Posiedzeń plenarnych członków Rady Interesariuszy,
2. Indywidualnych kontaktów władz i pracowników Instytutu z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych.

W 2013 roku w Instytucie Nauk o Polityce została powołana Rada Stałych Interesariuszy. Ze względu na utworzenie w Instytucie w 2017 roku kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, Rada kadencji 2020-2024 w swoim składzie posiada również interesariuszy, których zakres działalności jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Spotkania są protokołowane, a wnioski z tych spotkań stanowią istotny element procesu ewaluacji programu studiów i efektów uczenia się oraz analizy oczekiwań rynku pracy w stosunku do absolwentów. Do momentu powołania obecnej rady współpraca z interesariuszami w obszarze bezpieczeństwa miała charakter indywidualnych kontaktów władz i pracowników Instytutu. Przykładem takich działań mogą być pozyskane opinie uzyskane przy okazji tworzenia programów studiów i efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

Skład Rady Interesariuszy Zewnętrznych (kadencja 2020-2024):

1. Konrad Fijołek - Prezydent Miasta Rzeszowa;
2. podinspektor Łukasz Gliwa, Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego w Rzeszowie ds. Ochrony Praw Człowieka;
3. płk Michał Małyśka, dowódca 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej w Rzeszowie;
4. Mateusz Kutrzeba, Wicedyrektor ds. Rynku Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy;
5. mec. Andrzej Sierżęga, Kancelaria Adwokacka "Lex Control";
6. Marcin Podsiadło, Prezes Zarządu ZOMM Sp. z o.o. w Mysłowicach;
7. prof. Philip Zimbardo, psycholog społeczny, Emeritus Professor Uniwersytetu Stanford;
8. Bogdan Porada, Prezes Zarządu POMiUD "Security Office" Sp. z o.o.;
9. Michał Olton, Członek Zarządu Fundacji GROM. Siła i Honor;

10. płk rez. SG Tomasz Nowakowski;
11. Mariusz Skotnicki, Kurator Działu Historii Wojskowości Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie;
12. Robert Moskal, Przewodniczący Organizacji Międzyzakładowej NSZZ "Solidarność" Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa Województwa Podkarpackiego;
13. dr Małgorzata Skawińska, Kancelaria Prawna Lexalis, członkini Worldwide Independent Lawyers League;
14. Krzysztof Zuba, członek Zarządu Zakładów Metalowych "Dezamet";
15. Elżbieta Łukacijewska, poseł do Parlamentu Europejskiego;
16. Aneta Gieroń, redaktor naczelna dwumiesięcznika "VIP Biznes i Styl";
17. dr hab. Dariusz Tworzydło, prezes Zarządu Public Relations "Exacto".

6.2 Sposoby, częstotliwość zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.

Założeniem jest, aby członkowie Rady Interesariuszy reprezentowali instytucje w obszarze bezpieczeństwa, których siedziba znajduje się w Rzeszowie, ewentualnie na obszarze województwa podkarpackiego. Współpraca obejmuje więc głównie instytucje służb mundurowych: Siły Zbrojne RP, Policję, Państwową Straż Pożarną, Straż Graniczną, służby specjalne, organy i urzędy administracji rządowej (np. Wydział ds. Obywatelskich i Cudzoziemców, Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego), samorządu terytorialnego odpowiedzialne za bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe. Skład Rady w szczególnie uzasadnionych wypadkach uzupełniany jest o specjalistów spoza województwa podkarpackiego, np. płk rez. SG Tomasz Nowakowski to współautor rządowych programów z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym Programu dla uczestnictwa RP w realizacji Tytułu IV Konwencji Wykonawczej Schengen – MasterPlan SIS PL, były zastępca szefa kadr Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub prof. Philip Zimbardo światowej sławy psycholog społeczny.

W procesie realizacji i doskonalenia programu studiów dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* wykorzystywana jest współpraca ze specjalistami z obszaru bezpieczeństwa. Ważnym aspektem współpracy jest prowadzenie zajęć ze studentami przez specjalistów-praktyków mł. insp. dr Mariusz Skiba (Policja i prawo policyjne, Zwalczanie przestępczości), dr Arkadiusz Machniak (Służby Specjalne, Zwalczanie terroryzmu), mgr Małgorzata Waksmundzka-Szarek (Polityka imigracyjna i azylowa, Zarządzanie kryzysowe, Bezpieczeństwo państwa), dr Grzegorz Pawlikowski (Ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego). Szerzej w Kryterium 4.

Ważnym źródłem informacji dotyczących procesu kształcenia i efektów uczenia się jest koordynator praktyk ze strony Instytutu Nauk o Polityce. W roku akademickim 2019/2020 funkcję tę pełnił dr Maciej Milczanowski, w roku akademickim 2020/2021 mgr Dominik Boratyn. Koordynator posiada stały kontakt z otoczeniem zewnętrznym i aktualną wiedzę na temat umiejętności studentów, które podlegają ocenie przez podmioty zewnętrzne. Od zakończenia praktyk zawodowych w roku akademickim 2020/2021 koordynator praktyk dokonuje analizy ocen i uwag zamieszczanych przez pracodawców w dziennikach praktyk oraz informacji przekazywanych przez opiekunów praktyk. Na ich podstawie opracowuje raport skierowany do Zespołu programowego kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Koordynator praktyk pełni również ważną funkcję w zakresie wspierania pozauczelnianych form nabywania doświadczenia zawodowego przez studentów. Po zakończonym cyklu kształcenia 2017-2020, 2020-2022 koordynator praktyk i członkowie Zespołu programowego będą wdrażać przygotowany program monitoringu kariery zawodowej absolwentów, jako interesariuszy zewnętrznych. Dzięki prowadzonym ankietom i kontaktom przygotowany zostanie raport w zakresie ewentualnych korekt programu kształcenia i efektów uczenia się. Program ten stanowić będzie uzupełnienie działalności uniwersyteckiego Działu Rekrutacji i Karier Studenckich. W kontaktach z interesariuszami zewnętrznymi istotną rolę pełnią również opiekunowie kół naukowych: Koła Naukowego Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego - dr hab. Grzegorz Bonusiak, prof. UR oraz Kolegiального Koła Naukowego "Human Rights" - dr Maciej Milczanowski. Duża aktywność kół

naukowych daje możliwość opiekunom pozyskiwania informacji i oczekiwań interesariuszy zewnętrznych. Informacje te znajdują się w corocznych notatkach opiekunów kół skierowanych do Zespołu programowego.

W listopadzie 2021 r. Rektor UR złożył wniosek o uruchomienie Legii Akademickiej, programu szkolenia dla studentów realizowanego na podstawie porozumienia Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Edukacji.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1 Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów).

Proces umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (studia pierwszego stopnia) był istotny od początku projektowania kierunku, tworzenia programu studiów, jak i doboru kadry dydaktycznej.

Do kluczowych celów związanych z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia na wspomnianym kierunku należą:

1. Podnoszenie kompetencji językowych studentów oraz kadry dydaktycznej,
2. Nawiązywanie kontaktów międzynarodowych umożliwiających wymianę kadry, zarówno w celach naukowych, jak również związanych z dydaktyką i doskonaleniem metod i technik nauczania,
3. Praktyczne wykorzystanie języka obcego przez studentów, m.in. w ramach wymiany studenckiej (Program Erasmus+), podczas uczestnictwa w seminariach i konferencjach naukowych, a także podczas kontaktów ze studentami zagranicznymi kształcącymi się w Uniwersytecie Rzeszowskim,
4. Zachęcanie studentów do korzystania z wyjazdów międzynarodowych w ramach Programu Erasmus+ oraz innych dostępnych dla studentów możliwości wyjazdów zagranicznych,
5. Korzystanie przez pracowników z możliwości wyjazdów zagranicznych w ramach Programu Erasmus+, udziału w międzynarodowych konferencjach naukowych oraz projektach.

Międzynarodowy wymiar kształcenia przejawia się zarówno w ofercie dydaktycznej, jak również w udziale pracowników Instytutu Nauk o Polityce oraz studentów w działaniach o charakterze międzynarodowym. Istotnym celem tworzenia kierunku studiów o profilu praktycznym było przygotowanie studentów do podjęcia zatrudnienia w formacjach mundurowych, dyplomacji, organizacjach międzynarodowych, administracji publicznej i instytucjach, w których znajomość języków obcych jest istotną kompetencją wykorzystywaną w pracy zawodowej. Z uwagi na powszechność stosowania języka angielskiego, położono nacisk na doskonalenie kompetencji studentów w tym właśnie języku. Popularność języka angielskiego wśród młodzieży jest zauważalna już na etapie rekrutacji kandydatów na studia. Język angielski wyraźnie dominuje wśród języków nowożytnych, których uczyli się w szkołach średnich studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Przygotowanie studentów do swobodnego poruszania się w środowisku międzynarodowym, zarówno na etapie procesu kształcenia, jak i przygotowania do pracy zawodowej, obejmuje przedmioty ujęte w programie nauczania oraz szereg działań, które wykraczają poza program studiów. Do zajęć przewidzianych programem należą: lektoraty z języka angielskiego, a także przedmiot Translatorium (jęz. angielski).

Przygotowanie językowe będące warunkiem umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* realizowane jest także poprzez udział studentów, jak i pracowników Instytutu Nauk o Polityce w projektach realizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski. Istotnym elementem umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest zdobywanie doświadczenia i doskonalenie umiejętności dydaktycznych przez kadrę Instytutu Nauk o Polityce dzięki wymianie międzynarodowej możliwej w ramach Programu Erasmus+ oraz innych programach stażowych, jak i projektach zorientowanych na podnoszenie kompetencji dydaktycznych (np. Program MEiN – *Mistrzowie Dydaktyki*).

W ramach Programu Erasmus+ Instytut Nauk o Polityce posiada podpisane umowy umożliwiające wymianę z kilkudziesięcioma uczelniami z następujących państw: Hiszpania (UNIVERSIDAD DE VALENCIA), Rumunia (SCOALA NATIONALA DE STUDI POLITICE SI ADMINISTRATIVE BUCURESTI, UNIVERSITATEA DIN ORADEA, STEFAN CEL MARE UNIVERSITY OF SUCEAVA, WEST UNIVERSITY OF TIMISOARA, Estonia (Tallin University), Niemcy (UNIVERSITÄT OSNABRÜCK), Słowacja (PAN-EUROPEAN UNIVERSITY IN BRATISLAVA, UNIVERZITA P.J. ŠAFARIKA V KOŠICIACH, PRESOVSKA UNIVERZITA V PRESOVE, UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE), Słowenia (SCHOOL OF ADVANCED SOCIAL STUDIES IN NOVA GORICA), Turcja (FIRAT UNIVERSITY), Włochy (UNIVERSITÀ DI BOLOGNA, UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI MILANO-BICOCCA), Cypr (UNIVERSITY OF CYPRUS), Estonia (TALLIN UNIVERSITY), Grecja (UNIVERSITY OF PELOPONNESE), Ukraina (YURIJ FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY, ALFRED NOBEL UNIVERSITY IN DNIPRO, VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY) (Załącznik 7a). W ramach zawartych umów możliwa jest wymiana studentów oraz kadr w ramach wszystkich kierunków studiów realizowanych w Instytucie Nauk o Polityce. Przy zawieraniu umów posługiwano się ze względów praktycznych anglojęzycznym określeniem dyscypliny „social science” lub terminem odnoszącym się do profilu Instytutu Nauk o Polityce - „political science”. Takie rozwiązanie przyjęto, aby po pierwsze, uniknąć konieczności zmian zawartych umów wraz z wdrożeniem nowych kierunków kształcenia w INoP; po drugie, kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (i kierunki zbliżone do niego) w instytucjach partnerskich najczęściej zaliczany jest do stosunków międzynarodowych bądź nauk politycznych. Tym samym możliwość wyjazdów do uczelni partnerskich mają studenci kierunków *Politologia*, *Bezpieczeństwo wewnętrzne* oraz *Studia europejskie*.

7.2 Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

7.2.1 Oferta dydaktyczna Instytutu, z uwzględnieniem kształcenia w j. obcych

Oferta dydaktyczna Instytutu Nauk o Polityce w zakresie języków obcych obejmuje przewidziane programem studiów lektoraty. Z uwagi na popularność języka angielskiego, lektorat z tego języka jest przedmiotem obligatoryjnym. Lektorat prowadzony jest przez specjalistów Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Z myślą o umiędzynarodowieniu kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* w ramach programu studiów przewidziano przedmiot Translatorium (z języka angielskiego), który studenci realizują w wymiarze 20 godzin w 2 semestrze studiów - studia stacjonarne i w wymiarze 15 godzin w 2 semestrze studiów w przypadku studiów niestacjonarnych. Przedmiot ten ma na celu zachęcenie studentów do pogłębiania kompetencji językowych oraz zwrócenie ich uwagi na terminologię specjalistyczną, właściwą dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, ale także terminologię właściwą innym dyscyplinom pokrewnym. Znajomość języka obcego stanowi istotną przewagę w trakcie poszukiwania zatrudnienia przez absolwentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, którzy z reguły planują aplikować do formacji mundurowych, organizacji międzynarodowych, administracji publicznej oraz innych instytucji publicznych, w których język obcy stanowi istotne narzędzie pracy.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mogą korzystać z oferty przedmiotów nauczanych w języku angielskim w ramach Programu Erasmus+. W ofercie instytutu znajdują się następujące przedmioty:

Tabela 4. Przedmioty realizowane w j. angielskim przez pracowników INoP w ramach programu Erasmus +

Course name	Number of hours	ECTS	Lecturer	Language of instructions
Cultural Security	10	3	Zofia Sawicka Ph.D	English

History, Islam and Politics in the Modern Middle East	20	4	Zofia Sawicka Ph.D	English
Consumer safety in the European Union	30	6	Mira Malczyńska-Biały, Ph.D	English
Islam and Muslims in Europe	10	3	Zofia Sawicka Ph.D	English
Intercultural Communication	10	3	Zofia Sawicka Ph.D	English
Strategy and Leadership	14	2	Maciej Milczanowski, Ph.D	English
Civil society and public engagement	20	5	Anna Kołomycew, Ph.D	English
Social entrepreneurship	20	5	Anna Kołomycew, Ph.D	English

Przedmioty w języku angielskim mają charakter fakultatywny. Studenci są zachęceni do uczestnictwa w nich nie tylko ze względu na język wykładowy (angielski), ale również z uwagi na interakcje ze studentami Programu Erasmus+, możliwość integracji kulturowej, poznania specyfiki systemu kształcenia w innych państwach. Ponadto studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, zwłaszcza ci, którzy planują wyjazd w ramach wymiany studenckiej są zachęceni do korzystania z oferty przedmiotów fakultatywnych prowadzonych w innych instytutach Kolegium Nauk Społecznych. Wykaz dostępnych kursów w poszczególnych semestrach jest zamieszczany na stronie [Uniwersytetu Rzeszowskiego](#).

7.2.2 Kształtowanie kompetencji językowych studentów

Podnoszenie kompetencji językowych studentów obejmuje przede wszystkim wspomniane w poprzedniej części raportu lektorat z języka angielskiego, a także przedmiot Translatorium (z jęz. angielskiego), który jest przedmiotem obowiązkowym realizowanym na I roku (2 semestr) kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Dodatkowo kompetencje językowe studentów są kształtowane dzięki korzystaniu z literatury obcojęzycznej podczas zajęć z przedmiotów przewidzianych programem studiów.

Kompetencje językowe studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mogą być doskonalone w ramach działań przewidzianych w projektach realizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski, które są współfinansowane z różnych źródeł zewnętrznych. Studenci mogą również korzystać ze wsparcia oferowanego w ramach realizowanego od 01.10.2019 roku projektu pt. *Kompleksowy Program Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego* (zakończenie projektu: 30.09.2023 r.). W ramach tego projektu studenci mogą doskonalić kompetencje językowe. Projekt ten jest współfinansowany z funduszy UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Część działań przewidzianych w projekcie została zawieszona z uwagi na pandemię w latach 2020 i 2021, ale obecnie jest realizowana, bądź realizowana z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. W ramach tego projektu przewidziano dla studentów możliwość nauki języka na poziomie adekwatnym do ich umiejętności (test sprawdzający przed rozpoczęciem kursu). Kursy są prowadzone na platformie edukacyjnej, do której dostęp zapewnia wykonawca zewnętrzny wybrany w procedurze przetargowej. Celem kursu jest przygotowanie studentów do udziału w egzaminie zewnętrznym IELTS. Rekrutację studentów do udziału w projekcie prowadzi biuro projektu. Do tej pory zrealizowano III edycję. W roku akademickim 2021/2022 realizowana jest IV edycja szkoleń.

Studenci są również informowani o ofercie Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie kursów językowych i egzaminów certyfikujących. Kursy języków obcych dla studentów realizowane są na różnych poziomach w przystępnych cenach. Warunki uczestnictwa oraz terminy zajęć dostępne są na [stronie Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego](#).

Studenci mogą kształtować kompetencje językowe w ramach wymiany akademickiej realizowanej pod patronatem Programu Erasmus+. Informacje o rekrutacji do programu są zamieszczane na stronach Kolegium Nauk Społecznych, Instytutu Nauk o Polityce oraz upowszechniane przez koordynatora programu Erasmus+.

Mając na uwadze podnoszenie kompetencji językowych studentów, ich znaczenie w przyszłej pracy absolwentów Instytutu Nauk o Polityce oraz biorąc pod uwagę fakt, że szereg najnowszych badań jest publikowanych w języku angielskim, prowadzone są działania zmierzające do systematycznego doposażania Czytelni Instytutu Nauk o Polityce w zasoby anglojęzyczne. Nieustannie powiększany jest też katalog publikacji anglojęzycznych Biblioteki

Główniej Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz zwiększany dostęp do baz specjalistycznych artykułów naukowych w języku angielskim.

Ponadto studenci są informowani o możliwościach podnoszenia kompetencji językowych w innych formach, poza uczelnią. Dotyczy to zarówno możliwości uczestniczenia w różnego typu wydarzeniach organizowanych w Rzeszowie, jak i poprzez zapoznanie studentów z narzędziami do samodzielnej nauki. Propozycje narzędzi do samodzielnej nauki języków obcych (języka angielskiego) są przedstawiane studentom podczas zajęć z lektoratów oraz przedmiotu Translatorium. Jeżeli chodzi o wydarzenia pozwalające doskonalić kompetencje językowe, to w Rzeszowie najbardziej znanym jest *Open Cafe* prowadzone przez Stowarzyszenie Projektów Międzynarodowych INPRO. Spotkania mające na celu integrację międzykulturową oraz doskonalenie kompetencji językowych odbywają obecnie w Urban Lab w Rzeszowie (w środy), wcześniej w Estradzie Rzeszowskiej.

7.3 Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych, zwłaszcza w języku angielskim należy ocenić pozytywnie. Studenci kwalifikowani na studia reprezentują komunikatywny poziom znajomości języka. Kompetencje te, z uwzględnieniem języka specjalistycznego z zakresu bezpieczeństwa oraz nauk społecznych są stopniowo rozszerzane podczas lektoratów realizowanych przez 4 semestry (na I i II roku studiów) oraz Translatorium realizowanego na I roku studiów (2 semestr).

Podczas lektoratów weryfikowany jest poziom znajomości języka z uwzględnieniem kompetencji takich jak rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego, a także umiejętność swobodnego komunikowania się. Metody i techniki weryfikacji efektów nauczania w ramach lektoratów są ustalane indywidualnie przez prowadzących, będących pracownikami Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego zgodnie z zasadami uwzględnionymi w sylabusach. Ewaluacja i ocena postępów studentów w zakresie wymaganych kompetencji językowych realizowana jest poprzez częściowe testy sprawdzające, aktywność podczas zajęć, zaliczenia semestralne. Ukończenie lektoratów pozwala na uzyskanie kompetencji językowych na poziomie B2 (studia pierwszego stopnia). Efekty uczenia się przewidziane w ramach lektoratów to umiejętność posługiwania się językiem obcym (z uwzględnieniem terminologii specjalistycznej) zgodnie z wymaganiami określonymi na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W przypadku Translatorium weryfikacja założonych efektów kształcenia odbywa się również zgodnie z zasadami ustalonymi przez prowadzących, które są zamieszczane w sylabusach. Z uwagi na szeroki cel tego przedmiotu, który ma nie tylko pozwolić studentom kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* na zapoznanie się z językiem specjalistycznym, ale także przygotować ich do uczestnictwa w programach wymiany studenckiej, a także posługiwania się językiem obcym (angielskim) w przyszłych miejscach pracy, istotnym elementem oceny są obserwacja studentów podczas zajęć (zwłaszcza ich pracy w grupie), aktywność podczas zajęć, sposób formułowania wypowiedzi, a także umiejętność przygotowania prezentacji dotyczącej zagadnień związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym i sposób jej wygłoszenia.

Do pozostałych sposobów oceny stopnia znajomości języków obcych należy rozbudowany system certyfikacji w ramach Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Studium prowadzi kursy przygotowujące do egzaminów certyfikujących oraz przeprowadza powszechnie uznawane egzaminy językowe m.in. TELC, TOLES, Goethe Test-Pro, DaF, CILS. Ich częstotliwość i liczba uzależnione są od zainteresowania studentów, które kadra prowadząca zajęcia na kierunku stara się kształtować.

Weryfikacja kompetencji językowych studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest realizowana także poza zajęciami obowiązkowymi wynikającymi z programu studiów. Studenci są zachęceni do uczestnictwa w konferencjach międzynarodowych oraz seminariach wymagających od nich nie tylko umiejętności niezbędnych do przygotowania prezentacji/referatu naukowego, ale także z uwagi na międzynarodowy skład wygłoszenia

referatów w języku obcym. Okazją do obserwacji studentów i oceny praktycznego wykorzystania kompetencji językowych były m.in. kolejne edycje Międzynarodowego Kongresu Praw Człowieka, inne konferencje z udziałem studentów czy udział w seminarium naukowym.

Weryfikacja kompetencji językowych następuje także poprzez obserwację studentów (i ocenę ich aktywności) podczas zajęć prowadzonych w Instytucie Nauk o Polityce przez nauczycieli wizytujących, którzy przyjeżdżają z zagranicznych ośrodków naukowych w ramach Programu Erasmus+ czy studentów, którzy uczestniczą w zajęciach w ramach Programu Erasmus+. Podczas tego typu spotkań możliwa jest ocena poziomu znajomości języka, swobody wypowiedzi, a także ocena kompetencji społecznych, zwłaszcza współpracy w środowisku międzynarodowym.

7.4 Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

7.4.1 Mobilność i wymiana międzynarodowa kadry

Etapem przygotowującym do mobilności kadry Instytutu Nauk o Polityce jest możliwość korzystania przez pracowników z form wsparcia językowego dostępnych w Uniwersytecie Rzeszowskim. Doskonalenie języka angielskiego jest możliwe w ramach programów realizowanych na poziomie uniwersytetu. Obecnie takim programem jest *Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia*, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWR.03.05.00-00- Z050/17). Pracownicy naukowcy, a także administracyjni mogą korzystać z kursów językowych realizowanych na platformie do nauki zdalnej, adekwatnie do swojego poziomu. Kursy obejmują 30 godzin samodzielnej pracy na specjalistycznej platformie, do której dostęp zapewnia podmiot zewnętrzny wyłoniony w postępowaniu przetargowym.

Kolejną formą wsparcia językowego dla kadry instytutu są kursy językowe prowadzone w ramach Programu Erasmus+ przez pracowników Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nabór do grup następuje co roku w październiku. Rekrutację oraz zapisy do właściwych grup prowadzą pracownicy Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Mobilność kadry Instytutu Nauk o Polityce przejawia się w ramach wyjazdów Programu Erasmus+, udziału w konferencjach międzynarodowych, wizytach studyjnych, a także uczestnictwa w kursach i szkoleniach podnoszących kompetencje oraz udziału w stowarzyszeniach naukowych.

Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce co roku wykorzystywali pulę przewidzianych miejsc dostępnych w ramach Programu Erasmus+. Liczba dostępnych wyjazdów w ramach Programu Erasmus+ jest zmienna. Jest ustalana centralnie z uwzględnieniem wielkości jednostek i liczby złożonych aplikacji. W ramach programu w celach dydaktycznych w poszczególnych latach uczestniczyła następująca liczba pracowników:

2017 rok – 1 osoba - University of Bologna, Włochy

2018 rok – 1 osoba - University of Cyprus, Cypr

2019 rok – 4 osoby - University of Peloponnese (Grecja), Università Degli Studi Di Napoli Federico II (Włochy), Otto-Friedrich-Universität Bamberg (Niemcy)

2020 rok – wyjazdy odwołane od marca; do marca 2020 roku – 1 osoba - University of Prešov, Słowacja;

2021 rok – wyjazdy odwołane do września 2021; od września 2021 roku – 1 osoba - University of Prešov, Słowacja.

W toku rekrutacji do Programu Erasmus+ na rok akademicki 2021/2022 (w październiku 2021 roku), zaplanowano wyjazdy dla 6 pracowników Instytutu Nauk o Polityce. Wyjazdy mają nastąpić

w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022. Wyjazdy dydaktyczne będą realizowane w następujących uczelniach: UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI NAPOLI FEDERICO II (Włochy), University of Peloponnese (Grecja), WEST UNIVERSITY OF TIMISOARA (Rumunia), UNIVERSITÀ DI BOLOGNA School of Political Science (Włochy) (Załącznik 7b)

Międzynarodowa mobilność kadry Instytutu Nauk o Polityce przejawiała się również w udziale w konferencjach naukowych oraz wyjazdach badawczych. W tabeli poniżej przedstawiono aktywność pracowników Instytutu Nauk o Polityce w poszczególnych latach.

Tabela 5. Międzynarodowa mobilność kadry Instytutu Nauk o Polityce.

Rok	Liczba wyjazdów zagranicznych pracowników Instytutu	Państwa, do których odbywały się wyjazdy
2016	13	Słowacja, Ukraina, Rumunia, Belgia, Czechy, Słowenia
2017	11	Włochy, Ukraina, Słowacja, Litwa, Słowacja,
2018	12	Belgia (Bruksela, Liege), Ukraina (Lwów, Dnipro), Rumunia, Niemcy, Włochy,
2019	4	Wielka Brytania, Szwecja, Czechy, Ukraina
2020 – wyjazdy wstrzymane	-	-
2021 – wyjazdy możliwe od września 2021	2	Słowacja, Słowenia

Należy zaznaczyć, że odwołane wyjazdy międzynarodowe nie wstrzymały nawiązanych przez pracowników Instytutu Nauk o Polityce kontaktów międzynarodowych. Część zaplanowanych konferencji oraz seminariów naukowych była realizowana w trybie online.

Zmiana pierwotnie przewidzianej formy kursu nastąpiła także w przypadku Programu „Mistrzowie Dydaktyki” finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki. Od lutego do lipca 2021 roku w programie tym uczestniczyło 2 pracowników Instytutu Nauk o Polityce, którzy ukończyli szkolenie w zakresie tutoringu akademickiego wg modelu Uniwersytetu w Gandawie/Ghent University (jednego z najlepszych ośrodków naukowo-dydaktycznych na świecie – „pierwsza setka” Shanghai Ranking). Poza szkoleniem, które realizowano w systemie online w lutym 2021 roku (platformy udostępnione przez Ghent University – UFORA oraz narzędzie do kontaktu Bongo), w ciągu semestru letniego roku akademickiego 2020/2021, uczestniczący w programie pracownicy brali udział w konferencjach online organizowanych przez MEiN oraz indywidualnych spotkaniach z pracownikami Ghent University). W ramach programu przeprowadzili zajęcia z wykorzystaniem zdobytej wiedzy podczas zajęć grupowych ze studentami kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* oraz podczas zajęć indywidualnych (tutoring). W zajęciach indywidualnych (tutoring indywidualny), w programie uczestniczyły 4 studentki kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* (2 studentki I roku studiów stacjonarnych oraz 2 studentki II roku studiów stacjonarnych). Celem kursu była prezentacja systemu nauczania stosowanego w Uniwersytecie w Gandawie, zwłaszcza w zakresie indywidualnego podejścia do studentów, identyfikacji ich potrzeb i kompetencji. Kurs dla pracowników był realizowany w języku angielskim na specjalistycznej platformie w bezpośrednim kontakcie z pracownikami Uniwersytetu w Gandawie oraz podczas spotkań indywidualnych online.

Mobilność międzynarodowa kadry Instytutu Nauk o Polityce realizowana jest także w ramach cyklicznych konferencji naukowych, z których część jest współorganizowana przez pracowników Instytutu Nauk o Polityce. W 2014 r. Instytut Nauk o Polityce podjął współpracę z Narodową Akademią Wojsk Lądowych im. Piotra Konaszewicza Sahajdacznego we Lwowie. Do rezultatów współpracy zaliczyć można m.in. współorganizację konferencji naukowych oraz przygotowanie wspólnych publikacji. Międzynarodowe konferencje odbyły się w 2014 i 2015 roku w Rzeszowie, zaś kolejne w 2016 i 2018 roku we Lwowie. Efektem współpracy naukowej pomiędzy pracownikami obydwu ośrodków naukowych były także publikacje: Grata, P., Delong, M., Korzeniowski, P. (red.) (2016), *Współczesna polityka bezpieczeństwa. Aspekty polityczne, militarne i gospodarcze*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Delong, M.,

Malczyńska-Biały, M. (red.) (2018). *Współczesna polityka bezpieczeństwa. Aspekty polityczne, militarne i gospodarcze*, t. II. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Kolejnym wydarzeniem międzynarodowym, które tworzy warunki do kontaktów zarówno pracowników naukowo-dydaktycznych, jak i studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest Międzynarodowy Kongres Praw Człowieka. „Bezpieczeństwo - Prawa człowieka - Stosunki międzynarodowe”. Pierwsza edycja wydarzenia miała miejsce 22-23 maja 2018 roku w Rzeszowie. Kolejna 16 października 2019 roku. Z uwagi na pandemię, Kongres został odwołany w 2020 roku. III edycja odbyła się w dniach 19-21 października 2021 roku. Z uwagi na trudną sytuację epidemiologiczną, organizatorzy zdecydowali, że wydarzenie będzie miało formę hybrydową. W ostatniej edycji wydarzenia wzięło udział 122 badaczy z 11 państw, którzy reprezentowali łącznie 54 ośrodki naukowe. IV edycja Międzynarodowego Kongresu Praw Człowieka planowana na wrzesień 2022 roku odbędzie się we Lwowie.

Pracownicy Instytutu Nauk o Polityce uczestniczyli również w międzynarodowym projekcie *Transformation and educational processes in the Visegrad Group countries* realizowanym przez Alfred Nobel University in Dnipro w ramach Visegrad - University Studies Grant No. 61300029 (kierownik: Tamara Ishchenko, Ph.D.). Podczas wyjazdów do uczelni partnerskiej wygłaszali wykłady dotyczące polskich doświadczeń w zakresie edukacji na wszystkich szczeblach, w tym szkolnictwa wyższego.

7.4.2 Mobilność i wymiana międzynarodowa studentów

Mobilność studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* w ramach Programu Erasmus+ jest stopniowo zwiększana. W ostatnich dwóch latach wyjazdy oraz przyjazdy studentów w ramach programu Erasmus+ zostały wstrzymane. W roku akademickim 2018/2019 w ramach programu do Uniwersytetu Peloponeskiego na dwa semestry wyjechała jedna studentka kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. W kolejnych latach studenci kierunku składali aplikacje na wyjazdy zagraniczne, ale nie zostały one zrealizowane.

Mobilność studentów była także realizowana w ramach staży w biurach posłów Parlamentu Europejskiego. Instytut Nauk o Polityce od 2015 roku współpracował z biurami trzech posłów, Elżbiety Łukacijewskiej, Tomasza Poręby i Stanisława Ożoga. Miesięczny staż w biurze poselskim w Brukseli był przeznaczony dla najlepszych studentów Instytutu Nauk o Polityce. W kolejnych latach w stażach urzędniczych: 2015 rok – 3 studentów, 2016 – 2 studentów, 2017 – 3 studentów, 2018 – 4 studentów Instytutu. Od momentu funkcjonowania kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, o staż mogli aplikować także studenci tego kierunku. O staże aplikowali studenci ostatnich roczników. W 2018 roku jedną ze stażystek była studentka kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

Ponadto studenci uczestniczyli również w konferencjach międzynarodowych i seminariach. W 2017 roku studenci Instytutu Nauk o Polityce w tym kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* uczestniczyli w seminarium naukowym pt. *Stosunki polsko-ukraińskie na przełomie XX i XXI wieku*, które odbyło się w dniach 16-18 grudnia 2017 roku we Lwowie w Ukraińskim Uniwersytecie Katolickim. Z kolei jedna studentka brała udział w wyjeździe studyjnym do Brandenburga. Od 2019 roku studenci biorą aktywny udział w Międzynarodowym Kongresie Praw Człowieka, organizowanym przez Instytut Nauk o Polityce. Dotychczasowe edycje kongresu odbywały się w Polsce. IV edycja zaplanowana na wrzesień 2022 roku odbędzie się we Lwowie, również z aktywnym udziałem studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

Jeżeli chodzi o przyjazdy studentów zagranicznych do Instytutu Nauk o Polityce, to w roku akademickim 2018/2019 przyjechała jedna studentka z Uniwersytetu w Bolonii (Włochy), zaś w roku akademickim 2019/2020 (w semestrze zimowym) jedna studentka z Firat University (Turcja). Kolejne zaplanowane wyjazdy w roku 2019/2020 oraz 2020/2021 zostały odwołane (Załącznik 7c). W roku akademickim 2021/2022 do Instytutu Nauk o Polityce przyjechał jeden student z Firat University, który realizuje zarówno przedmioty znajdujące się w ofercie przewidzianej dla kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, jak i *Politologia*. W zajęciach realizowanych w instytucie w ramach Programu Erasmus+ mają prawo uczestniczyć także studenci Programu Erasmus+ przyjeżdżający do innych instytutów. W roku akademickim 2021/2022 największa liczba studentów Programu Erasmus+ (wliczając studentów innych

kierunków) była zainteresowana kursami *Cultural Security* oraz *History, Islam and Politics in the Modern Middle East* wpisanymi do oferty kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. W semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022 planowany jest przyjazd 2 studentek z Włoch (University of Bologna) do Instytutu Nauk o Polityce.

7.5 Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne

Corocznie do Instytutu Nauk o Polityce w ramach Programu Erasmus+ przyjeżdżało kilkoro wykładowców z uczelni partnerskich, którzy prowadzili zajęcia dla studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Wizyty w celu wygłoszenia wykładów cieszyły się dużym zainteresowaniem zarówno studentów, którzy mieli okazję spotkać się z przedstawicielami innych uczelni, a także zapytać o warunki studiów w ośrodkach zagranicznych. Z uwagi na sytuację pandemiczną w roku akademickim 2019/2020 oraz 2020/2021 wyjazdy zostały ograniczone, a następnie wstrzymane.

Instytut Nauk o Polityce odwiedzili w celu wygłoszenia wykładów dla studentów oraz spotkania z kadrą INoP:

- w 2017 roku

prof. Natalia Karpchuk, Narodowy Wschodnioeuropejski Uniwersytet im. Ł. Ukrainki, Ukraina, Łuck

prof. Nazar Mykhalink, Narodowy Wschodnioeuropejski Uniwersytet im. Ł. Ukrainki, Ukraina, Łuck

dr Richard Brix, Uniwersytet Świętego Cyryla i Metodego, Słowacja, Trnawa

dr Marianna Gladys, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Ukraina, Lwów

- w 2018 roku

Margarete Dabrowski, Uniwersytet w Osnabrueck, Niemcy, Osnabruck

dr Marianna Gladys, Narodowy Uniwersytet im. Ivana Franki we Lwowie, Ukraina, Lwów

prof. Oleh Kozachuk, Narodowy Uniwersytet im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach, Ukraina Czerniowce

dr Oksana Krayevska, Narodowy Uniwersytet im. Ivana Franki we Lwowie, Ukraina, Lwów

- w 2019 roku

dr Oksana Krayevska, Narodowy Uniwersytet im. Ivana Franki we Lwowie, Ukraina, Lwów

dr Ekaterine Basilaia, Państwowy Uniwersytet Ivane Javakhishvili w Tbilisi, Gruzja, Tbilisi

- w 2020 roku

dr Oleh Brovko, Charkowski Narodowy Uniwersytet im. V.N. Karazina, Ukraina, Charków

- w 2021 roku

prof. Ihor Hurak z Podkarpackiego Uniwersytetu Narodowego w Iwano Frankiwsku.

Naukowcy z uczelni partnerskich goszczący w Instytucie Nauk o Polityce wygłosili wykłady w języku angielskim w ramach tzw. wykładów otwartych.

7.6 Monitorowanie procesu umiędzynarodowienia kształcenia

Monitorowanie i ocena stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia w odniesieniu do całego Instytutu Nauk o Polityce były realizowane do 30.09.2019 r. przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZdZJK). Dodatkowo kontrolę w tym zakresie sprawował Prodziekan ds. Studenckich i Kształcenia, a także Prodziekan ds. Badań Naukowych i Rozwoju, jak również Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Zagranicą. Zmiana struktury uczelni spowodowała, że kompetencje w zakresie monitorowania procesu umiędzynarodowienia zostały przypisane do następujących podmiotów w ramach Uniwersytetu Rzeszowskiego:

1. Dział Nauki i Projektów, w skład którego wchodzi następujące sekcje: Sekcja Nauki, Sekcja Funduszy Strukturalnych oraz Sekcja Projektów i Stypendiów Naukowych;
2. Dział Kształcenia, w skład którego wchodzi następujące sekcje: Sekcja Toków Studiów, Sekcja Spraw Socjalnych, Sekcja Rozliczeń Dydaktycznych oraz Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych.

Do 2019 r. ocena mobilności studentów i kadry naukowo-dydaktycznej stanowiły istotny element oceny wydziału. Dane zawarte w tym formularzu podlegały analizie na szczeblu centralnym i stanowiły podstawę do ustalenia zaleceń oraz rekomendacji dla poszczególnych jednostek. Obecnie, w nowej strukturze Uniwersytetu, ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia odbywa się na poziomie kolegiów. Ograniczona mobilność zarówno studentów, jak i pracowników spowodowana pandemią w latach 2019/2020 oraz 2020/2021, a także od początku roku akademickiego 2021/2022 zaburzyły istotny trend umiędzynarodawiania procesu kształcenia, jak również doskonalenia kompetencji dydaktycznych pracowników Instytutu w skali międzynarodowej. Mimo trudnej sytuacji, na rok akademicki 2021/2022 planowane są wyjazdy 6 pracowników Instytutu Nauk o Polityce w ramach Programu Erasmus+. Wyjazdy dydaktyczne są planowane do ośrodków akademickich we Włoszech (Neapol i Bolonia), Grecji, Rumunii.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Istotnym elementem umiędzynarodowienia Instytutu Nauk o Polityce jest współpraca ze School of Political Science University of Bologna. Odbывała się ona zarówno w ramach Programu Erasmus+, ale także wizyt pracowników INoP we wspomnianej instytucji w celu wygłoszenia wykładów w ramach tzw. MIREES Open Lectures. 22-26 października 2018 w School of Political Science University of Bologna 2 pracowników Instytutu Nauk o Polityce (dr Anna Kołomycew, dr Anna Pięta-Szawara) przeprowadziło wykłady dla studentów kierunku: Interdisciplinary Research and Studies on Eastern Europe. Jest to unikatowy kierunek studiów magisterskich (MA studies), dotyczący zagadnień z zakresu polityki i bezpieczeństwa państw Europy Środkowej i Wschodniej. Istotnym elementem kształcenia są wspomniane *Open Lectures*, pozwalające studentom tego kierunku spotkać się z badaczami z państw regionu.

W latach 2019-2021 roku dr hab. prof. UR G. Bonusiak uczestniczył w międzynarodowym projekcie pt. *Szlaki Turystyczne Pogranicza Słowacko-Polskiego jako Narzędzie Edukacji Zawodowej dla Utrzymania Młodych Ludzi w Regionie* realizowany przez Uniwersytet w Preszowie (Słowacja). W ramach projektu realizował działanie *Kształtowanie tożsamości marki miejsca (regionu, miasta, gminy, osiedla) z elementami PR i MR* wspólnie z prof. Peterem Adamisin z Preszowa. Z uwagi na pandemię, projekt został ograniczony i dostosowany do sytuacji. Działanie zrealizowano w 2021 roku. Projekt był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1 Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Doskonalenie procesu dydaktycznego oraz rozwijanie zainteresowań naukowych studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* wychodzi naprzeciw ich potrzebom. Szczególną uwagę przywiązuje się do potrzeb studentów:

1. z orzeczeniem o niepełnosprawności,
2. mających trudną sytuację materialną,
3. wymagających długotrwałego leczenia, a także opieki nad studentkami w ciąży.

Priorytetem władz i pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, Kolegium Nauk Społecznych i Instytutu Nauk o Polityce jest zapewnienie studentom poczucia bezpieczeństwa oraz – w uzasadnionych sytuacjach – wsparcia finansowego (zapomogi, stypendia, a w sytuacjach losowych organizacja doraźnej pomocy materialnej).

Na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* aktualnie studiuje trzy osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności, w tym jedna osoba ze znacznym stopniem i orzeczeniem o stałym stopniu niepełnosprawności, jedna osoba z lekkim (orzeczenie o stałym stopniu) i jedna osoba z lekkim stopniem (orzeczenie o okresowym stopniu niepełnosprawności). Faktyczna liczba osób z niepełnosprawnością lub szczególnymi potrzebami jest jednak trudna do ustalenia, ponieważ

nie wszyscy studenci przekazują takie dane. Warunki studiowania studentów z niepełnosprawnością określa [Regulamin studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim](#), rozdział 12, § 38.

Studenci Instytutu Nauk o Polityce od roku akademickiego 2021/2022 mogą liczyć na wsparcie i pomoc [Konsultanta ds. Osób Niepełnosprawnych](#), do którego mogą zwracać się w sytuacjach problemowych. Konsultant ten pełni cotygodniowe, podane do wiadomości studentów dyżury, w okresie pandemii był to głównie kontakt internetowy (e-mail, MS Teams) oraz telefoniczny. Infrastruktura budynku A2, na którego trzecim piętrze mieści się Instytut, jest dostosowywana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. W ostatnich latach władze instytutu i kolegium, wcześniej Wydziału Socjologiczno-Historycznego) oraz UR podjęły wiele starań mających na celu wdrożenie udogodnień dla osób z niepełnosprawnością fizyczną. Do nich należy zaliczyć m.in. wyznaczenie dla nich dwóch miejsc parkingowych, przygotowanie projektu instalacji windy, która to inwestycja jest aktualnie realizowana, a także przystosowanie toalety dla osób niepełnosprawnych. W trzech salach wykładowych i ćwiczeniowych zainstalowano duże tablice interaktywne, dzięki którym studenci z wadami wzroku mogą znacznie łatwiej dostrzec treści prezentowane przez nauczycieli akademickich. Planowany jest zakup kolejnych tablic.

W Uniwersytecie funkcjonuje [Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych \(BON\)](#) i powoływany przez Rektora UR Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych. Udziela ono wsparcia m.in.

1. w zakresie pomocy tłumacza migowego dla osób niedosłyszących i niesłyszących oraz asystenta dla osób niewidomych i niedowidzących,
2. zapewnienia usług transportowych na zajęcia dla studentów i doktorantów z dysfunkcją narządów ruchu,
3. zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych studentom i doktorantom z niepełnosprawnością, takich jak stanowiska komputerowe i odpowiednie oprogramowanie, wspomagających proces uczenia się,
4. likwidacji barier architektonicznych i transportowych, uniemożliwiających studentom i doktorantom z niepełnosprawnością udział w procesie kształcenia,
5. odpowiednią organizację planowych lub dodatkowych zajęć dydaktycznych, na wniosek studenta, umożliwiających mu pełny udział w procesie kształcenia. BON organizuje także kursy specjalistyczne oraz obozy dla osób niepełnosprawnych. W konkretnych przypadkach przygotowuje kadrę akademicką do pracy ze studentami posiadającymi dysfunkcje.

Przykładem troski o poprawę komfortu studentów niepełnosprawnych może być realizowany projekt „Przyjazny nURt”. W ramach tego projektu pracownicy Instytutu uczestniczyli w szkoleniu świadomościowym, dotyczącym problemów osób z niepełnosprawnościami w wymiarze ośmiu godzin dydaktycznych, w tym czterech godzin w formie zdalnej i cztery godziny warsztatowych.

Studenci mający trudną sytuację materialną mogą liczyć na formy finansowego wsparcia w postaci stypendium socjalnego oraz zapomogi. Dużym wsparciem dla studentów jest również [system kredytów studenckich](#).

Osoby, które nie mogą uczęszczać na zajęcia z powodów zdrowotnych lub ciąży i późniejszego okresu opieki nad dzieckiem mogą ubiegać się o możliwość studiowania w ramach indywidualnej organizacji studiów. Dziekan Kolegium może również udzielić takiej osobie urlopu długoterminowego lub krótkoterminowego ([Regulamin studiów](#), Rozdz. 7, § 22 i Rozdz. 17, § 43-47). Studenci mający kłopoty zdrowotne czy też przeżywający trudne sytuacje losowe mogą liczyć na wsparcie ze strony pracowników Instytutu, a zwłaszcza Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce, Prodziekana Kolegium Nauk Społecznych i opiekunów roku.

8.2 Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się.

W Kolegium Nauk Społecznych oraz Instytucie Nauk o Polityce przywiązuje się bardzo dużą uwagę do stworzenia studentom jak najlepszych warunków do zdobywania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wielopłaszczyznowe, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów oraz sprzyja ich rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu. Działania te są realizowane przez:

1. zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, udzielających pomocy w procesie kształcenia i osiąganiu efektów uczenia; jest to realizowane poprzez cotygodniowe dyżury dydaktyczne w wymiarze 2 godzin tygodniowo, które podczas pandemii były realizowane zdalnie poprzez platformę [MS Teams](#);
2. wyznaczenie spośród nauczycieli akademickich osób pełniących następujące funkcje:
 - opiekuna roku,
 - koordynatora programowych praktyk zawodowych,
 - opiekunów kół naukowych,
 - koordynatora Programu Erasmus+;
3. możliwość uzyskania pomocy ze strony Dziekana i Prodziekana Kolegium, Dyrektora Instytutu, Kierownika kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* oraz opiekunów poszczególnych roczników;
4. możliwość korzystania z zasobów [Biblioteki UR](#) (w czasie pandemii można było zamawiać skany publikacji);
5. możliwość korzystania z zasobów czytelni instytutu.
6. możliwość korzystania z bezpłatnej sieci Wifi EDUROAM;

Aby podwyższyć jakość oferty dydaktycznej, w tym zwiększyć dostępność studentów do nowoczesnych rozwiązań dydaktycznych, a zwłaszcza narzędzi informatycznych, przydatnych podczas ćwiczeń, konwersatoriów i wykładów, władze Instytutu modernizują sale dydaktyczne, wyposażając je w tablice interaktywne, rzutniki i niezbędny sprzęt komputerowy. Ułatwia to przekazywanie

w dostępnej formie treści dydaktycznych i lepsze ich przyswajanie przez studentów, co ma pozytywny wpływ na przygotowanie ich do przyszłej pracy zawodowej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.

8.3 Formy wsparcia:

8.3.1 Wsparcie w zakresie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych wymianach studenckich w ramach programów [ERASMUS+ i MOST](#). Studentom, którzy na uczelni partnerskiej nie mają możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów dla danego kierunku, stwarza się odpowiednie warunki do zrealizowania różnic programowych. Co roku organizowana jest akcja promująca programy mobilności. Informacje dotyczące tych programów, a w szczególności zasad rekrutacji na studia lub praktyki znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz Kolegium. Od 2017 roku, kiedy uruchomiono kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, odnotowano jeden wyjazd studencki tego kierunku do innej uczelni zagranicznej (Uniwersytet Peloponeski, Grecja). W ramach współpracy z posłami do Parlamentu Europejskiego jedna osoba odbyła staż w biurze poselskim w Brukseli. Od 2019 roku wyjazdy studenckie zostały wstrzymane (szerzej – Kryterium 7).

8.3.2 Wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej oraz publikowaniu i prezentacji jej wyników

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i prowadzenia badań naukowych głównie poprzez aktywność w kołach naukowych, działających w Instytucie, takich jak Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Porządku Publicznego, Koło Naukowe Politologów oraz Koło Naukowe "Human Rights". Koła te skupiają kreatywnych i zdolnych studentów inwestujących swój czas w ambitne przedsięwzięcia naukowe oraz popularyzujące naukę. Nad kołami opiekę sprawują doświadczeni nauczyciele akademicki, którzy pomagają merytorycznie i organizacyjnie w organizowaniu różnych przedsięwzięć. Wyniki badań są prezentowane podczas konferencji, organizowanych między innymi przez instytut, w których uczestniczą studenci *Bezpieczeństwa wewnętrznego*,

należący do wszystkich trzech kół (Załącznik 8a) a także w opublikowanych artykułach w czasopiśmie naukowym i rozdziałach w opracowaniach naukowych (Załącznik 8b). Wydawany w Instytucie kwartalnik naukowy [Polityka i Społeczeństwo](#) daje możliwość autorom pozytywnie zrecenzowanych artykułów naukowych na opublikowanie ich na swoich łamach. Na podkreślenie zasługuje wysoka aktywność kół naukowych w organizowaniu/ współorganizowaniu konferencji naukowych, a także warsztatów, szkoleń oraz spotkań z przedstawicielami świata nauki i praktyki. [Koło Naukowe Politologów](#) istnieje w Instytucie najdłużej, od 2003 roku. Zrzesza studentów, zainteresowanych pogłębianiem wiedzy na temat szeroko pojętej polityki, w tym i polityki bezpieczeństwa. Swoje cele realizuje poprzez:

1. organizowanie i współorganizowanie spotkań z osobami działającymi w sferze politycznej i zajmujących się analizą rzeczywistości politycznej, takimi jak działacze partii i organizacji politycznych i społecznych, urzędnicy państwowi i samorządowi, prawnicy i publicyści,
2. organizowanie i współorganizowanie konferencji i seminariów naukowych poświęconych zagadnieniom politycznym,
3. działalność naukową i publikowanie wyników swoich badań na łamach opracowań zbiorowych i czasopism naukowych,
4. współpracy z instytucjami publicznymi w różnorodnych przedsięwzięciach związanych z rzeczywistością polityczną.

Od 2017 roku należą do KNP również studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, którzy aktywnie włączają się w prace koła. Prezesem KNP obecnie jest Aleksandra Turek a opiekunem dr hab. Przemysław Maj, prof. UR.

Do najważniejszych przedsięwzięć KNP od 2017 roku należą:

1. zorganizowanie dwóch konferencji naukowych:
 - konferencji *Społeczeństwo informacyjne w dobie nowych technologii* (25 marca 2019 r.),
 - konferencji ogólnopolskiej *Nauka wciąga* (21 maja 2019 r.);
2. zorganizowanie spotkań z następującymi osobami:
 - przewodniczącym SLD Włodzimierzem Czarzastym (19 kwietnia 2018 r.),
 - przewodniczącym PO, byłym marszałkiem Sejmu i wicepremierem Grzegorzem Schetyną (25 kwietnia 2018 r.),
 - prezesem Stowarzyszenia Sędziów Themis, byłą prezes Sądu Okręgowego w Krakowie i byłą członkinią Krajowej Rady Sądownictwa Beatą Morawiec (12 grudnia 2018 r.),
 - byłym premierem Leszkiem Millerem (28 maja 2019 r.),
 - wicemarszałkiem województwa podkarpackiego Ewą Draus (16 stycznia 2019 r.),
 - przewodniczącym Ruchu Sprawiedliwości Społecznej i byłym posłem Piotrem Ikonowiczem (26 lutego 2019 r.),
 - prezesem partii „Wiosna”, byłym posłem i byłym prezydentem Słupska Robertem Biedroniem (4 marca 2019 r.),
 - posłem i przedsiębiorcą Markiem Jakubiakiem (20 marca 2019 r.),
 - ambasadorem Konfederacji Szwajcarii w Polsce Jürgenem Burri (18 listopada 2019 r.),
 - byłym przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz prezesem zarządu Telewizji Polskiej Juliuszem Braunem (10 marca 2020 r.);
3. zorganizowanie debat przedwyborczych:
 - z udziałem kandydatów na urząd prezydenta Rzeszowa (10 października 2018 r.),
 - z udziałem liderów komitetów wyborczych z okręgu 9, startujących w wyborach do Parlamentu Europejskiego (15 maja 2019 r.);
4. zorganizowanie wizyt w instytucjach publicznych w celu zorientowania się w ich funkcjonowaniu:
 - wizyta w Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Rzeszowie (14 listopada 2018 r.),
 - wizyta w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego (16 stycznia 2019 r.),
 - wizyta w Zarządzie Transportu Miejskiego w Rzeszowie (12 kwietnia 2019 r.),

- wizyta w Zakładzie Karnym Rzeszów-Załęże (6 czerwca 2019 r.);
- 5. współpraca z dziennikiem lokalnym „Nowiny” w celu przeprowadzenia sondażu przedwyborczego przed wyborami na prezydenta Rzeszowa (maj 2018) oraz w celu przeprowadzenia sondażu na temat kwestii wyburzenia Pomnika Czynu Rewolucyjnego w Rzeszowie (czerwiec 2018 r.).

Koło Naukowe Human Rights (KNHR) powstało w 2017 roku. Zrzesza studentów, zainteresowanych pogłębianiem wiedzy na temat praw człowieka. Swoje cele realizuje poprzez:

1. organizowanie i współorganizowanie konferencji i seminariów naukowych poświęconych zagadnieniom praw człowieka i bezpieczeństwa w różnych wymiarach,
2. działalność naukową i publikowanie wyników swoich badań na łamach monografii zbiorowych i czasopism naukowych,
3. współpracy z instytucjami publicznymi w różnorodnych przedsięwzięciach związanych z prawami człowieka i szeroko pojętym bezpieczeństwem,
4. organizowanie i współorganizowanie spotkań z osobami, związanymi z kwestiami bezpieczeństwa publicznego i praw człowieka.

Od samego początku do koła należą przede wszystkim studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, którzy aktywnie włączają się w prace koła. Prezesem KNHR obecnie jest Katarzyna Cyrkun a opiekunami dr hab. Krzysztof Żarna, prof. UR oraz dr Maciej Milczanowski.

Do najważniejszych przedsięwzięć KNHR należą:

1. zorganizowanie czterech konferencji naukowych:
 - konferencji ogólnopolskiej *Organizacje pozarządowe a prawa człowieka* (11 grudnia 2019 r.),
 - konferencji ogólnopolskiej *Bezpieczeństwo w XX i XXI wieku* (25 kwietnia 2020 r.),
 - konferencji *Motywy praw człowieka w filmach, serialach i grach komputerowych* (19 marca 2021 r.),
 - konferencji ogólnopolskiej *Cyberbezpieczeństwo w XXI wieku* (30 sierpnia 2021 r.);
2. zorganizowanie spotkań z:
 - prawnikami z Kancelarii Adwokackiej „Lex Control” na temat profilaktyki przeciwdziałania handlu narkotykami (9 stycznia 2019 r.),
 - dziennikarzem Bartoszem Bącalem, korespondentem wojennym (22 stycznia 2019 r.),
 - dyrektorem Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego Bogdanem Mazurem oraz rzeczniką wojewody podkarpackiego Małgorzatą Waksmundzką-Szarek (17 marca 2019 r.),
 - przedstawicielami portu lotniczego Rzeszów-Jasionka (4 kwietnia 2019 r.),
 - wojewodą podkarpacką Ewą Leniart (13 maja 2019 r.),
 - saperami z Patrołu Rozminowania nr 33 w Rzeszowie (23 maja 2019 r.),
 - majorem Konradem Radzikim, rzecznikiem prasowym Wojskowej Komendy Uzupełnień w Rzeszowie (7 października 2019 r.),
 - Zastępcą Komendanta Straży Miejskiej w Rzeszowie Markiem Krukiem (3 grudnia 2019 r.),
 - pułkownikiem Dariuszem Słotą, dowódcą 3 Podkarpackiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej (28 maja 2021 r.);
3. współorganizowanie II edycji Konkursu Liderów Służby Publicznej w Rzeszowie (26 listopada – 30 grudnia 2019 r.);
4. zorganizowanie Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka (11 grudnia 2019 r.);
5. zorganizowanie debaty na temat praw kobiet (25 marca 2021 r.);
6. współpraca z Instytutem Badań Samorządowych w celu przeprowadzenia sondażu *exit poll* w dniu wyborów na prezydenta Rzeszowa (13 czerwca 2021 r.);

Najmłodszym z kół naukowych jest Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Porządku Publicznego, które powstało w 2019 roku. Skupia studentów, zainteresowanych problematyką bezpieczeństwa. Jego prezesem jest Paulina Piela a opiekunem dr hab. Grzegorz Bonusiak, prof. UR. Dotychczas KNBW zorganizowało lub współorganizowało następujące wydarzenia:

1. ogólnopolska konferencja naukowa *Nauka wciąga* (21 maja 2019 r.);
2. spotkanie z ambasadorem Konfederacji Szwajcarii w Polsce Jürgenem Burri (18 listopada 2019 r.);
3. wizyta studyjna w Muzeum Wojska Polskiego (14 października 2020 r.);
4. spotkanie z pułkownikiem Dariuszem Słotą, dowódcą 3 Podkarpackiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej (28 maja 2021 r.);
5. udział w warsztatach on-line z obsługi broni palnej (od 2019 roku).

W okresie pandemii koła naukowe organizowały wydarzenia (konferencje, debaty) metodą zdalną, z wykorzystaniem platformy MS Teams.

8.3.3 Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji.

Studenci Instytutu Nauk o Polityce na studiach pierwszego stopnia kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* są zobowiązani do odbycia programowych praktyk zawodowych i uzyskania ich zaliczenia. Warunki ich realizacji określa [Regulamin Studiów](#) (rozdz. 7, § 24) oraz [Regulaminy praktyk](#). Celem praktyki zawodowej jest weryfikacja i rozszerzenie wiedzy zdobytej w trakcie studiów oraz rozwijanie umiejętności jej wykorzystania w działaniach praktycznych niezbędnych w pracy zawodowej. Praktyka umożliwia przygotowanie do podjęcia pracy m.in. w strukturach administracji państwowej i samorządowej realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, w służbach, inspekcjach i strażach, a także w innych organizacjach zajmujących się bezpieczeństwem obywateli oraz w zespołach zarządzania kryzysowego (szerzej – Kryterium 2).

Studenci odbywają praktyki zawodowe w instytucjach zajmujących się zadaniami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, takich jak komendy i komisariaty Policji, jednostki Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Sił Zbrojnych RP, zakłady karne, firmy detektywistyczne i agencje ochrony oraz w instytucjach, których sfera działalności nie jest ściśle związana z dbaniem o bezpieczeństwo i porządek publiczny lub pozornie nie ma nic wspólnego z tą aktywnością, takich jak przedsiębiorstwa przemysłowe, usługowe i handlowe, a także organizacje pozarządowe.

W przypadku pierwszych poznają specyfikę danej organizacji, jej strukturę, zakres kompetencji poszczególnych działów i jej funkcjonowanie w warunkach pokoju oraz możliwości działania w przypadku potencjalnych sytuacji kryzysowych. Asystują również pracownikom tych instytucji w wykonywaniu przez nich obowiązków służbowych oraz są przygotowywani do samodzielnego sporządzania dokumentów usprawniających działalność tych organizacji. Studenci uczestniczą również w szkoleniach z zakresu ratownictwa, pierwszej pomocy czy musztry wojskowej. W przypadku instytucji drugiego rodzaju studenci kierowani są do wydziałów lub komórek zajmujących się ściśle bezpieczeństwem i porządkiem publicznym. Jako praktykanci urzędów publicznych zapoznają się dokumentacją związaną z Obroną Cywilną i zarządzaniem kryzysowym, współpracą samorządu z instytucjami, dbającymi o bezpieczeństwo wewnętrzne oraz zadaniami danej instytucji samorządowej w sferze zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Podczas praktyk w przedsiębiorstwach związanych z gospodarką są przydzielani do osób zajmujących się analizą zagrożeń, przeciwdziałaniem im oraz zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony przed niepożądanymi zdarzeniami. Zajęcia, w których studenci mogą w sposób praktyczny zapoznać się ze specyfiką bezpieczeństwa wewnętrznego w różnych wymiarach, pozwalają im na wybór przyszłego zawodu.

Studia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* stanowią dla osób, podejmujących ten kierunek studiów, uzupełnienie wiedzy praktycznej o wiedzę teoretyczną z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak również są impulsem do podjęcia przez nich szkoleń i zatrudnienia w służbach, dbających o bezpieczeństwo i porządek publiczny. Według dostępnych danych, 10 studentów w trakcie studiów rozpoczęło służbę w Siłach Zbrojnych RP, Straży Granicznej, Służbie Cywilno-Skarbowej i Ochotniczej Straży Pożarnej. Natomiast 21 studentów przed podjęciem studiów służyło w Siłach Zbrojnych RP, Służbie Więziennej oraz Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej. Wybierając kierunek *Bezpieczeństwo wewnętrzne* kierowali się podniesieniem swoich kwalifikacji i zdobyciem wyższego wykształcenia,

umożliwiającego skuteczne działanie w danych strukturach oraz szybszy awans na wyższe stanowisko służbowe (Załącznik 8c).

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mogą również doskonalić swoje kompetencje językowe, potrzebne w przyszłej pracy zawodowej. Odbyna się to w ramach wsparcia oferowanego przez projekt pt. *Kompleksowy Program Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego* (czas trwania projektu 2019-2023). Projekt ten jest współfinansowany z funduszy Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W ramach tego projektu przewidziano dla studentów możliwość nauki języka na poziomie adekwatnym do ich umiejętności. Celem kursu jest przygotowanie studentów do udziału w egzaminie zewnętrznym IELTS. Rekrutację studentów do udziału w projekcie prowadzi biuro projektu. Do tej pory zrealizowano III edycję. W roku akademickim 2021/2022 realizowana jest IV edycja szkoleń. Są oni również informowani o ofercie Studium Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakresie kursów językowych i egzaminów certyfikujących. Kursy języków obcych dla studentów realizowane są na różnych poziomach w przystępnych cenach (szerzej – Kryterium 7).

W ramach Projektu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój stworzono także inny projekt pod nazwą *Jednolity program zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia*. W jego ramach od roku akademickiego 2019/2020 jest organizowane szkolenie dla studentów *Bezpieczeństwa wewnętrznego* studiów stacjonarnych i niestacjonarnych czterech ostatnich semestrów studiów pod nazwą [*Badania kryminalistyczne w praktyce*](#). Organizuje je Pracownia Kryminologii i Kryminalistyki Instytutu Nauk Prawnych UR a szkolenia prowadzą dr Dorota Semków i dr Karol Bajda. Celem szkolenia jest podniesienie poziomu kwalifikacji i kompetencji zawodowych zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy, w tym m.in. zdobycie umiejętności praktycznych w zakresie przeprowadzania badań kryminalistycznych, w szczególności dotyczących:

1. badań dokumentów,
2. przeciwdziałania fałszerstwom dokumentów,
3. badań pisma ręcznego i podpisów,
4. badań wariograficznych przy użyciu „wykrywacza kłamstw”,
5. tworzenia wersji kryminalistycznych a także zwiększenie atrakcyjności procesu kształcenia, poprzez realizację nowych form, w tym o charakterze praktycznym.

Do chwili obecnej zostało przeszkolonych 104 studentów kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

8.3.4 Aktywność studentów: sportowa, artystyczna, organizacyjna, w zakresie przedsiębiorczości

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom sprzyjające warunki do wszechstronnego rozwijania swoich zainteresowań, zdolności czy pasji poza zajęciami wynikającymi z harmonogramu studiów.

Kompetencje w zakresie działalności organizacyjnej można rozwijać w strukturach [*Samorządu Studentów UR*](#), realizując różne projekty, zarówno na poziomie Instytutu, Kolegium, jak i całej Uczelni. Dodatkową szansę aktywności stwarzają liczne [*stowarzyszenia i organizacje studenckie*](#).

Formą wsparcia dla studentów w zakresie przedsiębiorczości są szkolenia i warsztaty organizowane przez Sekcję Biura Karier. Aktywność sportową studenci mogą rozwijać w ramach zajęć realizowanych przez [*Stadium Wychowania Fizycznego i Rekreacji*](#) Uniwersytetu Rzeszowskiego. Oferta SWFiR zakłada ćwiczenia w różnych specjalizacjach sportowych. Student ma możliwość wyboru profilu zajęć.

8.4 System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposoby wsparcia studentów wybitnych

Zaangażowanie się studentów w działalność naukową umożliwia realizację swych zainteresowań naukowych oraz daje wymierne efekty, zwiększając szansę otrzymania stypendium oraz zdobycia prestiżowego wyróżnienia uniwersyteckiego dla absolwentów

uczelni. To z kolei zwiększa szansę studentów w procesie rekrutacyjnym do preferowanych pracodawców czy też do Szkoły Doktorskiej UR.

Podstawowym elementem systemu motywowania studentów do osiągania lepszych wyników

w nauce jest [Stypendium Rektora](#) dla najlepszych studentów. Przy ocenie wniosków brana jest średnia ocen oraz osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe uzyskane w danym roku akademickim. Studenci mogą również ubiegać się o [Stypendium Ministra Edukacji i Nauki](#). Warunkiem jest wykazanie się przez nich znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami, lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. Wniosek w tej sprawie składa do ministerstwa Rektor UR. Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* otrzymali stypendia ministerialne [w roku akademickim 2019/2020](#) – były to dwie osoby oraz [w roku akademickim 2020/2021](#) – były to trzy osoby.

Za wyróżniające się osiągnięcia absolwent UR może, na wniosek Dziekana, otrzymać Laur Rektora lub Dyplom Uznania Rektora ([Regulamin przyznawania Lauru Rektora UR oraz Dyplomu Uznania Rektora dla najlepszych absolwentów](#)). Ponadto wyróżniającym się absolwentem, na wniosek Rady Dydaktycznej Kolegium, może być przyznany [Dyplom Uznania Dziekana lub List Gratulacyjny](#).

Warto również podkreślić, że w ramach dofinansowania przez Prorektora lub Dziekana projektów, realizowanych przez koła naukowe wybitni studenci mogą uczestniczyć nie tylko w badaniach prowadzonych przez kadrę naukową, publikować artykuły naukowe, ale także uczestniczyć w konferencjach naukowych w wiodących krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych.

Szczególnie uzdolnieni studenci pod kierunkiem opiekuna naukowego mogą odbywać studia według indywidualnego programu, polegającego na rozszerzeniu wiedzy/umiejętności studenta przy realizacji wszystkich założonych dla kierunku efektów kształcenia.

8.5 Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej.

Podstawowe informacje dotyczące systemu wsparcia przekazywane są studentom na początku roku akademickiego przez Prodziekana i opiekunów poszczególnych lat. Dużą rolę w przekazie informacyjnym dla studentów I roku odgrywa Samorząd Studentów. Ogólne informacje dotyczące systemu wsparcia są upubliczniane na [stronie internetowej UR](#) oraz stronie [Kolegium Nauk Społecznych](#).

Instytut Nauk o Polityce [ma swój profil na Facebooku](#), za pomocą którego w szybki sposób rozpowszechniane są ważne informacje. Informacje bezpośrednio dotyczące danego studenta, w tym związane z pomocą materialną przekazywane są mailowo oraz za pomocą systemu *Wirtualna Uczelnia*. W okresie pandemii ważnym kanałem przepływu informacji stał się MSTeams.

8.6 Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność.

Skargi i wnioski w formie pisemnej studenci składają do Dziekana Kolegium Nauk Społecznych. Sposób ich rozstrzygania reguluje *Regulamin studiów*, Rozdział 1, § 4. Od decyzji Dziekana dotyczących spraw studenckich przysługuje odwołanie do Rektora, co jest określone w [Regulaminie studiów](#), Rozdział 1, § 5). Decyzje wydawane przez Rektora są ostateczne.

8.7 Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia.

Kompetentna pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich stanowi ważną płaszczyznę wsparcia procesu dydaktycznego. Funkcję tę pełni głównie Dziekanat Kolegium Nauk Społecznych. Dziekanat przyjmuje studentów codziennie od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach, które zostały ustalone w porozumieniu z Samorządem Studentów. Także w soboty pełniony jest dyżur w celu obsługi studentów studiów niestacjonarnych. W razie potrzeby również studenci studiów stacjonarnych mogą załatwić

swoje sprawy w trakcie trwania tych dyżurów. W okresie pandemii część spraw związanych z obsługą administracyjną świadczona była w formie on-line.

8.8 Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Priorytetowym celem władz Uczelni, Kolegium i Instytutu jest podejmowanie działań informacyjnych, edukacyjnych oraz organizacyjnych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, ustalenie zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom. Każdy tego typu incydent można zgłaszać do Dziekana KNS lub do Prodziekana, który decyduje, czy sprawę skierować do Studenckiej Komisji Dyscyplinarnej.

Parlament Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego mając na uwadze kształtowanie właściwych postaw studentów ustanowił w 2018 r. [Kodeks Etyki Studenta Uniwersytetu Rzeszowskiego](#). Każdy student powinien przestrzegać zasad tego Kodeksu, rozpowszechniać jego zasady, a w razie konieczności stanąć w ich obronie.

8.9 Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi.

Uczelnia wspiera Samorząd Studentów w realizacji różnych przedsięwzięć. W szczególności współpracuje przy organizacji akcji promocyjnych dla kandydatów na studia, konkursów dla uczniów różnego rodzaju szkół, projektów mających na celu adaptację pierwszych roczników. Uczelnia zabezpiecza potrzeby lokalowe samorządu i kół naukowych. Udostępnia swoją infrastrukturę na potrzeby organizacji konferencji studenckich, konkursów dla studentów czy warsztatów.

8.10 Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również ocena kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Ważną rolę w podnoszeniu [jakości kształcenia](#) odgrywają sami studenci, mając możliwość wskazywania mocnych i słabych stron procesu dydaktycznego, m.in. poprzez cyklicznie ankiety oceniające poszczególnych nauczycieli oraz obsługę administracyjną.

Skuteczność wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana. Zgodnie z zasadami i procedurami określonymi w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia, studenci w badaniach ankietowych wyrażają swoje opinie o prowadzących zajęcia z poszczególnych przedmiotów jak również na temat pracy dziekanatu, obsługi Biblioteki UR oraz przepływu informacji dotyczących spraw studenckich i programów studiów. Dzięki temu na bieżąco mogą zostać wychwycone pojawiające się nieprawidłowości i problemy, a wnioski z wyników badań są analizowane przez poszczególne jednostki i uwzględniane w doskonaleniu procesu kształcenia.

Ważną rolę w doskonaleniu systemu wsparcia studentów pełnią starostowie poszczególnych lat oraz przedstawiciele Samorządu, którzy przynajmniej raz w semestrze spotykają się z Prodziekanem oraz władzami Instytutu, by sygnalizować niepokojące sytuacje, bieżące problemy oraz wskazywać ewentualne możliwości usprawnień.

Studenci kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* mają realny wpływ na kształtowanie harmonogramu studiów, poprzez udział przedstawiciela studentów w pracach [Zespołu programowego kierunku](#), który w imieniu studentów sygnalizuje propozycje zmian w strukturze przedmiotów, ich wymiarze ilościowym czy też formie ich realizacji. Warunkiem koniecznym akceptacji harmonogramu studiów na każdy kolejny cykl jest pozytywna opinia Samorządu Studenckiego.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Profil praktyczny, w ramach którego realizowany jest program kształcenia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, w dużym stopniu determinuje obsadę zajęć. Zajęcia prowadzą

pracownicy, będący autorami publikacji naukowych, wykorzystywanych w procesie kształcenia studentów, z których wielu posiada również doświadczenie praktyczne zdobyte poza szkolnictwem wyższym. Doświadczenie to związane jest z pracą w formacjach, związanych ściśle z bezpieczeństwem wewnętrznym, takich jak Wojsko Polskie, Policja, Służba Więzienna, Straż Miejska, Ochotnicza Straż Pożarna, a także w jednostkach władzy i administracji publicznej, w których zajmują się lub zajmowali kwestiami bezpieczeństwa (szerzej – Kryterium 4). Pozwala to z jednej strony na połączenie wiedzy teoretycznej z doświadczeniem praktycznym w procesie dydaktycznym, jak również, dzięki kontaktom zawodowym tych osób, umożliwia studentom na bezpośrednie zapoznanie się z pracą poszczególnych instytucji poprzez spotkania z ich przedstawicielami oraz wizyty w tego typu instytucjach.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1 Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach.

Informacja o studiach na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* jest ogólnodostępna, bez jakichkolwiek ograniczeń. Główny zasób informacji na temat kierunku został umieszczony na [podstronie KNS UR](#), w zakładce *Student Kierunki studiów Bezpieczeństwo wewnętrzne*. Każdy zainteresowany odbiorca ma możliwość zapoznania się z bieżącymi informacjami (zakładka *Ogłoszenia*), składem zespołu programowego kierunku wraz z adresem e-mail do Kierownika zespołu (zakładka *Kierownik i Zespół programowy kierunku*), programami studiów (zakładka/odsylacz *Programy studiów*), zawierającymi m.in. informacje na temat efektów uczenia się, harmonogramami studiów dla trwających cykli kształcenia [zakładka *Harmonogramy studiów (plany studiów)*], sylabusami zajęć dla trwających cykli kształcenia, zawierającymi m.in. informacje na temat systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się (zakładka *Sylabusy*), rozkładami zajęć w trwającym semestrze [zakładka *Harmonogramy zajęć (Rozkłady zajęć)*], informacjami na temat praktyk, zasad ich organizacji i odbywania, w tym [Zarządzeniem Rektora UR nr 75/2021](#) dotyczącym organizacji praktyk zawodowych, regulaminami praktyk dla trwających cykli kształcenia, planami praktyk, wzorami dziennika praktyk, oświadczenia NNW oraz sprawozdania z przebiegu praktyk, wypełnianego przez Koordynatora praktyk (zakładka *Praktyki programowe*), informacjami na temat zajęć zdalnych prowadzonych w związku z obostrzeniami wynikającymi z sytuacji epidemicznej (zakładka *Zajęcia zdalne*) oraz informacjami dotyczącymi profilu zawodowego absolwenta, nabywanej wiedzy oraz umiejętności, a także perspektyw zawodowych (zakładka *Sylwetka absolwenta*). Informacje na temat zasad dyplomowania zostały umieszczone na [podstronie KNS UR](#) w zakładce *Student Praca dyplomowa*. Na tej samej podstronie odbiorcy mogą znaleźć także informacje bieżące (zakładka *Aktualności*), informacje dotyczące zapewnienia jakości kształcenia, w tym raport z oceny własnej Kolegium za rok akad. 2019/2020 (zakładka *Jakość kształcenia*), dane kontaktowe do władz dziekańskich, dziekanatu oraz nauczycieli akademickich wraz ze wskazaniem ich dostępności, informacje na temat aktualnej sesji egzaminacyjnej czy informacje dotyczące samorządu studenckiego, jak również informacje na temat możliwości bezpłatnego korzystania przez studentów z oprogramowania Microsoft 365 oraz dostępu do Wirtualnej Uczelni.

Na stronie internetowej UR zostały także umieszczone [zasoby skierowane do kandydatów na studia](#). Kandydaci mają możliwość zapoznania się z harmonogramem rekrutacji oraz aktualnie prowadzonymi naborami na studia. Oprócz dostępu do systemu rekrutacyjnego umożliwiającego elektroniczną rejestrację kandydatów, odbiorcy mogą także zapoznać się m.in. z zasadami rekrutacji i sylwetką absolwenta (odrębnie dla studiów pierwszego i drugiego stopnia), informacjami o wymaganych dokumentach, obowiązujących opłatach, limitach przyjęć, zasadach uwzględniania osiągnięć olimpijczyków, możliwościach skorzystania z pomocy materialnej, dostępnych domach studenta, zasadach przyznawania miejsc w domach studenta oraz opłatach za korzystanie z domów studenckich, a także z aktami prawnymi regulującymi

kwestie dotyczące procesu rekrutacji. Za dobrą praktykę można uznać opracowanie i umieszczenie materiałów mających za zadanie przedstawić w przystępny sposób informacje dotyczące rekrutacji, takie jak: opracowany w formie infografik Poradnik dla kandydata, syntetyczna informacja na temat przebiegu procesu rekrutacji *Rekrutacja krok po kroku*, oraz zakładka z najczęściej zadawanymi pytaniami (FAQ). Oprócz tego umieszczono informacje o zasadach rekrutacji dla cudzoziemców, możliwości przeniesienia studenta na Uniwersytecie Rzeszowskim z innej uczelni, a także informacje o możliwościach i zasadach potwierdzenia efektów uczenia się (w przypadku kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* nie przewidziano możliwości potwierdzenia efektów uczenia się). W okresie rekrutacji dostępne są dane kontaktowe do Kolegialnego Zespołu Rekrutacyjnego tworzonego wspólnie dla kierunków: bezpieczeństwo wewnętrzne, praca socjalna, politologia, socjologia i studia europejskie.

Na podstronie instytutu w zakładce [Koła Naukowe](#) umieszczono także informacje na temat działalności studenckiego Koła Naukowego HUMAN RIGHTS, wraz z odsyłaczem do [profilu Koła prowadzonego na portalu społecznościowym Facebook](#), oraz studenckiego Koła Naukowego Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Porządku Publicznego.

Obok kanałów elektronicznych, ogólne informacje o programie i realizacji studiów oraz warunkach rekrutacji przekazywane są określonym grupom odbiorców w sposób bezpośredni, np. podczas organizowanych cyklicznie spotkań dla młodzieży (w 2019 r. w spotkaniu, które miało formę warsztatów tematycznych wzięło udział ok. 150 uczniów oraz 10 nauczycieli ze szkół średnich woj. podkarpackiego), czy też podczas Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności, której współorganizatorem od 2017 r. jest Instytut Nauk o Polityce (jako Podkarpacki Komitet Okręgowy). W siedzibie Instytutu organizowany jest II (okręgowy) etap Olimpiady. Wydarzeniu temu towarzyszy każdorazowo wykład dla uczestników Olimpiady wygłoszony przez nauczyciela akademickiego instytutu i zapoznanie uczestników z ofertą dydaktyczną na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne*.

9.2 Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących w tym zakresie.

Ocena publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Przede wszystkim możliwość ciągłej aktualizacji danych mają pracownicy dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych, którzy czuwają nad zamieszczaniem bieżących informacji. W Kolegium została wyznaczona osoba – pracownik Dziekanatu z zakresem czynności obejmującym zamieszczanie treści na stronie internetowej, do której trafiają od kierowników poszczególnych kierunków, w tym *Bezpieczeństwa wewnętrznego*, aktualizowane informacje dotyczące realizowanego procesu kształcenia (harmonogramy zajęć, harmonogramy studiów, sylabusy przedmiotów). W Instytucie jest zatrudniona osoba posiadająca w swoim zakresie obowiązków m.in. zadania związane z administrowaniem instytutowej podstrony internetowej, w tym aktualizowaniem zawartych na niej informacji. Aktualność, rzetelność, zrozumiałość, kompleksowość informacji o studiach oraz ich zgodność z potrzebami różnych grup odbiorców jest na bieżąco monitorowana przez Dyрекcję Instytutu Nauk o Polityce, wspomaganą przez pracowników sekretariatu i czytelní. Zostały także wyznaczone osoby do bieżącego prowadzenia profilu kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* na portalu społecznościowym Facebook.

Udostępnione dla studentów sylabusy zostały, w ramach prac związanych z zapewnieniem jakości kształcenia, poddane analizie przez Zespół programowy oraz pracowników Sekcji Jakości i Akredytacji działającej w ramach Dziekanatu Kolegium. Studenci mają możliwość dokonania oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach przedmiotów, zmianach w organizacji zajęć, jak również mogą zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji, istotnych z punktu widzenia odbiorcy, w ramach realizowanej „Ankiety oceny warunków studiowania”. Okres realizacji poprzedniego badania zbiegł się ze zmianą strony internetowej uczelni, co znalazło odzwierciedlenie w odpowiedziach otwartych studentów, którzy zaznajomieni z funkcjonalnością „starej” strony, nową ocenili jako mniej przejrzystą i przyjazną. Raport z wyników powyższego badania został przesłany do dziekanów kolegiów oraz udostępniony na [stronie internetowej UR](#). Wyływające z badania ankietowego wnioski oraz

rekomendacje na rzecz poprawy warunków studiowania, w tym publicznego dostępu do informacji, zostały ustalone na posiedzeniu uczelnianej Komisji ds. Kształcenia, a następnie przekazane przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia do wiadomości oraz wdrożenia na poziomie Uniwersytetu i jednostek organizacyjnych. Przyczyniają się do wprowadzania skutecznych działań naprawczych w zakresie doskonalenia dostępu do informacji. Przykładem podjętych działań było dodanie na stronie internetowej UR zakładki *COVID INFO*, w której studenci mogli znaleźć bieżące zarządzenia Rektora, komunikaty oraz informacje związane z organizacją kształcenia w okresie pandemii. Również nazwa dotychczasowej podstrony została rozbudowana i jej obecna nazwa brzmi: *Kształcenie, jakość kształcenia*.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1 Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Znowelizowane regulacje ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* przyczyniły się do reorganizacji struktury UR jednocześnie wpływając na system zapewniania jakości kształcenia oraz proces zarządzania kierunkiem. Na mocy postanowień zawartych w [Uchwale nr 120/11/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 listopada 2021 r. zmieniająca Uchwałę nr 508/11/2019 Senatu UR z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim, zmienionej Uchwałą nr 27/10/2020 z dnia 29 października 2020 r.](#) na poziomie Kolegium strukturę Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) formułują określone w statucie UR zespoły programowe kierunków studiów oraz Rada Dydaktyczna Kolegium, natomiast na poziomie Uczelni Komisja ds. Kształcenia. Powyższe kwestie regulują przepisy [Zarządzenia Rektora nr 83/2019](#) z dnia 10 grudnia 2019 r.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawowany jest przez Zespół Programowy kierunku studiów powołany przez Prorektora ds. Kolegium. Członkami Zespołu Programowego są nauczyciele akademicki posiadający dorobek w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie oraz przedstawiciel samorządu studentów. Aktualny skład Zespołu programowego został powołany na podstawie Uchwały nr 109/09/2020 Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie zaopiniowania wniosku Kierownika kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne o powołanie składu zespołu programowego (Załącznik 10a). Prace Zespołu są koordynowane przez kierownika kierunku, który pochodzi z członków zespołu i jest powołany na wniosek Dyrektora Instytutu przez Rektora UR. Zadaniem Kierownika kierunku jest zarządzanie pracami zespołu programowego ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny oraz ewaluacji. Kierownik kierunku wraz z Dziekanem Kolegium, prodziekanami, przedstawicielami studentów i administracji tworzą Radę Dydaktyczną Kolegium, która jest odpowiedzialna za formowanie wewnętrznego systemu. Głównym zadaniem tego układu jest zapewnienie jakości kształcenia w Kolegium, jego ewaluacja oraz doskonalenie. Do zadań Rady Dydaktycznej należy opiniowanie zmian w programach studiów, analiza i doskonalenie obowiązujących w Kolegium procedur zapewniania jakości kształcenia oraz inicjowanie przedsięwzięć na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem:

1. wyników badań prowadzonych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
2. oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną;
3. wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów;
4. oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programu.

Zarówno Regulamin, jak i skład Rady Dydaktycznej jest udostępniony na stronie [internetowej Kolegium](#). Dziekan Kolegium w ramach swoich kompetencji dysponuje uprawnieniami nadzorczymi nad funkcjonowaniem systemu zapewnienia jakości kształcenia. Do kompetencji Dziekana Kolegium należy również możliwość powołania doraźnych komisji, których zadaniem jest wypracowanie rozwiązań w celu efektywnej realizacji zadań Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Dziekan Kolegium koordynuje także sprawy związane z tokiem studiów, sprawuje nadzór nad przebiegiem procesu kształcenia, na prowadzonych przez jednostkę kierunkach w drodze porozumienia z Dyrektorami Instytutów, zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych (biorąc pod uwagę zapewnienie spójności programów z prowadzonymi badaniami naukowymi). Pracownicy administracyjni Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych, którego pracami kieruje Dyrektor Dziekanatu sprawują opiekę administracyjną i organizacyjną nad kierunkiem studiów. Struktura Dziekanatu zawiera sekcje odpowiedzialne za obsługę toku studiów, spraw socjalnych studentów, działalności dydaktycznej, praktyk studenckich, jakości kształcenia i akredytacji.

10.2 Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów.

[Uchwała nr 413/02/2019](#) Senatu UR z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm. określa wytyczne w zakresie projektowania, dokonywania zmian oraz zatwierdzania programów studiów. Szczegółowe zasady dotyczące projektowania programów oraz sporządzania ich dokumentacji zostały uregulowane w Zarządzeniu nr 12/2019 Rektora UR z dnia 7 marca 2019 r., z późn. zm. Wskazane akty prawne zamieszczone są na [stronie internetowej uczelni](#).

W procesie planowania i optymalizowania programów studiów zawarte są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) oraz interesariuszy zewnętrznych. Ze względu na praktyczny profil kierunku istotne i cenne w bieżącej ocenie procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe.

Proces projektowania i oceny programów odbywa się z włączeniem studentów, którzy uczestniczą w pracach Zespołu programowego, Rady Dydaktycznej, Komisji ds. Kształcenia oraz w Senacie Uczelni. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są m.in. od przedstawicieli zaangażowanych w prace wymienionych powyżej organów. Cennym sposobem otrzymywania opinii studentów oraz ich sugestii są również spotkania z opiekunami poszczególnych roczników, na których studenci również mają możliwość przekazywania swoich uwag i sugestii. Ponadto studenci mają możliwość dostarczania swoich opinii do Kierownika kierunku lub Dziekana. Procedura ustalenia programu studiów lub dokonywania zmian przebiega w następujący sposób:

1. wypracowanie dokumentacji w zespole programowym kierunku studiów;
2. zgłoszenie przez kierownika kierunku do Rady Dydaktycznej Kolegium wniosku w tej sprawie;
3. analiza formalno-prawna dokumentacji programu przez pracowników Sekcji Jakości i Akredytacji Dziekanatu;
4. zaopiniowanie projektu programu przez Radę Dydaktyczną Kolegium;
5. przekazanie projektu programu wraz z opinią Samorządu Studentów na Senat, za pośrednictwem Działu Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego;
6. analiza kompletności dokumentacji przez Dział Jakości i Akredytacji oraz sporządzenie projektu uchwały Senatu;
7. opiniowanie projektu uchwały przez Komisję ds. Kształcenia;
8. ustalenie programu przez Senat UR.

Na podstawie przyjętego przez Senat programu studiów Rada Dydaktyczna Kolegium ustala szczegółowy harmonogram studiów.

10.3 Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródła informacji wykorzystywanych w tych procesach

Zarówno program studiów jak i założone w nim efekty uczenia się kompleksowo monitorowane są przez Zespół Programowy Kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne oraz Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Społecznych. Ewaluacja przeprowadzana przez Zespół Programowy odbywa się na podstawie analizy sylabusów przedmiotów pod kątem: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy, poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studenta, doboru aktualnej literatury.

Na bieżąco prowadzone są również działania kontrolne, których przedmiotem jest proces dyplomowania, a szczególnie analizy zatwierdzania tematyki prac dyplomowych oraz weryfikacji tych, które zostały obronione. Ze względu na zapewnienie jakości procesu dyplomowania, w Kolegium przyjęto szczegółowe wytyczne poświęcone pisaniu pracy dyplomowej, co zostało uregulowane w *Regulaminie dyplomowania. Wytyczne pisania pracy dyplomowej oraz szczegółowe zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego* stanowiącym załącznik do [Uchwały 97/06/2021](#) Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych z dnia 10 czerwca 2021 r. Dodatkowo kwestie związane z zapewnieniem należytej jakości i rzetelności prac dyplomowych zostały uregulowane w [Zarządzeniu nr 61/2018 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego](#) z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim.

System monitorowania osiągniętych efektów uczenia się obejmuje analizę wyników ankiet studenckich, które są wypełniane w systemie *Wirtualnej Uczelni*. Za sprawą badania ankietowego studenci mogą wyrazić swoje opinie na temat prowadzonych zajęć oraz dokonać oceny prowadzącego. Ważnym elementem systemu jest analiza wniosków pochodzących z hospitowanych zajęć. Proces hospitacji odbywa się zgodnie z obowiązującą na Uniwersytecie Rzeszowskim procedurą, którą uregulowano w [Zasadach przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim z dnia 18 listopada 2021 r.](#)

Sytuacja epidemiczna w kraju spowodowała realizację zajęć w formie zdalnej, a co za tym idzie konieczne było wdrożenie procedur i wytycznych, których celem było zagwarantowanie prawidłowej realizacji zajęć oraz weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Konieczne stało się przeprowadzenie ewaluacji jakości procesu nauczania organizowanego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia wyszedł z inicjatywą przeprowadzenia pod koniec ubiegłego roku akademickiego Ankiety oceny nauki zdalnej. Działania realizowano w porozumieniu z Samorządem Studentów UR. Udostępnione przez Dział Jakości i Akredytacji szczegółowe wyniki ankiet stały się przedmiotem analizy Zespołu Programowego kierunku, a uzyskane wyniki przyczyniły się do ulepszenia obowiązujących w trwającym roku akademickim rozwiązań.

Wnioski z ogólnouczelnianych badań ankietowych stanowią podstawę do opracowania przez Dział Jakości i Akredytacji rekomendacji oraz propozycji działań na rzecz poprawy jakości kształcenia. Komisja ds. Kształcenia 3 grudnia 2020 r. podjęła [uchwałę 7/12/2020 w sprawie przyjęcia Rekomendacji Komisji ds. Kształcenia do badania jakości kształcenia opartego w badaniach ankietowych prowadzonych w roku akademickim 2019/2020.](#)

W Ankiecie oceny nauki zdalnej m.in. skierowano do studentów pytanie następującej treści: *Jak Pan/i ocenia kształcenie prowadzone w formie zdalnej w semestrze letnim 2019/2020?* W przypadku 44,4% odpowiedzi ankietowani wybrali odpowiedź *zdecydowanie pozytywnie*. Również 44,4% studentów odpowiedziało *trudno powiedzieć*, natomiast 11,1% badanych wybrało odpowiedź *zdecydowanie negatywnie*. Na pytanie *Jak Pan/i ocenia sesję egzaminacyjną/zaliczeniową przeprowadzoną w sposób zdalny?* 44% studentów odpowiedziało *zdecydowanie pozytywnie*, zaś 33,3% badanych wybrało odpowiedź *raczej pozytywnie*. Odpowiedź *zdecydowanie negatywnie* wybrało 11,1% ankietowanych. Taki sam odsetek studentów wskazał odpowiedź *trudno powiedzieć* (załącznik 10b).

Zdecydowana większość studentów pozytywnie oceniła przeprowadzanie sesji egzaminacyjnej z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość. Studenci przychylnie ocenili skuteczność realizacji zajęć zdalnych w zakresie nabycia umiejętności i wiedzy. Wyniki ankiet przekazane przez Dział Jakości i Akredytacji stały się przedmiotem analiz Zespołu Programowego kierunku i będą wykorzystane w celu doskonalenia form prowadzonych zajęć w bieżącym semestrze.

Ocena osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne prowadzona jest na bieżąco, a jej podstawę stanowi analiza wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyniki ocen ankietowych poszczególnych zajęć. Ankiety przeprowadzane są elektronicznie za pomocą systemu *Wirtualnej Uczelni* po każdym semestrze. Studenci mają do dyspozycji możliwość udzielania odpowiedzi za sprawą pytań zamkniętych. Dodatkowo system pozwala na zamieszczenie dodatkowych uwag i sugestii dotyczących prowadzonych przez nauczyciela akademickiego zajęć. Nauczyciele akademicy mają dostęp do wyników własnej oceny za pomocą indywidualnego konta w *Systemie Wirtualna Uczelnia*. Jednocześnie w niezależny sposób Dział Jakości i Akredytacji dokonuje przekazania na adres e-mail Dziekana wyników ocen nauczycieli prowadzących zajęcia w Kolegium. Zasady ankietyzacji zostały szczegółowo uregulowane w [Zarządzeniu 8/2020](#) z 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim.

W proces oceny efektów uczenia się zaangażowani są również absolwenci kierunków studiów, którzy za sprawą realizowanej ankiety *Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego* mają możliwość wyrażenia swojej opinii na temat wykorzystania i przydatności w obecnej pracy zawodowej wiedzy oraz umiejętności zdobytych w trakcie studiów. Badanie przeprowadza Dział Rekrutacji i Karier Studenckich, natomiast wyniki są przedmiotem analizy Komisji ds. Kształcenia oraz przedstawicieli kierunków studiów. W Uniwersytecie Rzeszowskim organizowane są spotkania z udziałem pracowników *Biura Informacji Statystycznej i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie*, które dotyczą dostosowywania oferty dydaktycznej UR do potrzeb rynku pracy, w kontekście wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy. Wyniki badań zamieszczane są na [stronie uczelni](#).

Uczelnia w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia prowadzi monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Opracowane przez Dział Jakości i Akredytacji sprawozdania na podstawie raportów powizytacyjnych PKA, uwzględniają najczęściej powtarzające się uwagi i zalecenia oraz dobre praktyki, które spotkały się z uznaniem Zespołów Wizytujących Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Sprawozdania omawiane były w trakcie posiedzeń Uczelnianego Zespołu a następnie publikowane na stronie [internetowej uczelni](#).

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów.

W sylabusach zdefiniowano sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów. Dla Zespołu Programowego Kierunku stanowią podstawę do oceny adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania zakładanych efektów uczenia się. Istotna dla prowadzonej przez Zespół Programowy weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się jest analiza prac dyplomowych, protokołów z egzaminów, recenzji prac dyplomowych oraz protokołów z egzaminów dyplomowych.

W myśl obowiązującej na UR procedury antyplagiatowej wszystkie prace dyplomowe przygotowywane na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne zostały poddane badaniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Kwestię funkcjonowania procedury antyplagiatowej reguluje [Zarządzenie nr 61/2018 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego](#) z dnia 19 grudnia 2018 r. Wszystkie raporty zostały zaakceptowane przez promotorów, a studenci dopuszczeni do egzaminu dyplomowego. W Kolegium Nauk Społecznych funkcjonuje [Zespół ds. Jakościowej oceny prac dyplomowych](#) również w zakresie dyscypliny Nauk o bezpieczeństwie. Przedmiotem

prac Zespołu w roku akademickim 2020/2021 była ocena 13 prac dyplomowych. W wyniku podjętych czynności sformułowano wnioski oraz propozycje działań zmierzających do poprawy jakości prac dyplomowych (Załącznik 3f i Załącznik 10m).

Efekty uczenia się osiągnięte po zakończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne pozwalają na podjęcie studiów drugiego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne lub pokrewnych (np. Politologia lub Studia Europejskie), a po drugim stopniu – możliwość podjęcia studiów w Szkole Doktorskiej. Osiągnięte efekty uczenia się pozwalają większości absolwentów na odnalezienie się na rynku pracy, zwłaszcza w służbach mundurowych lub instytucjach i przedsiębiorstwach zajmujących się szeroko pojętym bezpieczeństwem. Możliwy jest również wybór alternatywnej ścieżki kariery zawodowej, jaką jest założenie własnej działalności gospodarczej.

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów.

Materia wskazana w tym punkcie była już przedmiotem częściowej analizy we wcześniejszych częściach raportu. Wszyscy nauczyciele akademicki zatrudnieni w Instytucie Nauk o Polityce, w tym prowadzący zajęcia na kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne* wypełniają i składają oświadczenia dotyczące osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się wraz z możliwością zgłoszenia ewentualnych trudności w osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się i zaproponowania zmian, które mogą zostać wdrożone w celu udoskonalenia programu studiów. Jakość kształcenia jest przedmiotem zebrań pracowników Instytutu Nauk o Polityce oraz posiedzeń Rady Instytutu Nauk o Polityce. Istotną rolę w procesie optymalizacji programu studiów pełni Zespół Programowy kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne. Zadania zespołu programowego kierunku reguluje [Statut Uniwersytetu Rzeszowskiego](#) w art. 51 oraz [Zarządzenie nr 83/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego](#) z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie *szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim*. W świetle tych aktów prawnych to Zespół Programowy, a szczególnie na mocy §7 *Zarządzenia nr 83/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego* pełni wiodącą rolę w kwestii doskonalenia programu studiów, oceny, rekomendacji analiz i inicjowania działań. Proces modyfikowania programu studiów odbywa się we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi odpowiednie instytucje.

Kwestia ewentualnych zmian w programie studiów wypracowywana jest w zespole programowym. Przyjęte rozwiązania pozwalają na zachowanie stabilności programu studiów, która ma wpływ na osiągnięcie odpowiedniej jakości uczenia się. Zbyt częste dokonywanie zmian może skutkować obniżeniem jakości uczenia się. Z tego względu zmiany nie są dokonywane często, dochodzi do nich tylko wówczas, kiedy są konieczne lub mogą podnosić poziom kształcenia oraz dostosowywać program studiów do potrzeb rynku pracy.

10.6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Na ocenianym kierunku nie była dokonywana dotychczas zewnętrzna ocena jakości kształcenia. Niemniej jednak prowadzone są analizy raportów Polskiej Komisji Akredytacyjnej z ocen dokonywanych na innych kierunkach prowadzonych przez UR oraz na kierunkach Bezpieczeństwo wewnętrzne prowadzonych przez inne szkoły wyższe, dzięki czemu wprowadzane są działania przyczyniające się do podnoszenia jakości kształcenia w sposób wyprzedzający, a nie dopiero po dokonanej ocenie. Dobrą praktyką stosowaną na UR jest dzielenie się doświadczeniami przez przedstawicieli kierunków, które zostały poddane ewaluacji z przedstawicielami pozostałych kierunków prowadzonych na uczelni. Innymi słowy, jeżeli na podstawie oceny przeprowadzonej przez Polską Komisję Akredytacyjną na danym kierunku stwierdzana jest zasadność wprowadzenia rozwiązań systemowych, to są one wprowadzane nie tylko na kierunku poddanym ocenie, lecz na poziomie Kolegium Nauk Społecznych a nawet na poziomie całej uczelni.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Bogaty dorobek naukowo-dydaktyczny kadry oraz doświadczenie w zakresie realizacji projektów i organizacji konferencji. 2. Ustawiczne doskonalenie kadry dydaktycznej. 3. Wsparcie studentów w uczeniu się i wejściu na rynek pracy poprzez realizację projektów stażowych i inne działania a także aktywizacja naukowa studentów - konferencje, koła naukowe. 4. Program studiów uwzględniający znaczną pulę godzin przeznaczonych na realizację kształtowanie praktycznych umiejętności. 5. Duży odsetek prowadzących zajęcia mający doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkolnictwem wyższym	Słabe strony 1. Zmniejszająca się mobilność międzynarodowa studentów. 2. Niewielka skuteczność aplikacji grantowych NCN. 3. Zbyt duże obciążenie pracowników badawczo-dydaktycznych pracą dydaktyczną i organizacyjno-administracyjną. 4. Zbyt małe inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną w stosunku do szybkiego wzrostu liczby studentów i rozwoju Instytutu. 5. Utrudniona realizacja praktyk w sytuacji pandemii
Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Pozytywne postrzeganie kierunku dzięki budowie długotrwałych relacji ze szkołami średnimi i potencjalnymi pracodawcami. 2. Położenie uczelni przekładające się na dobre skomunikowanie z Rzeszowem oraz miejscowościami Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (łatwy dojazd motywacją do wyboru UR jako miejsca studiów). 3. Zapotrzebowanie na pracowników wśród służb mundurowych. o kompetencjach zbieżnych z programem nauczania na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne. 4. Rozwój współpracy z otoczeniem gospodarczym i społecznym 5. Możliwość rozwoju umiędzynarodowienia kształcenia.	Zagrożenia 1. Nadmierne biurokratyzowanie pracy dydaktycznej i naukowej utrudniające rozwój naukowy i ograniczające czas mogący służyć poprawie jakości kształcenia. 2. Zróżnicowany poziom przygotowania kandydatów na studia. 3. Przedłużający się stan pandemii utrudniający realizację praktyk studenckich oraz przysparzający trudności związane z udziałem w zajęciach ze względu na kłopoty z dostępem do Internetu.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Rzeszów, dnia 14 grudnia 2021 r.

(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	61	90	80	82
	II	92	57	24	55
	III	-	52	-	37
Razem:		153	199	104	177

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2018/2019	-	-	-	-
	2019/2020	104	81	53	20
	2020/2021	61	57	80	23
Razem:		165	138	133	43

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów ((Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).⁴

Studia stacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/ 198 punktów ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	1805
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	101
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	107

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	Nie dotyczy. Bezpieczeństwo wewnętrzne jest kierunkiem umiejscowionym w dziedzinie nauk społecznych
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	88
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	30
Wymiar praktyk zawodowych	720 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

Studia niestacjonarne

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/ 198 punktów ECTS
łączna liczba godzin zajęć	1098
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	72
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	107
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	Nie dotyczy. Bezpieczeństwo wewnętrzne jest kierunkiem umiejscowionym w dziedzinie nauk społecznych
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	88
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	30
Wymiar praktyk zawodowych	720 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin

W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁵

Studia stacjonarne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Kryminologia i kryminalistyka	Zajęcia warsztatowe	30	3
Prawa człowieka i ich ochrona	Wykład / ćwiczenia	45	4
Zwalczanie przestępczości	Wykład / ćwiczenia	45	5
Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych	Konwersatorium	30	3
Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych	Wykład / ćwiczenia	45	4
Bezpieczeństwo w komunikacji powszechnej i transporcie	Konwersatorium	30	4
Etyka zawodowa funkcjonariuszy służb państwowych	Konwersatorium	30	3
Zwalczanie terroryzmu	Wykład / ćwiczenia	45	4
Ochrona osób, mienia obiektów i obszarów	Konwersatorium	30	2
Warsztaty praw człowieka	Zajęcia warsztatowe	30	3
Bezpieczeństwo konsumentów	Konwersatorium	30	3
System penitencjarny	Ćwiczenia	30	2

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Praktyka zawodowa	Praktyka	720	30
Translatorium	Zajęcia warsztatowe	20	1
Prewencja kryminalna	Ćwiczenia	15	2
Systemy ratownictwa RP	Ćwiczenia	15	2
Bezpieczeństwo informatyczne	Ćwiczenia	15	2
Zwalczanie przestępczości w cyberprzestrzeni	Ćwiczenia	15	2
Ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	Ćwiczenia	15	2
Kierowanie zasobami ludzkimi	Ćwiczenia	15	2
Technologia informacyjna	Labolatorium	30	2
Warsztaty z zakresu rozwoju personalnego	Zajęcia warsztatowe	20	2
Zarządzanie w sektorze publicznym	Konwersatorium	20	2
Zadania administracji terytorialnej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego	Konwersatorium	20	2
Policja i prawo policyjne	Konwersatorium	20	2
Służby graniczne w zapewnianiu bezpieczeństwa państwa	Konwersatorium	20	2
Siły zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	Konwersatorium	20	2
Służby specjalne w Polsce	Konwersatorium	20	2
Straż gminna w systemie bezpieczeństwa lokalnego	Zajęcia warsztatowe	20	2
Zajęcia warsztatowe z zakresu bezpieczeństwa publicznego	Zajęcia warsztatowe	20	2

Organizacja i funkcjonowanie Obrony cywilnej	Ćwiczenia	20	2
Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych	Konwersatorium	20	2
PR w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym	Konwersatorium	20	2
Podstawy prawne zarządzania kryzysowego	Konwersatorium	20	2
Decydowanie w zarządzaniu kryzysowym	Konwersatorium	20	2
Instytucje i organizacja zarządzania kryzysowego w Polsce	Konwersatorium	20	2
Logistyka w zarządzaniu kryzysowym	Konwersatorium	20	2
Psychologia sytuacji kryzysowych	Konwersatorium	20	2
Podstawy medycyny katastrof	Konwersatorium	20	2
Symulacja sytuacji kryzysowych	Zajęcia warsztatowe	20	2
Likwidacja skutków sytuacji kryzysowych	Konwersatorium	20	2
Zarządzanie informacją w sytuacji kryzysowej	Ćwiczenia	20	2
Negocjacje i mediacje w sytuacji kryzysowej	Konwersatorium	20	2
Media w sytuacji kryzysowej	Konwersatorium	20	2

łącznie z przedmiotami do wyboru każdy student uzyskuje min. 107 punktów ECTS przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Kryminologia i kryminalistyka	Zajęcia warsztatowe	15	3
Prawa człowieka i ich ochrona	Wykład / ćwiczenia	25	4

Zwalczanie przestępczości	Wykład / ćwiczenia	30	5
Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych	Konwersatorium	15	3
Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych	Wykład / ćwiczenia	25	4
Bezpieczeństwo w komunikacji powszechnej i transporcie	Konwersatorium	20	4
Etyka zawodowa funkcjonariuszy służb państwowych	Konwersatorium	20	3
Zwalczanie terroryzmu	Wykład / ćwiczenia	25	4
Ochrona osób, mienia obiektów i obszarów	Konwersatorium	15	2
Warsztaty praw człowieka	Zajęcia warsztatowe	15	3
Bezpieczeństwo konsumentów	Konwersatorium	15	3
System penitencjarny	Ćwiczenia	15	2
Praktyka zawodowa	Praktyka	720	30
Translatorium	Zajęcia warsztatowe	10	1
Prewencja kryminalna	Ćwiczenia	10	2
Systemy ratownictwa RP	Ćwiczenia	10	2
Bezpieczeństwo informatyczne	Ćwiczenia	10	2
Zwalczanie przestępczości w cyberprzestrzeni	Ćwiczenia	10	2
Ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	Ćwiczenia	10	2
Kierowanie zasobami ludzkimi	Ćwiczenia	10	2
Technologia informacyjna	Labolatorium	30	2
Warsztaty z zakresu rozwoju personalnego	Zajęcia warsztatowe	15	2
Zarządzanie w sektorze publicznym	Konwersatorium	15	2

Zadania administracji terytorialnej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego	Konwersatorium	15	2
Policja i prawo policyjne	Konwersatorium	15	2
Służby graniczne w zapewnianiu bezpieczeństwa państwa	Konwersatorium	15	2
Siły zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	Konwersatorium	15	2
Służby specjalne w Polsce	Konwersatorium	15	2
Straż gminna w systemie bezpieczeństwa lokalnego	Zajęcia warsztatowe	15	2
Zajęcia warsztatowe z zakresu bezpieczeństwa publicznego	Zajęcia warsztatowe	15	2
Organizacja i funkcjonowanie Obrony cywilnej	Ćwiczenia	15	2
Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych	Konwersatorium	15	2
PR w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym	Konwersatorium	15	2
Podstawy prawne zarządzania kryzysowego	Konwersatorium	15	2
Decydowanie w zarządzaniu kryzysowym	Konwersatorium	15	2
Instytucje i organizacja zarządzania kryzysowego w Polsce	Konwersatorium	15	2
Logistyka w zarządzaniu kryzysowym	Konwersatorium	15	2
Psychologia sytuacji kryzysowych	Konwersatorium	15	2

Podstawy medycyny katastrof	Konwersatorium	15	2
Symulacja sytuacji kryzysowych	Zajęcia warsztatowe	15	2
Likwidacja skutków sytuacji kryzysowych	Konwersatorium	15	2
Zarządzanie informacją w sytuacji kryzysowej	Ćwiczenia	15	2
Negocjacje i mediacje w sytuacji kryzysowej	Konwersatorium	15	2
Media w sytuacji kryzysowej	Konwersatorium	15	2

łącznie z przedmiotami do wyboru każdy student uzyskuje min. 107 punktów ECTS przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁶

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
Razem:		-	-

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁷

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)		
					2019/2020	2020/2021	2021/2022
Translatorium	Zajęcia warsztatowe	II	Stacjonarne	Angielski	53	60	89

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Nazwa programu/ zajęć/ grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)		
					2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Translatorium	Zajęcia warsztatowe	II	Niestacjonarne	Angielski	37	73	82

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

- I.1a Program studiów stacjonarnych
 - I.1b Program studiów niestacjonarnych
 - I.2a Obsada zajęć w roku akademickim 2021/2022 studia stacjonarne
 - I.2b Obsada zajęć w roku akademickim 2021/2022 studia stacjonarne
 - I.3a Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych
 - I.3b Harmonogram zajęć na studiach niestacjonarnych
 - I.4 Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć
 - I.5 Nie dotyczy
 - I.6 Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
 - I.7 Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów
-
- 2a Regulamin organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne realizowanych w Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
 - 2b Zestawienie odbytych praktyk studentów Bezpieczeństwa wewnętrznego
 - 3a Uchwała nr 582/06/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2021/2022
 - 3b Załącznik nr 1 do uchwały nr 582/06/2020 Senatu UR z dnia 25 czerwca 2020 r
 - 3c Załącznik nr 2 do uchwały nr 582/06/2020 Senatu UR z dnia 25 czerwca 2020 r.
 - 3d Uchwała nr 91/06/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2022/2023
 - 3e Załącznik nr 1 do Uchwały nr 91/06/2021 Senatu UR z dnia 24 czerwca 2021 r
 - 3f Załącznik nr 2 do Uchwały nr 91/06/2021 Senatu UR z dnia 24 czerwca 2021 r. (tekst jednolity)
 - 3g Uchwała nr 393/12/2018 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego na lata akademickie: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023
 - 3h Uchwała nr 70/05/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej
 - 3i Załącznik nr 1 do Uchwały nr 70/05/2021 Senatu UR z dnia 27 maja 2021 r.
 - 3j Załącznik nr 2 do Uchwały nr 70/05/2021 Senatu UR z dnia 27 maja 2021 r.
 - 3k Uchwała nr 463/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim
 - 3l Załącznik nr 1 do Uchwały nr 68/04/2021 Senatu UR z dnia 29 kwietnia 2021 r. – tekst jednolity
 - 3ł Załącznik nr 2 do procedury z dnia 14.01.2021 r
 - 3m Załącznik nr 2 do procedury z dnia 14.01.2021 r.

- 3n Zarządzenie nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim
- 4a Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego 110/2021 z dnia 22.06.2021r. w sprawie: określenia zasad przeprowadzania postępowań konkursowych dotyczących zatrudniania nauczycieli akademickich na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne oraz dydaktyczne.
- 4b Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego 142/2021 dnia 16 sierpnia 2021 r. w sprawie: przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich
- 4c Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 142/2021
- 4d Wzór protokołu hospitacji
- 4e Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego 8/2020 z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim
- 4f Zarządzenie Rektora 2/2021 z dnia 12 stycznia 2021 r. zmieniające Zarządzenie nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim
- 4g Uchwała nr 01/2021 Rady Instytutu Nauk o Polityce z dnia 14 stycznia 2020 r. w sprawie podziału środków na działalność naukową w Instytucie Nauk o Polityce, Kolegium Nauk Społecznych będących częścią subwencji dla Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 4h Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 45/2021 z dnia 29.03.2021 r. w sprawie: kryteriów oceny działalności naukowej pracowników UR stanowiących podstawę naliczania wynagrodzenia projakościowego w latach 2021-2024.
- 4i Załącznik do Zarządzenia nr 45/2021
- 4j Zarządzenie Rektora 21-2020 z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 4k Załącznik do Zarządzenia Rektora 21/2020
- 8a Wykaz referatów wygłoszonych przez studentów Bezpieczeństwa wewnętrznego w konferencjach organizowanych przez Instytut Nauk o Polityce
- 8b Wykaz publikacji studentów kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne
- 8c Zaangażowanie studentów w działalność służb mundurowych
- 10a Uchwała nr 109/09/2020 Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 5 września 2020 r. w sprawie zaopiniowania wniosku Kierownika kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne o powołanie składu zespołu programowego
- 10b Ankieta oceny zajęć zdalnych